

Nr 83

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående skolväsendets centrala ledning m. m.; given Stockholms slott den 13 mars 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att dels antaga härvid fogat förslag till lag om ändring i skollagen den 6 juni 1962 (nr 319),

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Ragnar Edenman

Propositionens huvudsakliga innehåll

Med utgångspunkt i 1963 års riksdags beslut angående riktlinjer för utformningen av skolväsendets centrala ledning framlägges nu mera detaljerade förslag rörande det nya skolämbetsverkets byråindelning och personalorganisation.

Ämbetsverkets fem avdelningar föreslås bli indelade i 16 byråer, vartill kommer en fristående byrå för folkbildningsfrågor. Med nära anknytning till verksamheten skall enligt förslaget vidare finnas en PR-sektion och en organisations- och utredningssektion. Med hänsyn till att byråerna i allmänhet blir ganska stora skall en indelning i sektioner kunna ske.

Förslaget till personalorganisation upptar 478 tjänster, vilket i jämförelse med nuvarande förhållanden innebär en minskning med 97 tjänster. Minskningen hänför sig främst till byråsekreterar-, amanuens- och biträdespersonalen, medan antalet kanslisttjänster å andra sidan väsentligt ökar. I lönehänseende föreslås att cheferna för byråerna, undervisningsråden, placeras i Be 3. Personal för mera renodlat pedagogiska uppgifter, skolkonsulenter, föreslås bli anställda för begränsad tid, i regel 6 år, med enhetligt utformade lönevillkor. För bl. a. uppgifter som sektionschefer, föreslås ett antal tjänster som avdelningsdirektörer i B 1 bli inrättade.

Den centrala skolledningens omorganisation föreslås ske den 1 oktober 1964.

Beträffande länsskolnämnderna föreslås, att de båda ledamöter som nu utses av skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen skall ersättas med av Kungl. Maj:ts utsedda företrädare för arbetstagare och arbetsgivare. De uppgifter som mellaninstans för Stockholms stad som hittills åvilat skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning föreslås fr. o. m. den 1 juli 1964 bli överflyttade till en för Stockholms stad och län gemensam skolnämnd. Denna skall bestå av 9 ledamöter, varav 4 utses av stadsfullmäktige i Stockholm och 4 av landstinget. Med hänsyn till de ökade arbetsuppgifterna för länsskolnämnderna och skolnämnden till följd av utvidgning av tillsynsuppgifterna och decentralisering från centrala organ föreslås en personalökning med 10 inspektörstjänster och 36 kanslist- och biträdestjänster till en sammanlagd kostnad av drygt 1 300 000 kr.

I samband med att sjöbefälsskolorna ställes under tillsyn av skolöverstyrelsen föreslås, att den lokala ledningen av dessa skolor övertages av de kommunala skolstyrelserna.

Medel för de båda nuvarande centrala skolmyndigheterna under nästa budgetårs första kvartal och för det nya skolämbetsverket under återstoden av budgetåret äskas under gemensamma anslag. För avlöningar beräknas 14 520 000 kr., vilket jämfört med innevarande års anslag för skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen innebär en ökning med i runt tal 700 000 kr. För omkostnader äskas 1 866 000 kr., en ökning med 175 000 kr., och för inredning och utrustning av ny ämbetsbyggnad för skolöverstyrelsen 1 880 000 kr. Beträffande länsskolnämnderna beräknas anslagen till 7 424 000 kr. för avlöningar och 1 690 000 kr. för omkostnader.

Förslag

till

Lag

om ändring i skollagen den 6 juni 1962 (nr 319)

Härigenom förordnas, att 4, 5, 22, 52, 54 och 59 §§ skollagen den 6 juni 1962 skola erhålla ändrad lydelse på sätt sedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

I varje — — — — — en länskolnämnd.

För Stockholms stad utövas länskolnämndens uppgifter av *myndighet, som sägs i 5 §.*

För Stockholms stad *och Stockholms län* utövas länskolnämndens uppgifter av *en gemensam skolnämnd.*

5 §.

Närmast under Konungen utövas högsta inseedet över skolorna och därtill hörande verksamhet av skolöverstyrelsen *och överstyrelsen för yrkesutbildning, var inom sitt verksamhetsområde, i den ordning Konungen förordnar.*

Närmast under Konungen utövas högsta inseedet över skolorna och därtill hörande verksamhet av skolöverstyrelsen.

22 §.

Länskolnämnd utgöres av sju för fyra år utsedda ledamöter, som äro bosatta inom länet *och i övrigt fylla av Konungen angivna villkor.*

Av ledamöterna utses *en av skolöverstyrelsen, en av överstyrelsen för yrkesutbildning, en av länsstyrelsen och fyra av landstinget.*

Länskolnämnd utgöres av sju för fyra år utsedda ledamöter, som äro bosatta inom länet. Av ledamöterna utses *två av Konungen, varav en bland företrädare för arbetsgivare och en bland företrädare för arbetstagare inom länet, samt en av länsstyrelsen och fyra av landstinget.*

(Nuvarande lydelse)

Finnas inom länet två landstingskommuner, utser vardera landstinget två ledamöter. Omfattar länet en eller två städer, som icke tillhöra landstingskommun, utses tre ledamöter av landstinget och en ledamot av fullmäktige i staden eller städernas fullmäktige i samråd.

För varje ledamot utses en suppleant. Därvid skall vad ovan i denna paragraf stadgas äga motsvarande tillämpning.

(Föreslagen lydelse)

Finnas inom länet två landstingskommuner, utser vardera landstinget två ledamöter. Omfattar länet en eller två städer, som icke tillhöra landstingskommun, utses tre ledamöter av landstinget och en ledamot av fullmäktige i staden eller städernas fullmäktige i samråd.

Skolnämnden för Stockholms stad och Stockholms län utgöres av nio ledamöter, vilka äro bosatta inom staden eller länet. Av ledamöterna utses en av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län i samråd, fyra av stadsfullmäktige i Stockholm och fyra av Stockholms läns landsting.

De ledamöter, vilka icke utses av Konungen, skola fylla av Konungen angivna villkor.

För varje ledamot utses i samma ordning som ledamoten en suppleant.

52 §.

Är elevhem knutet till skola, som på grund av andra föreskrifter än de i denna lag meddelade står under inseende av skolöverstyrelsen eller överstyrelsen för yrkesutbildning, skall jämväl elevhemmet stå under överstyrelsens tillsyn.

Är elevhem knutet till skola, som på grund av andra föreskrifter än de i denna lag meddelade står under inseende av skolöverstyrelsen, skall jämväl elevhemmet stå under överstyrelsens tillsyn.

54 §.

Över beslut av länskolnämnden och överstyrelserna må, där ej annorlunda är stadgat, besvär anföras hos Konungen enligt de bestämmelser Konungen meddelar.

Över beslut av länskolnämnd och skolöverstyrelsen må besvär anföras hos Konungen.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

59 §.

Finnes i — — — — — av grundskolan.

Finnes i kommunen kommunal flickskola eller praktisk kommunal realskola, bestämmer Konungen, från vilken tidpunkt intagning i sådan skola skall upphöra.

Vad i första stycket sägs skall även gälla beträffande kommunal flickskola eller praktisk kommunal realskola, om ej Konungen på framställning av kommunen bestämmer annan tidpunkt, från vilken intagning i sådan skola skall upphöra.

Denna lag träder i kraft, vad gäller 4, 22, 54 och 59 §§, den 1 juli 1964 och i övrigt den 1 oktober 1964; dock skall vad i 54 § i dess äldre lydelse stadgas om överstyrelsen för yrkesutbildning äga tillämpning till och med den 30 september 1964.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1964.

Närvarande:

Statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, vissa frågor angående skolväsendets centrala ledning m. m. och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (bilagan 10, punkt 97) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1964/65 till skolväsendets centrala och regionala ledning beräkna ett förslagsanslag av 23 247 000 kr.

Då beredningen av dessa frågor numera avslutats, anhåller jag att få närmare redogöra för desamma.

I. Inledning

1963 års riksdag beslöt (Prop. 144; SU 146; Rskr 334) att skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning skall ersättas av ett nytt ämbetsverk, benämnt skolöverstyrelsen. Enligt beslutet skall det nya ämbetsverkets verksamhetsområde omfatta — förutom de båda nuvarande verkens arbetsfält — bl. a. sådan ungdomsutbildning, som f. n. anordnas i form av omskolningskurser för arbetslösa och vissa liknande anordningar, sjöbefälsutbildningen samt yrkesutbildningen inom socialvårdsområdet. Ämbetsverket skall enligt beslutet uppdelas på fem avdelningar jämte en fristående rotel. Verksledningen skall utgöras av en styrelse, bestående av verkets generaldirektör och överdirektör samt nio av Kungl. Maj:ts utsedda ledamöter, företrädande olika intresseområden av samhällslivet. Omorganisationen förutsätter att en långtgående decentralisering sker till regionala och lokala organ. Enligt beslutet skall även översyn ske av länskolnämndernas organisation. Efter ytterligare erforderligt utredningsarbete skulle slutliga förslag beträffande omorganisationen av skolväsendets centrala ledning och därmed sammanhängande spörsmål föreläggas 1964 års vårriksdag, så att den nya organisationen kunde träda i kraft under budgetåret 1964/65, förslagsvis den 1 oktober 1964.

För det utredningsarbete, som erfordrades för framläggande av slutliga förslag beträffande omorganisationen av skolväsendets centrala ledning och därmed sammanhängande spörsmål bemyndigades chefen för ecklesiastikdepartementet den 29 mars 1963 att tillkalla en särskild organisationskommitté. Till ledamöter i kommittén utsågs den 10 april 1963 numera t. f. generaldirektören Hans Löwbeer, ordförande, numera t. f. universitetskanslern Nils Gustav Rosén, med undervisningsrådet Jonas Orring såsom ersättare, överdirektören Birger Öhman, byråchefen Rolf Rudhe och budgetsekreteraren Jan-Christian Montelius.

Kommittén antog benämningen 1963 års organisationskommitté för skolväsendets centrala ledning m. m.

I enlighet med de för utredningsarbetet meddelade direktiven har kommittén haft att i anslutning till det fattade riksdagsbeslutet närmare precisera den nya centrala myndighetens ämbetsområde och arbetsuppgifter samt att framlägga detaljerade förslag om decentraliseringsåtgärder och om kansliorganisationen. Vidare har i kommitténs uppdrag ingått att framlägga erforderliga förslag rörande länskolnämnderna, ämbetsverkets lokalbehov m. m. Kommittén ålades även att i samråd med de båda nuvarande ämbetsverken avge erforderliga anslagsåskanden för det nya ämbetsverket och länskolnämnderna.

Kommittén avlämnade den 4 oktober 1963 betänkandet »Den nya skolöverstyrelsen» (ecklesiastikdepartementet 1963:9). Vidare har kommittén avgivit

promemorior dels den 16 juli 1963 angående den regionala och lokala ledningen av sjöbefälsskolorna, dels den 13 november 1963 angående gemensam mellaninstans för skolväsendet i Stockholms stad och Stockholms län.

Över betänkandet »Den nya skolöverstyrelsen» har *utlåtanden* avgivits av socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, sjöfartsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket, lantbruksstyrelsen, länskolnämnderna, arbetmarknadsutredningen, familjeberedningen, skoladministrativa utredningen, utredningen rörande blind- och dövskoleväsendets utbildningsmål och organisation, 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen, personalutbildningsnämnden, civila statsförvaltningens personalnämnd, statens personalvårdsnämnd samt utredningen om översyn av lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna.

Yttranden har avgivits av Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Svenska stadsförbundet, Svenska arbetsgivareföreningen och Sveriges industriförbund, Landsorganisationen i Sverige, Statstjänstemännens riksförbund, Sveriges akademikers centralorganisation, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges redareförening samt Sveriges hantverks- och industriorganisation.

Skrifter i anslutning till betänkandet har inkommit från överstyrelsen för de tekniska högskolorna, statens konsumentråd, statens psykologisk-pedagogiska bibliotek, Svenska arkitekters riksförbund, Svenska förbundet för specialundervisning, Särskolornas rektorsförening, Handikapporganisationernas centralkommitté, gemensamt från Fredrika Bremerförbundet, Kooperativa kvinnogillesförbundet, Målsmännens riksförbund och Sveriges husmodersföreningars riksförbund, från Svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund, Sveriges handelsgymnasiers riksförbund, Hörselfrämjandets riksförbund samt Föreningen Hem och skola i Norrköping.

Över promemorian med förslag rörande den regionala och lokala ledningen av sjöbefälsskolorna har *utlåtanden* avgivits av sjöfartsstyrelsen, som överlämnat yttranden från direktionerna för sjöbefälsskolorna, riksrevisionsverket, överståthållarämbetet, som överlämnat yttrande från stadsfullmäktige i Stockholm, länsstyrelsen i Kalmar län, som överlämnat yttrande från stadsfullmäktige i Kalmar, länsstyrelsen i Malmöhus län, som överlämnat yttrande från stadsfullmäktige i Malmö, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som överlämnat yttrande från stadsfullmäktige i Göteborg, länsstyrelsen i Västernorrlands län, som överlämnat yttrande från stadsfullmäktige i Härnösand, ävensom länskolnämnderna i Kalmar, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län.

Yttranden över ifrågasvarande promemoria har avgivits av Svenska stadsförbundet, Sveriges redareförening, Sveriges fartygsbefälsförening, Svenska maskinförbundet samt Sjöbefälsskolornas lärarförbund.

Över promemorian angående gemensam mellaninstans för skolväsendet i Stockholms stad och Stockholms län har *utlåtanden* avgivits av byggnadsstyrel-

sen, statskontoret, överståthållarämbetet, länsstyrelsen i Stockholms län, länskolnämnden i Stockholms län och 1961 års storstadsutredning.

Yttranden över denna promemoria har avgivits av Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Stockholms läns landstings förvaltningsutskott, Svenska stadsförbundet, Svenska arbetsgivareföreningen och Sveriges industriförbund, Landsorganisationen i Sverige, Statstjänstemännens riksförbund, Sveriges akademikers centralorganisation, Tjänstemännens centralorganisation samt Stockholms stadskollegium.

Remissbehandlingen av betänkandet Den nya skolöverstyrelsen har ej omfattat remiss till skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning, vilket sammanhänger med att som ledamöter i kommittén ingått bl. a. de båda verksamhetscheferna. Med hänsyn härtill har kommittén inbjudit avdelningscheferna och cheferna för fristående rotlar i skolöverstyrelsen samt ledamöterna av överstyrelsen för yrkesutbildning till sammanträde med kommittén den 27 november 1963 för att därigenom lämna dessa tillfälle att framföra sina synpunkter på betänkandet. Vid sammanträdet avlämnades till kommittén ett antal skrivelser och promemorior, vilka kommittén med skrivelse den 30 november 1963 överlämnat till ecklesiastikdepartementet.

II. Kommitténs överväganden och förslag

1. Ämbetsområdet för nya skolöverstyrelsen (NSÖ)

I enlighet med direktiven har kommittén gjort vissa ytterligare preciseringar av ämbetsområdet för det nya skolämbetsverket.

Inledningsvis framhåller kommittén därvid att som en allmän princip för bestämmande av tillsynsområdet liksom hittills bör gälla att hit skall höra all undervisning av skolpliktiga barn samt därutöver det statliga, det kommunala och det statsunderstödda enskilda undervisnings- och utbildningsväsendet, i den mån det med hänsyn till utbildningens inriktning skall tillhöra området. För ställande av annan undervisning under skolämbetsverkets inseende bör fordras beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall.

Utredningen framhåller, att den vid utarbetandet av förslag till organisation av verket eftersträvat, att organisationen skall bli sådan att inordnande av nya områden under verket skall kunna ske smidigt och utan större ingrepp i organisationens struktur.

Tillsynen av *utbildningen på sjöfartsområdet* är för närvarande uppdelad så, att sjömansutbildningen hör under yrkesöverstyrelsen och befälsutbildningen under sjöfartsstyrelsen. Även den senare skall enligt beslutet i anslutning till propositionen 1963: 144 nu föras in under skolämbetsverket. Några problem från avgränsningssynpunkt anser kommittén ej föreligga här. All utbildning, som enligt stadgan för sjöbefälsskolorna (1959: 425) och andra bestämmelser, bl. a. kungörelsen 1960: 488 om lägre nautisk och maskinteknisk utbildning, är anordnad eller kan komma att anordnas vid sjöbefälsskolorna, skall således stå under tillsyn av NSÖ. Enligt ett av sjöfartsstyrelsen och telestyrelsen utarbetat förslag skall utbildning av radiotelegrafister, som nu handhas av telestyrelsen, anordnas vid sjöbefälsskolorna. De kurser av fortbildningskaraktär — radarkurser, brandskyddskurser m. m. — som nu anordnas av sjöfartsstyrelsen med medel ur ett till styrelsens föfogande stående reservationsanslag och som förlägges till sjöbefälsskolorna bör i fortsättningen anordnas av NSÖ.

NSÖ bör även eljest, liksom nu sjöfartsstyrelsen, ägna uppmärksamhet åt den enskilda utbildningen på sjöfartsområdet och bistå rederierna med råd rörande främst pedagogiska frågor. Sjöfartsstyrelsen måste dock fortfarande ha det inseende, som motiveras av dess befattning med behörighetsfrågorna. Till NSÖ bör också överflyttas utbildningen av lärare för sjöbefälsskolorna.

Ledningen av *utbildningen för socialvårdsområdet* åligger redan i viss utsträckning yrkesöverstyrelsen. Detta gäller t. ex. utbildning av barnsköterskor, sjuk-

vårdsbiträden, undersköterskor och hemvårdarinnor. De senare utbildas också vid skolor under lantbruksstyrelsen samt vid socialstyrelsens prov- och kompletteringskurser. Enligt propositionen 1963:144 skall även den utbildning på socialvårdsområdet, som sorterar under socialstyrelsen, överföras till NSÖ. I propositionen nämnes »utbildningen av barnhemsföreståndare, av ålderdomshemsföreståndare och av biträden för ålderdomshem m. m.». Vidare framhålles att utbildning av hemsamariter, som nu bedrivs i arbetsmarknadsverkets regi, bör inordnas i den i vanlig ordning statsunderstödda yrkesutbildningen och därmed ställas under NSÖ.

Kommittén utgår ifrån att då det i propositionen uttalas att den utbildning på socialvårdsområdet, som sorterar under socialstyrelsen, skall överföras till skolämbetsverket, detta i tillämpliga delar även avser hemvårdarinneutbildningen. Denna utbildning bedrivs nu i socialstyrelsens regi i form av prov- och kompletteringskurser. Enligt kommitténs mening är det emellertid ej lämpligt och ej förenligt med NSÖ:s uppgifter, att i egen regi bedriva dylik utbildning. Kommittén anser därför att denna kortare form av hemvårdarinneutbildning, av vilken såvitt kommittén kan bedöma behov kommer att föreligga även framtiden skall inordnas i den i vanlig ordning statsunderstödda yrkesutbildningen på samma sätt som i propositionen uttalas beträffande utbildningen av hemsamariter.

Övrig utbildning, som skall överföras från socialstyrelsen, anser kommittén ej erbjuda några problem ur avgränsningssynpunkt.

I frågan om *samverkan mellan NSÖ och andra ämbetsverk* betonar kommittén att en förutsättning för att koncentrationen till ett ämbetsverk av ledningen av utbildningen skall medföra de fördelar som därmed åsyftas, är att ett sådant samarbete äger rum. Kommittén anser det ej vara nödvändigt att institutionella former alltid skapas härför. I vissa fall kan fasta samarbetsorgan vara lämpliga, som t. ex. för samverkan mellan skolmyndigheterna och arbetsmarknadsmyndigheterna rörande omskolningsverksamheten, men mestadels bör det vara en kontinuerlig kontakt mellan befattningshavare i skilda verk. Kommittén anser sig därför inte böra föreslå att särskilda samarbetsorgan inrättas.

Samarbetet mellan skolämbetsverket och de fackämbetsverk, för vilkas område utbildning kommer att ske vid skolor under tillsyn av detta, skall enligt kommitténs mening syfta till att skolämbetsverket snabbt och fortlöpande får sådana informationer från fackämbetsverken att utbildningens dimensionering och inriktning, undervisningsplaner, lärarutbildning, hjälpmedel m. m. skall kunna anpassas till utvecklingen.

Särskilt inom utbildningen för vårdräkten förekommer det att delar av utbildningen är förlagd till institutioner, som hör under ett fackämbetsverk. Samråd fordras i sådana fall i fråga om utväljande av institutioner, till vilka den praktiska utbildningen skall förläggas, och i fråga om utbildningens anordning, dels så att den ger största möjliga utbyte från utbildningssynpunkt, dels så att den ej inverkar störande på verksamheten vid institutionen.

De utbildningsområden, skolor och utbildningsanstalter, som skall tillhöra NSÖ:s ämbetsområde vid den tidpunkt, då ämbetsverket skall börja sin verksamhet, framgår av följande sammanställning.

Obligatoriska skolor, däremot närmast svarande skolor under avveckling samt specialskolor m. m.:

grundskolor
nomadskolor
statens försöksskola i Linköping
folkskolor, fortsättningsskolor
realskolor, flickskolor
enskilda skolor i vilka undervisas skolpliktiga barn
statens blindskolor
statens dövskolor
förskolor för döva barn
särskolor för psykiskt efterblivna
statens skol- och yrkeshem på Salbohed
statens skol- och yrkeshem i Vänersborg
skolor vid epileptikeranstalter
skolhem vid vanförestalterna
Eugeniahemmet
skolor vid anstalter för psykopatiska och nervösa barn
skolor för spastiska barn
ungdomsvårdsskolorna (den allmänbildande och, i viss utsträckning, den yrkesutbildande undervisningen)
elevhem vid internatskolor, nomadskolor, obligatoriska skolväsendet och vid högre skolor.

Icke-obligatoriska skolor:

kommunala yrkesskolor
centrala verkstadsskolor
sjömansskolor
statsunderstödda enskilda yrkesskolor
inbyggda skolor och företagsskolor samt annan statsunderstödd företagsutbildning
kommunala och statsunderstödda enskilda tekniska skolor (yrkesskolorna avser utbildning för industri, hantverk, handel, kontor, husligt arbete liksom för sjukvård och vårdnadsyrken såsom sjukvårdsbiträden, undersköterskor, laboratoriepersonal, röntgen-, radioterapi- och operationsassistenter, barnsköterskor, hemvårdarinnor)
fackskolor
allmänna gymnasier
tekniska gymnasier
handelsgymnasier
sjöbefälsskolor
specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande
statsunderstödda enskilda gymnasier
försvarets läroverk (i vad avser undervisning i allmänbildande ämnen)
skolor för vuxna

korrespondensgymnasier och viss korrespondensundervisning
 sociala barnavårdsseminariet
 svenska socialvårdsförbundets utbildning av ålderdomshemsföreståndare
 bergsskolan i Filipstad
 textilinstitutet i Borås
 Lennings textiltkniska institut
 konstfackskolan
 omskolningskurser

Läroarutbildning:

förskoleseminarier
 folkskoleseminarier
 lärarhögskolor
 praktiska lärarkurser
 yrkespedagogiska institut och annan utbildning av yrkeslärare
 seminarier för huslig utbildning
 slöjdläroarseminariet
 teckningslärarinstitutet
 Aug. Abrahamssons stiftelse för slöjdläroarutbildning
 specialläroarutbildning
 vidareutbildning av folkskollärare
 läroarutbildning för civil- och gymnasieingenjörer samt
 civil- och gymnasieekonomer
 decentraliserad akademisk läroarutbildning
 teknologie magisterutbildning
 fortbildning av lärare och andra befattningshavare inom skolväsendet
 Ericastiftelsen

Folkbildning:

folkhögskolor
 frivilligt folkbildningsarbete, föreläsningsverksamhet, studiecirkelverksamhet
 m. m.
 ungdoms- och fritidsverksamhet
 nykterhetsundervisning och nykterhetsupplysning
 folkbiblioteksverksamhet

2. Arbetsuppgifter

a. Allmänna synpunkter

Kommittén framhåller inledningsvis att det skolämbetsverk, som nu skall upprättas, är avsett att bli ett *nytt* ämbetsverk med sammanfattningsvis följande centrala arbetsuppgifter, nämligen *utveckling, planering, samordning, rationalisering* och *service*. Kommittén framhåller vidare att dessa funktioner täcker verksamhet av en art, som ej så mycket tar sig uttryck i ett visst antal löpande ärenden som skall avgöras. Det är mera fråga om en från vidare perspektiv utövad ledning, planering, initiativtagande verksamhet och stimulans åt utvecklingen på fältet.

För att åstadkomma den här avsedda inriktningen av verksamheten föreslår kommittén en decentralisering så långt möjligt av arbetsuppgifter till de lokala och regionala myndigheterna, varigenom utrymme beredes för de centrala uppgifterna. Kommittén har även undersökt huruvida viss verksamhet utan olägenhet kan upphöra.

Som en verkligt central arbetsuppgift för det nya ämbetsverket betecknar kommittén uppgiften att kontinuerligt förändra innehåll i *undervisningen* i takt med förändringarna inom samhälle och näringsliv. Till ett sådant arbete hör att genom initiativ och åtgärder av olika slag effektivisera undervisningen så att största möjliga verkkningsgrad erhålles av insatserna för vidareutveckling av skolväsendet. Till skolämbetsverkets uppgifter hör också att på olika sätt främja utvecklingen på hjälpmedelsområdet.

För att förändringarna i undervisningens innehåll, uppläggning och metodik snabbt skall slå igenom ute på fältet fordras en omfattande utåtriktad verksamhet i form av information, rådgivning och service via konsulentverksamhet, konferenser, publikationsverksamhet osv. I detta sammanhang framhåller kommittén att den omedelbara inspektionen av skolorna även för det icke-obligatoriska skolväsendet i stor utsträckning bör kunna förläggas till länskolnämnderna. Kommittén betonar särskilt att all inspektionsverksamhet främst bör ha karaktären av rådgivning och service och således ej begränsas till inspektion i trängre mening.

Undervisningsfrågor i de enskilda fallen, t. ex. dispensfrågor, bör som regel ej föras upp till det centrala verket. Kommittén föreslår därför att beslutanderätten i ett antal undervisningsorganisatoriska frågor skall föras ned till skolstyrelser eller länskolnämnder. Individuella läroplaner bör i fortsättningen vara så utformade att ett begränsat utrymme skall föreligga för skolstyrelserna att göra avvikelser.

Kommittén understryker att *lärarutbildning och lärarfortbildning* torde vara det effektivaste instrument som skolämbetsverket har till sitt förfogande för att förverkliga intentionerna i en skolreform. I takt med skolundervisningens utveckling skall successiva förändringar genomföras även i lärarutbildningens innehåll och utformning. I fråga om lärarfortbildningen bör planering och ledning ankomma på det centrala verket medan själva genomförandet i största möjliga utsträckning bör anförtros åt de regionala fortbildningsorganen och kommunerna.

Beträffande de *planerade* uppgifterna för det nya ämbetsverket framhåller kommittén bl. a. följande.

Den egentliga planerade funktionen kommer inom NSÖ att vara förlagd till planeringsavdelningen. Den planering det här är fråga om är den som fordras för att utbildningens dimensionering och inriktning skall bli avpassade såväl efter de enskilda människornas önskemål om och behov av utbildning som efter

samhällets successivt förändrade arbetskraftsbehov. Den långsiktiga planeringen måste bygga på en i samarbete med bl. a. arbetsmarknadsmyndigheterna gjord bedömning av efterfrågeförändringarna dels inom samhället och näringslivet i deras helhet, dels inom olika yrkesområden och inom olika regioner. Planeringen skall utmynna i samordnade åtgärder för att de konstaterade behoven på olika områden skall bli fyllda. Den skall vidare bl. a. ge underlag för långtidsprognoser rörande personal- och kostnadsutvecklingen för det NSÖ underställda skolväsendet.

Den långsiktiga planeringen leder över i den regionala och lokala planeringen. NSÖ:s uppgifter i detta avseende kan sägas vara dels att utveckla skolplaneringsmetodik, dels att nära följa planeringen och tillhandagå med rådgivning och service samt att, då planeringen utmynnar i åtgärder för inrättande av ny skola, som avses i 2 § b) skollagen (kommunal yrkesskola, fackskola, gymnasium) avge yttrande till Kungl. Maj:t eller, efter delegation (2 kap. 29 § skolstadgan), besluta i frågan.

Beträffande behandlingen av skolbyggnadsärenden framhåller kommittén att NSÖ i största möjliga utsträckning bör befrias från handläggningen av individuella byggnadsärenden dels genom decentralisering till länskolnämnderna, dels genom utökning av den kommunala bestämmanderätten.

De *administrativa och organisatoriska* uppgifterna har enligt kommitténs förslag främst hänförts till den administrativa avdelningen men även till planeringsavdelningen och till den särskilda organisationssektionen. Kommittén framhåller, att administrationen av den betydande sektor av samhället som skolväsendet utgör fortlöpande bör vara föremål för punktundersökningar i syfte att åstadkomma förenklingar och rationaliseringar. NSÖ bör verka för så enkla författningsregleringar som möjligt. På statsbidragsområdet bör strävandena att uppnå förenklingar och större likformighet mellan bidragsreglerna för olika skolformer fullföljas.

Kommittén räknar i sitt organisationsförslag med att meritkontoret i nuvarande skick överföres till det nya verket. NSÖ bör dock fortsätta de redan påbörjade undersökningarna huruvida det är möjligt att utnyttja modern kontors-teknik, t. ex. datamaskiner, för rationalisering av vissa förberedande arbetsuppgifter på detta område.

b. Decentralisering

Kommitténs förslag rörande skolväsendets centrala ledning förutsätter en betydande decentralisering av beslutanderätt från det centrala planet till lokala myndigheter och länskolnämnder.

Kommittén, som gjort en förnyad genomgång av decentraliseringsfrågorna, innefattande även nedflyttning av beslutanderätt från Kungl. Maj:t till lägre instanser, redovisar sina förslag i decentraliseringsfrågan i en förteckning, som upptar 204 olika punkter.

Viss decentralisering har dessutom genomförts av skolöverstyrelsen redan

fr. o. m. den 1 juli 1963. Detta gäller lokalbehovsprövningen för skolanläggningar för enbart låg- och mellanstadierna av det obligatoriska skolväsendet samt vissa löneärenden, såsom löneklassplacering och B-avdrag på lönen vid tjänstledighet för vissa studier.

Beträffande vissa i decentraliseringsförslaget berörda ärenden av större betydelse kan här redovisas följande.

Beträffande vissa *skolorganisatoriska frågor* föreslår kommittén bl. a. att från Kungl. Maj:t till NSÖ nedflyttas beslut om erkännande av central verkstads-skola och om inrättande av nya avdelningar vid sådan skola. Detsamma bör gälla inrättande av linje vid gymnasium enligt skolstadgan 11 kap. 4 och 5 §§. Beslut om inrättande av icke centrala yrkesskolor bör ankomma på länskolnämnd. Länskolnämndens medgivande bör ej fordras för anordnande av särskild specialundervisning för elever med hörsel-, syn- eller talsvårigheter.

I fråga om *tilldelning och organisation av tjänster* m. m. anser kommittén att tilldelningen av ordinarie lärartjänster i läroämnen på grundskolans högstadium samt av ordinarie adjunktstjänster vid icke statliga gymnasier bör förläggas till länskolnämnderna. Härför fordras av Kungl. Maj:t fastställda tilldelningsnormer av samma typ som nu finns beträffande klasslärartjänster. Till skolstyrelserna bör nedflyttas fastställande av vilka ämnen som skall ingå i tjänst, såväl vid grundskolan (nu länskolnämnd) som vid gymnasium, utom sådant med praktisk lärarkurs, och realskola (nu överstyrelsen), varvid skolstyrelsen skall ha att tillämpa de ämneskombinationer som är angivna i skolstadgan. Avvikelser från dessa kombinationer bör kunna medges av länskolnämnd. Beslut om återbesättande av ordinarie lärartjänst i läroämnen såväl på grundskolans högstadium som vid gymnasium och realskola bör meddelas av länskolnämnd. I fråga om dispenser från gällande behörighetsvillkor föreslås den generella regeln bli tillämplig att beslutanderätten skall tillkomma tillsättningsmyndigheten. Med tillsättningsmyndighet menas härvid den instans, som har att tillsätta ordinarie tjänst av den kategori, varom fråga är i det aktuella fallet.

Beträffande *tjänstetillsättningsordningen* har kommittén funnit att förutsättningar för närvarande saknas att genomföra någon mera betydande omläggning, i vart fall beträffande vilken myndighet som skall vara tillsättande. I fråga om tjänster som nu tillsättes av Kungl. Maj:t föreslår kommittén att rektorstjänst vid gymnasium och annan lärarutbildningsanstalt än lärarhögskola och konstfackskolan samt lektorstjänst vid gymnasium och lärarutbildningsanstalt och huvudlärartjänst vid konstfackskolan skall tillsättas av NSÖ.

I fråga om handläggningen av *skolbyggnadsärenden* föreslår kommittén betydande förändringar.

Kommittén anser att skolämbetsverkets uppgifter på skolbyggnadsområdet i första hand bör avse utvecklingsarbete, rådgivning och service, innefattande anvisningar, lokalprogram, typ- och uppställningsritningar etc. En sådan mera konstruktivt betonad verksamhet bör i möjligaste mån ersätta den nuvarande

detaljerade kontrollen av varje särskild skolbyggnad i samband med statsbidragsproceduren.

Kommittén har emellertid kommit till det resultatet, att tiden ännu ej är inne för en förenklad handläggning av antydd innebörd på hela skolbyggnadsområdet. Skälen härtill är främst att genomgripande reformer förestår av skolväsendet ovanför grundskolan — yrkesskolan, fackskolan och gymnasiet — samt att granskningsfunktionen därför behöver bestå ännu en tid för att för dessa stadier tillräckligt underlag skall erhållas för sammanställning av material för rådgivning och service i form av anvisningar, lokalprogram osv.

Mot bakgrunden av denna uppfattning föreslår kommittén att ritningsgranskningen ännu en tid bibehållas för byggnader avsedda helt eller delvis för skolformer ovanför grundskolan. Däremot bör den enligt kommitténs mening kunna helt slopas för byggnad avsedd enbart för grundskolan och där ersättas av fortsatt och intensifierat utvecklingsarbete och service. Den service, som skall lämnas beträffande byggnader för grundskolan, bör innefatta rätt för kommun att på begäran få ritningar granskade inom NSÖ. Kommittén uttalar att ritningsgranskningen ej bör ske i detalj utan avse de väsentliga dragen i den pedagogiska funktionsdugligheten och byggnadsekonomin.

Lokalbehovsprövningen bör enligt kommitténs mening bibehållas som ett väsentligt led i såväl skolplaneringen som i statsbidragsgivningen. I samma utsträckning som ritningsgranskningen slopas, bör lokalbehovsprövningen förläggas till länskolnämnderna, dvs. i fråga om byggnad avsedd enbart för grundskolan. I övrigt bör lokalbehovsprövning tills vidare ske hos NSÖ.

Beträffande *beslut om statsbidrag till skolbyggnader* föreslår kommittén decentralisering från Kungl. Maj:t till NSÖ, som skall ha att besluta om statsbidraget även i de fall lokalbehovsprövningen sker hos länskolnämnd. På NSÖ bör tillika ankomma att med beaktande av tillgänglig skolbyggnadskvot och i samråd med arbetsmarknadsmyndigheterna bestämma turordningen för byggnadsprojekten.

c. Omskolningsverksamheten

Olika frågor rörande omskolningsverksamheten behandlas av kommittén i ett särskilt avsnitt, i vilket först erinras om omskolningsverksamhetens nuvarande uppläggning, omfattning och administration m. m.

Kurserna är av tre slag, nämligen nybörjarkurser, avsedda att ge en grundläggande utbildning för ungdom, fortbildningskurser och omskolningskurser. All denna utbildning, som brukar sammanfattas under beteckningen omskolningsverksamheten, står nu under central ledning av yrkesöverstyrelsen, på vilken genomförandet av kursverksamheten i huvudsak ankommer. Arbetsmarknadsmyndigheternas uppgift är att utreda och bedöma behovet av kurser. För samarbetet mellan yrkesöverstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen och för planläggning av kursverksamheten finns sedan år 1960 ett särskilt organ, samarbetsdelegationen för omskolningskurser m. m., som består av representanter för de

båda ämbetsverken samt arbetsmarknadens organisationer. Enligt överenskommelse mellan verken har i varje län inrättats en kursstyrelse för de centrala arbetslöshetskurserna. Till dessa kursstyrelser, för vilka kansligöromålen ombesörjes av länsarbetsnämnderna, har yrkesöverstyrelsen sedan den 1 januari 1962 decentraliserat vissa arbetsuppgifter rörande kursverksamheten.

Kommittén uppehåller sig härfter vid omskolningsverksamhetens omfattning och inriktning samt innebörden av beslutet i anslutning till propositionen 1963: 144.

Enligt nämnda beslut skall all yrkesutbildning för ungdom under 21 år anordnas inom det reguljära yrkesutbildningsväsendet och alltså helt stå under ledning av skolämbetsverket och planeras av detta med stöd av regionala och lokala skolmyndigheter. I samband med beslutet uttalades att vid uppbyggnaden av skolämbetsverket borde beaktas att verket erhöi tillräckliga möjligheter att såväl på längre sikt som i mera akuta situationer avpassa utbildningen till föreliggande behov.

Den egentliga omskolningsverksamheten skall också enligt beslutet stå under ledning av NSÖ samt planeras och genomföras i samverkan mellan arbetsmarknadsverket och skolämbetsverket i stort sett i samma former som för närvarande.

Kommittén behandlar i fortsättningen först frågan om *samverkan mellan skolmyndigheter och arbetsmarknadsmyndigheter*.

Beträffande samarbetet på det *centrala planet* finner kommittén ej anledning att föreslå annan ändring än att det bör föreskrivas att vederbörande verkschefer skall ingå i samarbetsdelegationen för omskolningskurser m. m.

Beträffande samarbetet på det *regionala planet* understryker kommittén angelägenheten av att en verklig samordning sker mellan den mera långsiktiga planeringen för det reguljära yrkesutbildningsväsendet och planeringen för omskolningsverksamheten. Kommittén anser, att länskolnämnderna ej bör ha någon direkt befattning med omskolningsverksamhetens bedrivande — utom beträffande viss pedagogisk tillsyn. Däremot föreslås ytterligare decentralisering till kursstyrelserna på en rad punkter. Kommittén finner i anledning härav motiverat, att ett organiserat samarbete kommer till stånd mellan kursstyrelsen och länskolnämnden och föreslår, att i kursstyrelse skall ingå länskolinspektören eller den skolinspektör som länskolnämnden utser.

I fråga om *ungdomsutbildningen* betonar kommittén angelägenheten av att yrkesöverstyrelsen, länskolnämnder och kommuner i samråd med avnämarsidan under innevarande budgetår planerar för att det behov av ungdomsutbildning, som hittills tillgodosetts inom omskolningsverksamheten blir täckt genom den reguljära yrkesutbildningen, så att svårigheter ej uppkommer i det nya läget.

För de speciella fall, då vid ett akut behov erforderlig utbildning visar sig ej kunna ordnas inom den kommunala yrkesutbildningen med dess vanliga bidrags-

former, föreslår kommittén, att NSÖ utrustas med *fullmakt att medge förmånligare bidragsvillkor*. Fullmakten bör inrymma möjlighet för ämbetsverket att i varje särskilt fall avpassa bidragsvillkoren efter en bedömning av det speciella stöd, som med hänsyn till huvudmannens eller huvudmännens ekonomiska situation och liknande omständigheter behöver insättas för att få utbildningen till stånd. I den mån så visar sig oundgängligen nödvändigt bör full täckning för kostnaderna kunna medges. Kommittén föreslår, att kostnaderna för de ökade bidragen skall bestridas ur vederbörliga bidragsanslag. Det betonas att de föreslagna extraordinära bidragsmöjligheterna är avsedda att möta övergångssvårigheter och att fullmakten därför nu bör ges endast med avseende på det närmast framförliggande redovisningsåret, varefter det får prövas om fullmakten erfordras även påföljande redovisningsår.

Kommittén erinrar även om att de s. k. riksyркesskolorna är avsedda att finnas kvar under en övergångstid och pekar på möjligheten att förlägga speciell ungdomsutbildning, som ej kunnat bli tillgodosedd vid de kommunala yrkesskolorna, till riksyркesskola eller till filial av sådan skola.

Kommittén framhåller att omskolningsverksamheten till övervägande del är en statlig utbildningsform, som i större utsträckning än annan utbildning inom de båda överstyrelsernas ämbetsområden administreras av det centrala ämbetsverket även om redan en viss decentralisering skett till kursstyrelserna.

Kommittén anser det nödvändigt att till kursstyrelserna *decentraliseras* den direkta handläggningen av vissa ytterligare ärenden rörande omskolningsverksamheten. I en särskild förteckning redovisas i detalj de förändringar som bör vidtagas i detta hänseende. Decentralisering till kursstyrelsen innebär, då styrelsen ej har eget kansli, att kansligöromålen på länsarbetsnämnden för kursstyrelsens räkning kommer att öka.

Vid övervägandena av dessa decentraliseringsfrågor inom en till kommittén knuten expertgrupp för omskolningsverksamheten har ett uppslag framkommit om *inrättande av regionala organ, vart och ett omfattande flera län*. Dessa organ skulle under ämbetsverket självständigt svara för vissa arbetsuppgifter rörande omskolningsverksamheten inom regionen. Arbetsuppgifterna skulle vara av rådgivande, initiativtagande och kontrollerande natur.

I diskussionen har räknats med att landet skulle indelas i åtta regioner. De regionala organen skulle bestå av vardera en »regionkonsulent» och en assistent till denne.

Av beskrivningen av de tänkta arbetsuppgifterna för de regionala organen framgår, att organens uppgift ej i första hand skulle vara att handlägga löpande ärenden utan att bedriva rationaliseringsarbete av teknisk och företagsekonomisk karaktär.

Kommittén finner för sin del att detta uppslag bör ytterligare övervägas innan slutlig ställning kan tagas till det.

Kommittén ifrågasätter om det inte, i avvaktan på resultatet av ytterligare

undersökningar, vore lämpligt från rationaliseringssynpunkt att till yrkesöverstyrelsen (NSÖ) försöksvis knyta ett antal konsulenter med uppgifter i huvudsak motsvarande dem som angivits för nämnda regionala organ. En sådan anordning anser kommittén kunna vidtagas av yrkesöverstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen i samråd och med anlitande av medel ur omskolningsanslaget.

d. Centralupphandling

Inom yrkesöverstyrelsen finns för centralupphandlingen en särskild sektion, som hör under dess första byrå men som intar en i stort sett självständig ställning. Sektionen är uppdelad på två avdelningar, en inköpsavdelning och en granskningsavdelning. Inom den senare utföres prisgranskning av den materiel, till vars anskaffning statsbidrag utgår till huvudmän för yrkesskolor och verkstadsskolor, ävensom viss fakturagranskning i samband med inköp för omskolningsverksamheten. Upphandlingsverksamheten bedrivs främst för yrkesutbildningens behov (yrkesskolor, omskolningskurser m. m.) men har på senare år utvidgats att i stegrad omfattning avse det allmänna skolväsendet, bl. a. för utrustning av skolverkstäder vid grundskolan. Vidare förmedlas inköp åt olika statliga myndigheter och dem underställda organ, bl. a. utrustningsnämnden för universitet och högskolor.

Kommitténs principiella uppfattning är att centralupphandling för skolväsendet av undervisningsmateriel och utrustning ej är en uppgift, som naturligen bör ombesörjas av ett centralt skolämbetsverk med de för NSÖ angivna arbetsuppgifterna. Enligt kommitténs mening kan emellertid definitiv ställning inte nu tagas till den framtida organisationen av den här avsedda centralupphandlingen. Sektionen för centralupphandling bör därför, i avvaktan på resultat av vissa utredningar, provisoriskt överföras till NSÖ med tills vidare oförändrade arbetsuppgifter och oförändrad personaluppsättning.

3. Kansliorganisationen

a. Avdelningar m. m.

Enligt riksdagens beslut skall NSÖ vara uppdelad på fem avdelningar, benämnda undervisningsavdelningen för allmänna skolfrågor (UA), undervisningsavdelningen för yrkesutbildningsfrågor (UY), avdelningen för lärarutbildning och pedagogiskt utvecklingsarbete (L), planeringsavdelningen (P) samt administrativa avdelningen (A). Som en fristående enhet skall finnas en särskild folkbildningsbyrå (F).

Enligt sina direktiv har kommittén i fråga om kansliorganisationen haft att utarbeta en detaljerad organisationsplan med angivande av bl. a. ärendenas fördelning på de fem avdelningarna och den fristående byrån samt på byråer och

— i erforderlig mån — underliggande arbetsenheter m. m. inom de olika avdelningarna.

Enligt kommitténs mening bör de båda *undervisningsavdelningarna* i största utsträckning befrias från organisatoriska och administrativa ärenden för att kunna utgöra utpräglat pedagogiska arbetsenheter med inriktning på utvecklingsarbete, rådgivning och service i undervisningsfrågor. Dock bör till undervisningsavdelningarna föras vissa undervisningsorganisatoriska frågor som äger direkt samband med undervisningens bedrivande, exempelvis frågor om antal elever i klass och grupp, förutsättningar för anordnande av viss undervisning med hänsyn till elevantalet, anordnande av specialundervisning, nedsättning av lärares undervisningsskyldighet i enskilda fall.

I fråga om *lärarutbildningsavdelningen* finner kommittén förhållandena vara något annorlunda. Detta beror på att lärarutbildningsanstalterna måste tämligen i detalj omhändersas av det centrala verket. Kommittén anser därför att, utöver undervisningsorganisatoriska frågor, även frågor rörande lärarutbildningsanstalternas inre organisation bör handläggas på lärarutbildningsavdelningen liksom anslags- och petitafrågor för lärarutbildningsanstalterna.

Inom NSÖ kommer ej att finnas någon motsvarighet till organisationsavdelningen inom skolöverstyrelsen. De arbetsuppgifter, som nu ankommer på denna avdelning, och motsvarande uppgifter inom yrkesöverstyrelsens fackbyråer, måste således, i den mån de ej decentraliseras, fördelas mellan i huvudsak *planeringsavdelningen* och *administrativa avdelningen*. Denna fördelning bör enligt kommitténs förslag ske så, att till planeringsavdelningen föres skolorganisatoriska frågor såsom samordning av skolor, anordnande av bildningslinjer och motsvarande, beslut om antalet intagningsavdelningar, inrättande av tjänster. Till administrativa avdelningen bör föras personalfrågor såsom tjänstetillsättning, meritvärdering, behörighetsfrågor och ämneskombinationer i lärartjänster. Vidare bör till denna avdelning föras ärenden rörande länskolnämndernas organisation, personal och anslag. Bland administrativa avdelningens uppgifter bör även ingå ledning och samordning m. m. beträffande petitafrågorna.

I de principer, som ligger till grund för organisationsplanen, ingår att ämbetsverkets arbetsuppgifter i största möjliga utsträckning skall inordnas i de fem avdelningarna och den fristående roteln. Detta är en förutsättning för integreringen av arbetsuppgifterna. Inga uppgifter bör därför förläggas utanför dessa sex huvudarbetsenheter till särskilda organ direkt under verksledningen. Direkt under verksledningen föreslås dock bli ställda två mindre sektioner, en *PR-sektion* och en *organisations- och utredningssektion*. Dessa sektioner är att närmast betrakta som stabsorgan till verksledningens förfogande.

Kommittén framhåller att utrednings- och organisationssektionens viktigaste uppgift blir att fortlöpande bedriva rationaliseringsverksamhet såväl inom verket som inom skoladministrationen i övrigt. I samband härmed aktualiseras bl. a. spörsmålet om utbildningen av verkets egen personal.

På sektionen bör också ankomma att vara sammanhållande arbetsenhet för

internationella ärenden och svara för kontaktfrågorna på detta område ävensom handlägga ärenden som rör verkets styrelse.

Några motsvarigheter till skolöverstyrelsens två fristående rotlar — skolhygienroteln och skolsociala roteln — kommer ej att finnas i den nya organisationen. Detsamma gäller yrkesöverstyrelsens fristående sektion för omskolningsverksamheten. Dessa arbetsenheters områden föreslås inordnad i de fem avdelningarna. Vad *skolsociala* roteln beträffar framhåller kommittén att ställningstagandet i detta fall är dikterat främst av pedagogiska motiv. Enligt kommitténs mening är det nämligen till fördel för undervisningen av handikappade av olika slag att ärenden rörande denna undervisning så långt möjligt samordnas med ärenden rörande övrig undervisning.

Tillsynen över den *skolhygieniska* verksamheten och ärenden som äger samband därmed bör enligt förslaget förläggas till undervisningsavdelningarna.

Frågor rörande verkets organisation, personal, lokaler m. m. bör ankomma på administrativa avdelningen, i den mån de ej hänföres till den särskilda utrednings- och organisationssektionen under verksledningen.

Gränsdragningen mellan avdelningarna UA och UY i fråga om *yrkesutbildning av gymnasial karaktär* bör enligt kommitténs uppfattning ske så, att till UA föres fackgymnasieutbildning, fackskolor och därmed i huvudsak jämförliga tekniska skolor, bergsskolan i Filipstad och sjöbefälsskolorna. Konstfackskolan och textilinstitutet bör hänföras till UY.

Kommittén har övervägt förläggningen av undervisningsfrågorna rörande *övningsämnen* och därvid funnit, att det inre sambandet mellan de olika övningsämnena ej är så starkt att de nödvändigtvis måste behandlas inom samma avdelning. Med hänsyn bl. a. till den expertis, som kommer att finnas inom UY, har kommittén funnit det lämpligt att dit föra ämnena hemkunskap, slöjd och barnavård för alla skolformer. Frågor rörande teckning, musik och gymnastik föreslås bli handlagda på UA, likaledes för samtliga skolformer. Sådana till båda undervisningsavdelningarnas verksamhetsområden hörande uppgifter, som *hjälpmedelsfrågor*, *examensfrågor* och *standardiserade prov*, *skolpsykologi*, *skolhygien* och *skolsociala* frågor samt *yrkesvägledning* anser kommittén böra föras till avdelning UA, varvid de arbetsenheter, som kommer att syssla med dessa uppgifter, i lika utsträckning skall verka även på UY:s område.

Kommittén betonar att *pedagogiskt utvecklingsarbete* skall bedrivas inom verket i dess helhet. Avdelningen för lärarutbildning och pedagogiskt utvecklingsarbete skall dock utgöra ett särskilt forum för sådan verksamhet. Den skall i denna egenskap bl. a. svara för uppläggningsen av sådant utvecklingsarbete, som organiseras i särskilda former, bedriva pedagogiska undersökningar och försök, som ej lämpligen kan utföras av annan arbetsenhet, ge råd åt och bistå andra arbetsenheter i pedagogiskt utvecklingsarbete samt svara för förmedling inom ämbetsverket samt till skolväsendet, speciellt lärarutbildningsanstalterna,

av erfarenheter och resultat som finnes inom den pedagogisk-psykologiska forskningen och inom utvecklingsarbetet.

I fråga om arbetsuppgifterna på *folkbildningsområdet* räknar kommittén ej med några förändringar i förhållande till vad som nu gäller för folkbildningsroteln inom skolöverstyrelsen.

För *omskolningsverksamhet* finns för närvarande inom yrkesöverstyrelsen en särskild fristående sektion, där i huvudsak alla på överstyrelsen ankommande uppgifter rörande denna verksamhet handlägges. I frågan hur dessa uppgifter skall inordnas i NSÖ:s verksamhet redovisas i kommitténs betänkande två skilda förslag. Enligt den mening, som företrädes av *kommitténs majoritet*, bör i enlighet med principerna för NSÖ:s organisation arbetsuppgifterna rörande omskolningsverksamheten fördelas mellan verkets huvudarbetsenheter. De pedagogiska frågorna, utarbetandet av kursplaner osv. bör alltså hänföras till undervisningsavdelningarna, i första hand till avdelning UY men även till avdelning UA, i den mån omskolningsverksamheten avser sådana områden beträffande vilka den pedagogiska expertisen finns på denna avdelning. Kommitténs majoritet anser, att denna samordning med övrig undervisning för omskolningsverksamheten har den fördelen att denna kontinuerligt och smidigt får tillgång till den övriga undervisningens erfarenheter och resurser, samtidigt som erfarenheterna från omskolningens pedagogiska verksamhet kommer att bli av betydelse för den reguljära undervisningens utveckling.

Planeringen för och organisationen av omskolningsverksamheten bör förläggas till planeringsavdelningen. Kommitténs majoritet finner detta nödvändigt för att uppnå en större överblick och flexibilitet beträffande möjligheterna att rationellt utnyttja tillgängliga resurser i fråga om lärare, lokaler och undervisningsmateriel för såväl omskolningsverksamheten som det reguljära utbildningsväsendet. Med hänsyn till det arbetsmarknadspolitiska syftet med denna utbildningsverksamhet, förordar kommitténs majoritet att inom planeringsavdelningen skapas en särskild arbetsenhet, inom vilken de planeringsmässiga och organisatoriska arbetsuppgifterna rörande verksamheten så långt möjligt sammanhålls.

I denna fråga om det organisatoriska inordnandet av omskolningsverksamheten i NSÖ har *ledamoten Öhman* en från kommitténs majoritet avvikande uppfattning. Öhman anför i denna fråga bl. a. följande.

Omskolningsverksamhetens rörlighet och behovet av intim kontakt med arbetsmarknadsmyndigheterna och näringslivsorganisationerna samt det korta perspektivet vid planeringen, oftast kombinerat med stor brådska vid anordnandet av nya kurser och förändring av befintliga, allt detta gör att arbetsenheten för omskolningsverksamheten skiljer sig betydligt från andra arbetsenheter i NSÖ. Härtill kommer att verksamheten är rent statlig och bl. a. härför fordrar mycket mer beslut i speciella frågor i själva NSÖ. Härigenom passar denna arbetsenhet enligt min uppfattning absolut inte att vara en del av en annan arbetsenhet — del av byrå — i NSÖ.

Omskolningsverksamheten omfattar nu ungefär 1 000 kurser och beräknas

öka till 1 300—1 500 kurser per år. Även om ett antal s. k. nybörjarkurser övergår till den reguljära yrkesutbildningen, kvarstår ett mycket stort verksamhetsfält. Även om en decentralisering av ärenden enligt kommitténs förslag kan åstadkommas, får verksamheten en sådan omfattning, att den mer än väl motsvarar andra byråers inom NSÖ. Även arbetsuppgifternas omfattning talar därför klart för att omskolningsverksamheten skall bilda en egen byrå.

Min erfarenhet från sju års sysslande såsom verkschef med omskolningsfrågor säger mig, att dessa frågor icke sällan är sådana, att chefen för arbetsenheten måste kunna vända sig direkt till sådan överordnad som har mycket stor beslutanderätt, även i ekonomiskt viktiga frågor. Längre ner än till avdelningschef kan man ej gå, om man skall kunna räkna med tillräckligt stor beslutandekompetens hos personen i fråga. Chefen för arbetsenheten för omskolningsärenden bör därför vara på nivån närmast under avdelningschef, dvs. byråchef — undervisningsråd. Även utifrån dessa överväganden är alltså en särskild byrå det riktiga.

Skälen för att göra arbetsenheten för omskolningsärenden till en sektion under byrå P 2 är enligt min mening inte positiva. Endast det negativa — att en särskild byrå för dessa ärenden inte stämmer med principkonstruktionen av NSÖ — kan åberopas. Jag anser att detta är att bortse ifrån att departementschefen i propositionen 1963: 144 dock klart utsagt, att man måste iaktta, att det gäller speciella krav på denna utbildningsverksamhets organisation.

Enligt Öhmans uppfattning föreligger fullt tillräckliga skäl för att förlägga omskolningsärendena till en särskild, för dessa ärenden upprättad byrå under P-avdelningen.

b. Byråer

Kommittén föreslår, att den inom skolöverstyrelsen nu använda benämningen rotel på arbetsenheterna närmast under avdelningarna i enlighet med den i arbetsverken vanliga terminologien ersättes med benämningen *byrå* i det nya verket.

I fråga om byråorganisationen anser kommittén att en koncentration bör ske till så få arbetsenheter som möjligt, varigenom den nödvändiga samordningen av beslut och åtgärder underlättas och dubbelarbete undviks. En organisation med begränsat antal byråer medför också enligt kommitténs uppfattning den fördelen, att avgöranden och avvägningar mellan olika intressen kan ske på byråplanet i större utsträckning än om byråerna är flera men med mindre arbetsområden.

Från dessa utgångspunkter har kommittén kommit fram till ett förslag, som innebär inrättande av 15 byråer inom avdelningarna, vartill kommer den fristående folkbildningsbyrån. Kommittén preciserar i detta sammanhang också fördelningen av arbetsuppgifterna mellan byråerna.

Undervisningsavdelningen för allmänna skolfrågor (UA) föreslås i första hand bli uppdelad på en byrå för grundskolan och däremot närmast svarande skolor och en byrå för fackskolan och gymnasiet och därmed jämförliga skolor.

Till grundskolebyrån bör föras bl. a. undervisningsfrågor beträffande övningsämnen teckning, musik och gymnastik samt yrkesvägledningsfrågor.

Arbetsområden, som inbegriper samtliga skolformer och som enligt kommitténs förslag skall föras till denna avdelning, dvs. hjälpmedel, skolpsykologi, examensfrågor och prov, skolhygien och skolsociala frågor föreslås bli sammanförda under en tredje byrå, vilken enligt kommitténs uppfattning kan rubriceras som en »servicebyrå» för i första hand undervisningsavdelningarna men även för de tre övriga avdelningarna och den fristående byrån.

Kommittén föreslår således att avdelning UA indelas i tre byråer.

Undervisningsavdelningen för yrkesutbildningsfrågor (UY) bör enligt kommitténs förslag uppdelas på två byråer. Den ena bör omfatta yrkesutbildningen (inklusive omskolningsverksamheten) inom industri, hantverk, handel, kontorsverksamhet och sjöfart medan den andra byrån bör omfatta yrkesutbildningen (inklusive omskolningsverksamheten) inom husligt arbete, sömnad, textilslöjd, barnavård, sjukvård och socialvård. Till den senare byrån bör förläggas undervisningsfrågor beträffande övningsämnen hemkunskap, slöjd och barnavård inom samtliga skolformer.

Beträffande *avdelningen för lärarutbildning och pedagogiskt utvecklingsarbete (L)* föreslår kommittén en indelning i fyra byråer. Uppdelningen av arbetsuppgifterna innebär att byrå L 1 skall handlägga frågor om utbildning av klasslärare och lärare i läroämnena, byrå L 2 frågor om utbildning av lärare i yrkesämnen och övningsämnen, byrå L 3 frågor om fortbildning av lärare, skollärare och annan personal inom skolväsendet samt byrå L 4 frågor om pedagogiskt utvecklingsarbete.

Kommittén uttalar om *planeringsavdelningen (P)* att dess uppgifter kan sägas hänföra sig till endera av följande tre funktioner: planerande, effektuerande och byggande funktioner. Kommitténs majoritet har funnit ändamålsenligt att arbetsuppgifterna koncentreras till tre byråer i huvudsak motsvarande dessa funktioner. Såsom förut redovisats har ledamoten Öhman på denna punkt hävdade en avvikande mening och förordade att inom avdelningen inrättas en fjärde byrå för omskolningsfrågor.

Indelningen på tre byråer har enligt förslaget utformats så, att till en första byrå föres översiktlig planering, till en andra byrå regional och lokal planering samt organisationsfrågor och till en tredje byrå frågor om skolanläggningar (byggnader, inredning och utrustning). Planerings- och organisationsuppgifter rörande omskolningsverksamheten föreslås av kommitténs majoritet bli förlagda till byrån för regional och lokal planering.

Arbetsuppgifterna inom administrativa avdelningen (A) indelar kommittén i tre huvudgrupper, nämligen dels löne- och personalfrågor rörande skolväsendet, dels statsbidrags-, anslags- och budgetfrågor, dels organisations-, löne- och personalfrågor rörande ämbetsverket och de regionala organen. Kommittén anser att byråindelningen bör grundas på dessa huvudgrupper och förordar därför att tre byråer inrättas inom avdelningen.

De 16 byråer som skulle komma att finnas enligt kommittémajoritetens förslag motsvaras nu av 22 rotlar i skolöverstyrelsen, varav tre fristående och 7

byråer i yrkesöverstyrelsen, sammanlagt 29 byråer (rotlar) i de båda nuvarande verken. Därjämte överföres från sjöfartsstyrelsen ärenden som administreras där av en särskild skolavdelning inom styrelsens juridisk — sociala byrå samt ärenden från socialstyrelsens barnavårdsbyrå och socialvårdsbyrå.

c. Sektioner

Begränsningen av antalet byråer inom NSÖ till 16 innebär att arbetsområdena för byråerna blir avsevärt större än för skolöverstyrelsens och yrkesöverstyrelsens nuvarande rotlar och byråer. Kommittén anser därför att en uppdelning av byråerna på mindre arbetsenheter kan vara lämplig. Ämbetsverket bör enligt kommitténs mening ha befogenhet att själv besluta om byråernas indelning i sektioner eller andra arbetsenheter.

Kommittén lämnar exempel på hur en sektionsindelning enligt dess mening lämpligen bör skc. Undersökningen av sektionsindelningsfrågan har skett även i syfte att erhålla underlag för bedömning av personalorganisationen. Enligt kommitténs uppfattning bör en sektion under byråns chef ledas av en kvalificerad befattningshavare i avdelningsdirektörs eller byrådirektörs tjänsteställning.

I fråga om behovet av sektionsindelning på olika byråer anför kommittén i huvudsak följande.

På byrå *UA 1* torde det vara lämpligt att bilda sektioner för dels specialskolor och specialundervisning, dels yrkesvägledning. I fråga om byrå *UA 2* kan en indelning i sektioner tänkas, antingen efter skolform eller efter stora ämnesgrupper; en sådan indelning synes dock ej naturlig och kommittén har därför ej upptagit någon sektionsindelning av denna byrå. Särskilt inom byrå *UA 3* torde en sektionsindelning vara nödvändig och kommittén räknar med fyra sektioner, nämligen för hjälpmedelsfrågor, skolpsykologi, examensfrågor och standardiserade prov samt skolhygien och skolsociala frågor. För de två byråerna på avdelning *UY* torde en indelning av vardera i två sektioner vara erforderlig.

Till de två lärarutbildningsbyråerna på avdelning *L* skall enligt kommitténs förslag föras tämligen omfattande organisatoriska uppgifter inkl. petita- och anslagsfrågor. Dessa bör inom byråerna avgränsas från de pedagogiska arbetsuppgifterna och hänföras till en sektion på vardera byrån.

Beträffande avdelning *P* anser kommittén att på byrå *P 2* planerings- och organisationsuppgifterna för omskolningsverksamheten bör hållas samman i en sektion. På byrå *P 3* synes någon sektionsindelning ej vara erforderlig. Med hänsyn till den centrala uppgift, utvecklingsarbetet i fråga om skolanläggningars utformning m. m. utgör, kan det dock vara lämpligt att arbetet härmed sammanhålls i en särskild arbetsgrupp under direkt ledning av byråns chef.

På byrå *A 1* synes en uppdelning av det stora verksamhetsområdet på två sektioner vara erforderlig, en för lönefrågor och en för övriga personalfrågor (bl. a. tjänstetillsättning). På byrå *A 2* synes naturligt att de kamerala ärendena (utanordnande av statsbidrag m. m.) föres till en sektion. Upphandlingssektionen bör provisoriskt anknytas till denna byrå.

4. Personalbehov m. m.

I kommitténs uppdrag har ingått att precisera personalbehovet för det nya ämbetsverket och att uppgöra en fullständig personalstat.

Kommittén har därvid haft att utgå ifrån beslutet i anslutning till propositionen 1963: 144 om sammansättningen av ledningen för NSÖ och löneställningen för chefsbefattningarna. Verksledningen skall, utom av styrelsen, utgöras av en generaldirektör i lönegrad Bp 7 och en överdirektör i Bp 5. Var och en av de fem avdelningarna skall ledas av avdelningschef i lönegrad Br 4. Cheferna för byråerna skall vara placerade i lönegrad B 3 men ställning har ej tagits till anställningsform för dessa. Beträffande avdelningscheferna uttalades i propositionen att de i första hand borde ägna sig åt sammanhållande och nydanande verksamhet inom hela området för respektive avdelning och att tjänst som avdelningschef därför som regel inte borde vara förenad med tjänst som chef för byrå.

Kommittén har övervägt frågan om *tjänstebenämning för cheferna för avdelningar och byråer* och föreslår att samtliga chefer för byråer benämnas undervisningsråd. För cheferna för avdelningar föreslår kommittén tjänstebenämningen skolråd. Kommittén anser, att skolråd inte i något fall bör vara chef för byrå.

Kommittén anser att undervisningsråden, i likhet med övriga chefstjänstemän i verket, bör erhålla sådan *anställningsform* att de, då så visar sig lämpligt med hänsyn till utvecklingen och förändringen av arbetet på den egna byrån och för verket i dess helhet, utan svårighet kan övergå till andra arbetsuppgifter inom eller utom verket. Vid övervägande av olika tänkbara anställningsformer har *kommitténs majoritet* stannat för att föreslå att undervisningsråden bör tillsättas såsom ordinarie medelst förordnande tills vidare, dvs. Br-förordnande. I denna fråga har *ledamöterna Rosén, Öhman och Orring* framlagt ett annat förslag, som innebär att undervisningsråden skulle erhålla samma slag av förordnande, Bp-förordnande, som nu tillämpas för gymnasiernas rektorer. Denna anställningsform innebär förordnande för sexårsperioder. I det särskilda yttrandet framhålles att denna anställningsform skulle öka möjligheterna för NSÖ att till de ifrågavarande befattningarna rekrytera högt kvalificerade befattningshavare.

Enligt kommitténs mening bör ett sammanförande av de båda överstyrelsernas arbetsområden i ett nytt ämbetsverk, uppbyggt enligt integrationsprincipen, och en samtidigt eller dessförinnan genomförd decentralisering av arbetsuppgifter medföra en rationaliseringsvinst även i form av *personalbesparing*. Till grund för sin bedömning av personalbehovet för den nya organisationen har kommittén lagt en uppskattning för varje avdelning och byrå av arbetsuppgifternas omfattning och karaktär mot bakgrunden av de i det föregående redovisade övervägandena om konsekvenserna av den principiella synen på verksamhetens in-

riktning, arbetsuppgifternas innehåll samt effekten av decentraliseringen. Vidare har kommittén beaktat den inverkan på ämbetsverkets funktioner som den förestående utvecklingen inom ämbetsområdet kommer att ha. I detta avseende anser kommittén dock att det inte är möjligt eller lämpligt att göra uppskattningar på längre sikt. Av utvecklingen föranledda behov bör bedömas allt eftersom de uppträder och mötas på det sätt som då befinner lämpligt.

Kommittén framhåller, att den föreslagna personalorganisationen täcker det fortlöpande och stadigvarande personalbehovet. Organisationen måste dessutom kunna kompletteras med utnyttjande av ett expertanslag som står till verkets förfogande.

Kommittén tar härfter upp olika aspekter på sammansättningen av verkets personal.

Med avseende på NSÖ:s centrala uppgifter i fråga om utvecklingsarbete, rådgivning och service för undervisningens effektivisering och successiva anpassning till nya behov erfordras enligt kommitténs uppfattning dels inom verket ett antal fasta *befattningar för pedagogiska fackmän* på olika områden, dels möjligheter att för större eller mindre uppdrag anlita experter utanför verket.

Kommittén uttalar i detta sammanhang att för arbetsuppgifter, som kan sammanfattas under beteckningen konsulentuppgifter, bör inom verket finnas ett antal befattningar med enhetlig konstruktion och benämning. Befattningshavarna bör i utpräglad grad vara pedagogiska fackmän inom sina områden och ha nära kontakt med och erfarenhet av undervisningen. Befattningarna bör därför konstrueras så, att de ej blir fasta i den meningen att de förutsättes komma att innehas av samma personer under hela deras återstående tjänstetid. Kommittén finner det tvärtom angeläget att en omsättning sker, varigenom ämbetsverket kontinuerligt tillföres befattningshavare med omedelbar erfarenhet av undervisningen och övrig verksamhet på fältet. Inte mindre viktigt anser kommittén det vara att den erfarenhet, som befattningshavarna får under sin tjänstgöring i ämbetsverket, föres direkt ut i skolans verksamhet genom en sådan omsättning. De ifrågavarande befattningarna bör enligt kommitténs mening konstrueras som arvodesbefattningar, på vilka förordnande meddelas för högst sex år med möjlighet för verket att meddela förlängt förordnande för högst en treårsperiod. För samtliga befattningar bör tillämpas en enhetlig benämning, förslagsvis skolkonsulent, dock att för befattningshavare på folkbildningsbyrån bör användas benämningen folkbildningskonsulent respektive bibliotekskonsulent.

Det sammanlagda antalet konsulentbefattningar av denna art föreslås bli 67, fördelade med 40 på avdelning UA — varav 11 på byrå UA 3 — 13 på avdelning UY, 8 på avdelning L samt 6 på byrå F.

I fråga om den administrativa personalens fördelning på olika kategorier har kommittén funnit, att ett betydligt större antal *kanslisttjänster* än som nu finns inom skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen bör inrättas inom NSÖ. Kommittén anser att den utbildning som ges vid kanslistkurserna är av den art och

inriktning att icke obetydliga delar av sådana administrativa arbetsuppgifter, som nu utföres av amanuenspersonal, med fördel kan överlåtas till personal med denna utbildning. Kommitténs förslag upptar 27 kanslisttjänster mot nu sammanlagt åtta inom de båda överstyrelserna. Kommittén föreslår att en särskild kanslistkurs anordnas med hänsyn till behovet av kanslister inom skoladministrationen.

Kommittén anser, att för speciella arbetsuppgifter närmast av teknisk natur visst utrymme finns inom NSÖ för *assistentbefattningar* av det slag som nu finns inom yrkesöverstyrelsen. Antalet sådana befattningar föreslås dock minskat från 25 till 16.

Utökningen av antalet kanslisttjänster samt decentraliseringen av i första hand rutinärenden gör det enligt kommitténs mening möjligt att väsentligt begränsa antalet *amanuenser* — *byråsekreterare* i reglerad befordringsgång i förhållande till nuläget inom de båda överstyrelserna. Den förskjutning av tygndpunkten i de administrativa arbetsuppgifterna, avsedda för personal med akademisk utbildning, mot sådana av mera kvalificerad art motsvaras därför enligt kommitténs förslag av en förskjutning i proportionerna mellan högre och lägre tjänster för sådan personal.

I kommitténs uppdrag har ej ingått att avge förslag ifråga om löneställning. I de fall tjänster med samma benämning är uppdelade på olika lönegrader — byrådirektörer och förste byråsekreterare — har ej angivits fördelning på lönegrader. I fråga om tjänster i lönegraderna B 1, A 27 eller A 25 har emellertid gjorts en fördelning på en grupp med beteckningen *avdelningsdirektör eller byrådirektör* och en grupp med beteckningen *byrådirektör*. Kommittén har härigenom önskat markera att bl. a. för uppgifter som chefer för vissa sektioner ett antal tjänster som avdelningsdirektör bör inrättas, beroende på att byråernas arbetsområden blir avsevärt utökade i förhållande till områdena för de nuvarande rotlarna och byråerna.

Som chef för sektionen inom byrå UA 3 för skolhygien och skolsociala frågor har *skolöverläkaren* upptagits. Kommittén framhåller att skolöverläkaren, utom att vara chef för denna sektion, givetvis skall såsom nu ha en självständig ställning som skolämbetsverkets medicinske expert med befogenhet och skyldighet att delta i behandlingen av alla frågor inom verket, i vilka medicinska synpunkter bör göra sig gällande.

Kommittén föreslår, att de båda undervisningsavdelningarna skall ha gemensam *registratorsexpedition*, medan var och en av de övriga avdelningarna och den fristående byrån bör ha egna expeditioner. Expeditionen på administrativa avdelningen bör därvid tjänstgöra som huvudexpedition och för denna har i personalförteckningen för NSÖ upptagits en kontorsskrivare och en kontorist, medan var och en av de övriga registratorsexpeditionerna bör förestås av en kontorist. Övrig erforderlig biträdeshjälp bör erhållas från biträdespersonalen på vederbörande avdelning. Sakregistrering bör ombesörjas på registratorsexpeditionerna i den utsträckning så befinnes erforderligt.

För skötseln av *verksbiblioteket* föreslår kommittén en biblioteksassistent och ett biträde. I anslutning härtill framhåller kommittén, att enligt dess mening den del av yrkesöverstyrelsens bibliotek, som i egentlig mening utgör yrkespedagogiskt bibliotek, bör inordnas i statens psykologisk-pedagogiska bibliotek.

Förslaget rörande *skrivcentral och vakttjänst* bygger på de förhållanden som kommer att föreligga, sedan det för NSÖ avsedda ämbetshuset i kvarteret Murmästaren blivit färdigställt. Detsamma gäller tryckeriet.

Beträffande *personalbehovet för omskolningsverksamheten* uttalar kommittén bl. a. följande.

Yrkesöverstyrelsens F-sektion, där huvudparten av frågorna rörande omskolningsverksamheten handläggs, har för närvarande omkring 60 tjänstemän. På andra arbetsenheter inom överstyrelsen — främst kassakontoret, sektionen för centralupphandling samt femte byrån (för lärarutbildning) finns ca 25 befattningshavare, som till större eller mindre del sysslar med omskolningsärenden. De sistnämnda avlönas med medel ur det belopp av 900 000 kr., som ingår i anslagsposten till experter och tillfällig personal och som är avsett för ersättning till personal för omskolningsverksamheten. Av de omkring 60 befattningshavarna på F-sektionen är endast en mindre del, 19 tjänstemän, avlönad från anslagsposterna till avlöningar till ordinarie respektive icke-ordinarie tjänstemän. Av dessa är för närvarande tre ordinarie och 14 extra ordinarie. Omkring 27 befattningshavare avlönas från den nämnda omskolningsdelen av expertposten medan ett 15-tal yrkeslärare inom omskolningsverksamheten, som längre eller kortare tid tjänstgör inom sektionen, avlönas med medel ur omskolningsanslaget på elfte huvudtiteln.

Med hänsyn till den föreslagna organisationen av NSÖ och den avsedda decentraliseringen anser kommittén att arbetsbelastningen på omskolningssektionen inom byrå P 2 blir mindre än nu på F-sektionen även om man beaktar nödvändigheten av en mycket stark aktivitet från den förstnämnda sektionens sida. På grund härav och av önskemålet att personalen i större utsträckning än nu är fallet skall erhålla ordinarie eller extra ordinarie anställning, har kommittén kommit fram till ett förslag rörande den fasta personaluppsättningen på sektionen som upptar 26 tjänster, vartill kommer för verket gemensam personal. Kommittén anser att i stort sett behov ej längre kommer att föreligga av att en särskild del av expertposten skall avse omskolningsverksamheten.

Kommittén förordar att ett statligt personalvårdsorgan (prop. 1963:160 s. 20 ff.) med anlitan av tillgängliga medel i samråd med verksledningen försöksvis utprövar en lämplig kuratorsanordning för personalvård.

Kommitténs förslag till personalorganisation för NSÖ sammanfattas i följande förteckning, som även anger fördelningen på ordinarie och icke-ordinarie tjänster. I sammanställningen har hänsyn tagits till den minskning med 4 befattningshavare i NSÖ, som föranledes av utredningens särskilt avgivna förslag rörande gemensam mellaninstans för Stockholms stad och län. På särskilt förslag av kommittén har dessutom fördelningen av antalet biträdestjänster på ordinarie och icke-ordinarie tjänster i viss utsträckning ändrats i förhållande till förslaget i utredningens betänkande.

Förslag till personalorganisation för NSÖ

Tjänst	Antal	Därav	
		ord.	icke-ord.
Generaldirektör	1	1	
Överdirektör	1	1	
Skolråd	5	5	
Undervisningsråd	16	16	
Skolöverläkare	1	1	
Bitr. skolöverläkare	1		1
Chefsarkitekt	1	1	
Arkitekt/ingenjör	4		4
Pressombudsman o. bitr. pressombudsman	2	1	1
Folkhögskolinsektor	1		1
Särskolinsektor	1		1
Bitr. särskolinsektor	1		1
Skolkonsulent	61		61
Folkbildningskonsulent	4		4
Bibliotekskonsulent	2		2
Skolpsykolog	1		1
Avdelningsdirektör el. byrådirektör	24	16	8
Byrådirektör	11	6	5
Lektor ¹	6		6
Adjunkt ¹	5	5	
1. byråsekreterare	42	28	14
Intendent	1		1
1. byråingenjör	3	2	1
Byråingenjör o. byråassistent	6	1	5
Kamrer	1	1	
Amanuens	16		16
Assistent	16	5	11
Kanslist	26	13	13
Kontorsskrivare	3	3	
Handsekreterare åt generaldirektören, överdirektören och avdelningscheferna	7	7	
Kansliskrivare	3	3	
Förest. o. bitr. förest. på skrivcentral	6	3	3
Kontorist	39	27	12
Kanslibiträden och kontorsbiträden	133	60	73
Materialförvaltare	2	2	
Tryckeriföreståndare	1	1	
Uppsyningsman	1	1	
1. expeditionsvakt	3	2	1
Tryckare	3		3
Expeditionsvakt	12	11	1
Tryckeribiträden	5		5
	478	223	255

¹ Lärare vid yrkespedagogiska institut (ej placerade i NSÖ).

Den fast anställda personalen i NSÖ uppgår enligt kommitténs förslag till 478. Detta skall jämföras med det sammanlagda antalet befattningshavare i skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen som är 575. Förslaget innebär således en minskning med 97 befattningshavare i förhållande till nuläget i de båda överstyrelserna. Därutöver bör beaktas den personal, som i sjöfartsstyrelsen och socialstyrelsen nu handlägger utbildningsärenden, vilka överflyttas till NSÖ.

Den minskning av personalorganisationen på det centrala planet, som kommitténs förslag innebär, bör emellertid också ställas mot den ökning av personalorganisationen på det regionala planet, som behandlas i det följande. Denna ökning omfattar — förutom den särskilt föreslagna överflyttningen av fyra befattningshavare till den nya mellaninstansen i Stockholm — tio skolinspektörer och fem kanslist, varjämte föreslås ytterligare medel till biträdeshjälp motsvarande kostnaderna för åtta kansliskrivare, elva kontorister och åtta kontorsbiträden, alltså en sammanlagd ökning med 46 tjänster. Nettominskningen enligt omorganisationsförslaget uppgår således till 97 — 46 =) 51 tjänster.

5. Länsskolnämndernas arbetsuppgifter och organisation

a. Tillsynsområde och arbetsuppgifter

Beträffande området för länsskolnämndernas verksamhet efter upprättande av NSÖ uttalades i propositionen 1963: 144, att detta i vad avser yrkesutbildningen i princip bör sammanfalla med den centrala myndighetens.

Vissa skolor och viss verksamhet, som hör till skolöverstyrelsens ämbetsområde, står för närvarande ej under inseende av nämnderna. Detta gäller skolor för blinda, skolor för döva, särskolor och viss annan specialundervisning, lärarutbildningsanstalter, folkhögskolor och folkbildning samt privatskolor utom i fråga om undervisning av skolpliktiga barn.

Kommittén anser att tillsynsområdet för länsskolnämnderna bör sammanfalla med NSÖ:s ämbetsområde, i den mån ej särskilda skäl kan föranleda undantag härifrån. *Skolor för blinda* och *skolor för döva* bör således ställas under inseende av nämnderna. Detsamma bör gälla under NSÖ:s inseende stående *privatskolor*, i vart fall privatskolor för vilka privatskolestadgan är tillämplig, samt statsunderstödda enskilda yrkesskolor.

Länsskolnämnderna bör vidare få vissa tillsynsuppgifter i fråga om *särskolorna*.

Vad gäller *lärarutbildningsanstalterna* anser kommittén skäl ej föreligga att nu föra in dem i länsskolnämndernas tillsynsområde och detsamma gäller beträffande *folkhögskolorna*.

I fråga om länsskolnämndernas uppgifter framhåller kommittén bl. a. följande.

Enligt kommitténs mening kan länsskolnämndernas arbetsuppgifter, liksom det centrala ämbetsverkets, delas upp på de tre stora huvudområdena — under-

visning, planering och administration. Inom det förstnämnda området kan huvudparten av tillsynsuppgifterna anses falla. Länsskolnämndernas tillsynsområde omfattar redan nu formellt större delen av skolöverstyrelsens och yrkesöverstyrelsens ämbetsområden och någon mera väsentlig utvidgning av området kommer ej att ske i samband med organisationsförändringarna på det centrala planet. I enlighet med den allmänna strävan att överföra den direkta tillsynen från det centrala verket till de regionala organen kommer emellertid tillsynsuppgifterna att i betydande grad öka, främst därigenom att de i motsats till vad som nu i regel är fallet även skall avse yrkesutbildningsväsendet. Detta bör komma till uttryck bl. a. däri att den omedelbara inspektionen av i princip hela det under nämndernas inseende stående skolväsendet förlägges till dem. I den mån sakkunskap på visst område ej är företrädd bland skolinspektörerna, får expertis utanför nämnderna anlitas.

Länsskolnämndernas planerande verksamhet har i stort sedan deras tillkomst varit inriktad främst på grundskolans (försöksskolans) genomförande, indelningen i högstadiedområden osv. I den mån denna stora planeringsuppgift slutföres, torde utrymme vinnas för ökad uppmärksamhet åt undervisningen och de pedagogiska uppgifterna. Planeringen måste emellertid i allt större utsträckning komma att gälla även yrkesskolväsendets utbyggnad. Insatser från länsskolnämndernas sida kommer jämväl att påkallas i samband med fackskoleorganisationens och gymnasierreformens genomförande.

De organisatoriska och administrativa uppgifterna för nämnderna kommer att i viss mån öka som följd av ytterligare decentralisering från det centrala planet samt införandet under nämnderna av skolformer, som ej nu står under deras inseende.

b. Sammansättning

Enligt direktiven har kommittén även att pröva frågan om eventuell ändring av *länsskolnämndernas sammansättning*. Enligt 22 § skollagen utgöres länsskolnämnd av sju för fyra år utsedda ledamöter, av vilka en utses av skolöverstyrelsen, en av överstyrelsen för yrkesutbildning, en av länsstyrelsen och fyra av landstinget.

Vid sin bedömning av detta spörsmål har kommittén ansett sig ej böra ingå på en genomgripande prövning av länsskolnämndernas sammansättning. Kommittén anser således att de av landstinget valda lekmanrepresentanterna alltför skall ha majoritet inom nämnden.

Kommittén finner det starkt motiverat att arbetsgivar- och avnämningarintressen samt arbetstagarintressen blir representerade även inom länsskolnämnderna. Då enligt kommitténs mening länsstyrelsen fortfarande bör utse en ledamot, bör vid oförändrat ledamotsantal insättande av två näringslivsrepresentanter innebära att de två pedagogiska fackmännen utgår. Kommittén anser att detta numera ej bör möta betänkligheter. Pedagogisk fackkunskap finns representerad bland nämndens tjänstemän och enligt kommitténs mening kommer denna att göra sig gällande vid ärendenas beredning och vid föredragningarna för nämnden. Representanter i nämnderna för arbetsgivare och arbetstagare bör utses av Kungl. Maj:t utan förslag.

Kommittén ifrågasätter i detta sammanhang behovet av den nuvarande föreskriften att två av de landstingsvalda ledamöterna skall äga särskild kännedom om landsbygdens skolväsen.

c. Personalbehov

Organisationsförändringen på det centrala planet påverkar arbetssituationen vid länskolnämnderna av i huvudsak två skäl, nämligen dels genom utökningen av tillsynsuppgifterna beträffande främst yrkesutbildningen, dels genom decentraliseringsåtgärderna. Kommittén anser att de ökade tillsynsuppgifterna främst påverkar nämndernas pedagogiska och planerande uppgifter.

För närvarande finns för denna del av verksamheten 55 skolinspektörstjänster. Endast en nämnd (i Norrbottens län) har fyra tjänster medan nio nämnder har vardera tre tjänster, tio nämnder vardera två tjänster och fyra nämnder (i Uppsala, Gotlands, Blekinge och Hallands län) vardera en tjänst. Kommittén anser ej motiverat att det i något län skall finnas flera än tre tjänster. Av de fyra län som nu har endast en tjänst föreslår kommittén att Uppsala, Blekinge och Hallands län tilldelas ytterligare en tjänst. Beträffande de tio län som nu har två inspektörstjänster har kommittén, med beaktande främst av skolväsendets omfattning inom vederbörande län, funnit sig böra föreslå utökning till tre tjänster i sju län nämligen Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Skaraborgs, Örebro och Västmanlands län. Förslaget innebär således inrättande av tio nya skolinspektörstjänster. Samtidigt föreslår kommittén att vid första uppkommande vakans på någon av de fyra tjänsterna i Norrbottens län, det skall prövas huruvida inte tjänsten kan indragas.

I fråga om den administrativa personalen ifrågasätter kommittén ingen förändring på nivån ovanför kanslist- och biträdespersonalen.

Kommittén föreslår i övrigt att kanslisttjänster inrättas i de två länskolnämnder som nu ej har sådana, nämligen Gotlands och Blekinge län. Vidare föreslås att de tre nämnder, inom vilkas områden skolväsendet har den största omfattningen — nämnderna i Stockholms, Malmöhus och Göteborgs och Bohus län — tillföres vardera en kanslistbefattning utöver de nu befintliga. I anslutning härtill förordar kommittén, att den befattning inom den reglerade befordringsgången för amanuenser, som finns vid länskolnämnden i Malmöhus län, utbytes mot en kanslisttjänst.

Ytterligare erforderligt tillskott av administrativ personal bör tillföras nämnderna genom utökning av biträdespersonalen, i första hand genom inrättande av tjänster för kansliskrivare och kontorister. Kommittén föreslår att medel beräknas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal motsvarande kostnaderna för följande nya tjänster, nämligen 8 kansliskrivar-, 11 kontorist- samt 8 kontorsbiträdestjänster. Det bör enligt förslaget ankomma på skolöverstyrelsen att besluta om inrättande av tjänster och deras fördelning på nämnderna.

6. Gemensam mellaninstans för skolväsendet i Stockholms stad och Stockholms län

Såsom framgått av det inledningsvis anförda har kommittén i en särskild promemoria behandlat frågan om gemensam mellaninstans för skolväsendet i Stockholms stad och Stockholms län. Såsom kommer att redovisas i det följande medför förslagen i denna del vissa ändringar av det i betänkandet framlagda och i det föregående behandlade förslaget om NSÖ:s och läns skolnämndernas personalorganisation.

Enligt *nuvarande bestämmelser* i 4 § skollagen skall i varje län såsom statsmyndighet för skolorna finnas en läns skolnämnd. För Stockholms stad skall dock enligt lagrummet läns skolnämndens uppgifter utövas av skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning. Kommittén lämnar i sin promemoria en redogörelse för de båda överstyrelsernas uppgifter som läns skolnämnd i nuläget. Det framgår av denna redogörelse att den del av mellaninstansuppgifterna som omfattar allmän tillsyn, rådgivning och service, är väsentligt mindre än vad som är fallet vid läns skolnämnderna, beroende på de personella och andra resurser, som finns inom den kommunala skolförvaltningen i landets största kommun. Där emot är de på författning m. m. grundade beslutsfunktionerna desamma för överstyrelserna som för läns skolnämnderna, då någon i detta sammanhang relevant särreglering för Stockholm numera ej föreligger.

Överstyrelsernas uppgifter som läns skolnämnd är ej koncentrerad till någon bestämd arbetsenhet utan fördelas mellan de olika arbetsenheterna allt efter sin art.

I fortsättningen behandlar kommittén i sin promemoria *mellaninstansfrågans samband med inrättandet av den nya skolöverstyrelsen*.

Såsom framgått av den tidigare redogörelsen erfordras för den föreslagna omändringen av den centrala skolledningen en omfattande decentralisering av arbetsuppgifter och beslutanderätt till de lokala och regionala organen. Mot denna bakgrund anser kommittén att mellaninstansuppgifterna för NSÖ skulle komma att utgöra ett icke naturligt inslag i dess verksamhet och kunna inverka hinderligt på den omställning av verksamheten som åsyftas och skall eftersträvas.

Kommittén erinrar om förevarande frågas behandling i samband med läns skolnämndernas inrättande. Därvid anfördes som huvudsakligt skäl mot en för staden och länet gemensam mellaninstans stadens dominans i förhållande till länet beträffande folkmängd och skolväsendets omfattning. Denna skillnad mellan staden och länet ansågs medföra, att ett partsförhållande skulle uppkomma mellan stadens och länets representanter inom nämnden. Behovet av samarbete inom stockholmsregionen, vilket av skolöverstyrelsen i detta sammanhang an-

fördes som motivering för gemensam mellaninstans, kunde visserligen vara en realitet med sådant samarbete kunde bättre ske genom direkta kontakter mellan Stockholm och angränsande kommuner.

Kommittén framhåller att den därefter förflutna tiden har visat, att behovet av samarbete inom den region, som utgöres av staden och länet, är stort även på skolväsendets område.

Vidare framhåller kommittén följande.

Överhuvudtaget har integrationssträvandena inom regionen i hög grad intensifierats i och med en ökad framtidsplanering på olika områden under denna tid. Det kan med hänsyn härtill göras gällande att de farhågor, som 1956 tydligen hystes för att en gemensam mellaninstans främst skulle bli forum för besvärliga förhandlingar mellan två parter, farhågor som kanske redan då var överdrivna, numera ej bör tillmätas större betydelse. Samarbetsbehovet inom regionen även på skolväsendets område framträder därför nu som ett starkt motiv för en gemensam mellaninstans.

Då vidare på grund av det förestående upprättandet av det nya skolämbetsverket, vilket såsom förut hävdats bör befrias från mellaninstansuppgifterna, läget även eljest är väsentligt förändrat sedan det tidigare ställningstagandet gjordes, är skälen nu tillsammans tagna mycket starka för att även Stockholms stad inordnas i mellaninstansorganisationen genom inrättandet av en för Stockholms län och staden gemensam mellaninstans. Detta står i överensstämmelse med den omorganisation som enligt vad förut nämnts redan genomförts på det bostadspolitiska området genom inrättandet av bostadsnämnden för Stockholms stad och län.

Mot bakgrund av de här redovisade motiven föreslår kommittén att *en mellaninstans för Stockholms stad och Stockholms län — kallad skolnämnd — inrättas från den 1 juli 1964.*

Beträffande *arbetsuppgifterna* för skolnämnden framhåller kommittén att det är uppenbart att dennas aktivitet ej kan eller bör vara densamma i förhållande till alla kommuner. En differentiering måste ske allt efter kommunernas olika behov av stöd och rådgivning.

Kommittén anser att tillgången på pedagogisk expertis inom Stockholms stads skolförvaltning innebär, att behov där i stort sett ej föreligger av statlig pedagogisk tillsyn och rådgivning. Vidare bör nämndernas befattning med sådan planering, som endast berör Stockholm bli av begränsad omfattning. Skolnämndens planerade uppgifter bör i stället väsentligen avse planeringen inom länet samt inom stockholmsregionen, där Stockholms stad beröres.

I princip skall arbetsuppgifterna vara desamma som för länsskolnämnderna — vilket bl. a. innebär att den av organisationskommittén föreslagna decentraliseringen skall genomföras lika för skolnämnden och Stockholms stad som för länsskolnämnderna och övriga kommuner. Vad kommittén föreslagit i sitt betänkande om länsskolnämndernas tillsynsområde och arbetsuppgifter skall äga tillämpning även på skolnämnden.

Beträffande *sammansättningen av skolnämnden* föreslår kommittén att landstinget i Stockholms län och stadsfullmäktige i Stockholm skall utse vardera fyra representanter.

Kommittén utgår ifrån att man kan förutsätta att både arbetsgivare och arbetstagare kan bli representerade bland de åtta förtroendevalda ledamöterna och att det därför beträffande skolnämnden ej föreligger behov av särskilt utsedda arbetsgivar- och arbetstagarrepresentanter. Antalet ledamöter kan då begränsas till nio. I instruktionen bör intagas en rekommendation, att de av landstinget och stadsfullmäktige valda ledamöterna skall utses så, att arbetsgivarrespektive arbetstagarintressen kan anses bli representerade av vardera minst en ledamot. Detta förutsätter samråd mellan de två valförsamlingarna. Utöver de av landstinget och stadsfullmäktige utsedda ledamöterna skall i nämnden ingå en ledamot som utses av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län i samråd. Denne skall vara en i allmän tjänst anställd förvaltningsjurist eller domare. För varje ledamot utses suppleant på motsvarande sätt. Kungl. Maj:t skall förordna ordförande.

I *personalorganisationen för skolnämnden* förutsättes i kommitténs förslag i första hand ingå nu befintlig personal vid länskolnämnden i Stockholms län. Innevarande budgetår har länskolnämnden följande personaluppsättning: 1 länskolinspektör, 2 skolinspektörer, 1 byrådirektör, 1 kanslist, 1 kanslibitråde och 2 kontorsbiträden, sammanlagt åtta befattningshavare. Enligt det förslag till personalorganisation för länskolnämnderna, som organisationskommittén framlagt i sitt betänkande och som redovisats i det föregående skulle länskolnämnden i Stockholms län erhålla ett tillskott med en kanslisttjänst. Av den i förslaget upptagna förstärkningen av biträdespersonalen vid nämnderna, som ej är specificerad för varje nämnd, skulle enligt de beräkningar, som ligger till grund för kommitténs förslag på denna punkt, en kontoristtjänst tillföras nämnden i Stockholms län. Med hänsyn tagen till detta förslag skulle således skolnämnden i första hand tillföras en personal av sammanlagt 10 befattningshavare.

Vid bedömningen av vilken personal, som därutöver är erforderlig med hänsyn till skolnämndens arbetsuppgifter beträffande Stockholm, erinrar kommittén om att skolnämndens befattning med Stockholm, utom i vad avser de egentliga beslutsfunktionerna, förutsatts bli begränsad varför bärande skäl ej nu anses föreligga att för skolnämndens del inrätta en fjärde skolinspektörstjänst. (Som närmare redovisas i det följande har ledamoten Öhman ansett en förstärkning i detta hänseende vara erforderlig.)

Behovet av ytterligare arbetskraft av denna art föreslås av kommitténs majoritet bli tillgodosett genom anlåtande av experter från fall till fall eller mera kontinuerligt efter skolnämndens bedömande. För att utrymme skall vinnas härför föreslås en uppräkningskostnad med 25 000 kronor av anslagsposten till arvoden

och särskilda ersättningar till experter och tillfällig personal under avlöningsstaten för länskolnämnderna.

Kommitténs förslag i personalfrågan innebär i övrigt att förstärkningen i fråga om fasta tjänster bör avse tjänster för administrativ personal. En inte oväsentlig del av de beslutsfunktioner i fråga om Stockholm, som kommer att vila på skolnämnden, kan väntas vara av beskaffenhet att bära ombesörjas av kvalificerad personal. I skolnämndens personalorganisation bör därför enligt förslaget införas en tjänstekategori, som ej har motsvarighet i länskolnämnderna, nämligen förste byråsekreterare. Även arbetsuppgifter av den art som vid länskolnämnderna ombesörjes av kanslist, bl. a. granskning av statsbidragsrekvisitioner, beräknas avsevärt att öka. Detta bör föranleda inrättande av ytterligare en kanslisttjänst. Förstärkning föreslås dessutom med dels en högre biträdestjänst, förslagsvis kansliskrivare, dels en tjänst inom gruppen övriga biträden (dvs. kanslibiträden och kontorsbiträden i reglerad befordringsgång).

Sammanfattningsvis föreslås sålunda följande personaluppsättning för skolnämnden för Stockholms stad och Stockholms län fr. o. m. den 1 juli 1964:

- 1 länskolinspektör
- 2 skolinspektörer
- 1 byrådirektör
- 1 förste byråsekreterare
- 3 kanslist
- 1 kansliskrivare
- 1 kontorist
- 4 övriga biträden

Summa 14 tjänster

Vidare föreslås som nämnts, en uppräknning av anslagsposten till experter m. m. med 25 000 kr.

Eftersom personal- och kostnadsökningarna för skolnämnden direkt sammanhänger med överförandet från skolöverstyrelsen till skolnämnden av mellaninstansuppgifterna för Stockholm anser kommitténs majoritet ökningarna för nämnden i princip bör motsvaras av en personal- och kostnadsminskning för nya skolöverstyrelsen. Efter närmare prövning av detta problem föreslår kommitténs majoritet att den för NSÖ i det tidigare avlämnade betänkandet föreslagna organisationen minskas med en förste byråsekreterartjänst på byrå A 1, en kanslisttjänst på byrå A 2, en kansliskrivartjänst på byrå P 2 samt en biträdestjänst på skrivcentralen. Vidare bör minskning ske med 25 000 kr. av anslagsposten till arvoden till experter och tillfällig personal i NSÖ, motsvarande ökningen av expertposten för länskolnämnderna.

I frågorna rörande personalutökningen för mellaninstansen och möjligheterna att i samband därmed minska personalen i NSÖ har *ledamöten Öhman* i särskilt yttrande uttalat en annan mening än kommitténs majoritet. Enligt dennes upp-

fattning bör det nu föreliggande förslaget föranleda tillskapandet av följande nya befattningar: en skolinspektörstjänst, en förste byråsekreterartjänst och två biträdestjänster. Öhman anser det inte möjligt att minska den föreslagna personaluppsättningen i NSÖ med någon kvalificerad befattningshavare utan föreslår minskning endast med två biträdestjänster.

7. Den lokala och regionala ledningen av sjöbefälsskolorna

Såsom tidigare redovisats skall sjöbefälsskolorna efter omorganisation av den centrala skolledningen ställas under tillsyn av denna. I samband därmed har frågan om den lämpligaste utformningen av den lokala och regionala ledningen av dessa skolor aktualiserats. Såsom framgått av inledningen har kommittén framlagt sina förslag i detta hänseende i en särskild promemoria.

I fråga om den regionala ledningen uttalas i propositionen 1963:144 att området för länskolnämndernas verksamhet i vad avser yrkesutbildningen i princip bör sammanfalla med den centrala myndighetens och att detta innebär en utvidgning av nämndernas verksamhetsområde i vad avser bl. a. sjöbefälsutbildningen. Den lokala ledningen av sjöbefälsskolorna är ej berörd vare sig i den nämnda propositionen eller i det betänkande, som låg till grund för denna.

Den *nuvarande ledningen* av sjöbefälsskolorna, vilka är belägna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Kalmar och Härnösand, utövas centralt av sjöfartsstyrelsen. Förvaltningen av skolorna är för närvarande i hög grad centraliserad till denna myndighet. Något regionalt organ för skolornas ledning finns för närvarande inte.

På det lokala planet ankommer ledningen av sjöbefälsskola på en direktion och på rektor. Direktionen består av skolans rektor samt fyra eller, om Kungl. Maj:t så bestämmer, sex andra ledamöter. Halva antalet, däribland ordföranden, utses av Kungl. Maj:t och återstoden av stadsfullmäktige i skolkommunen.

Direktionens uppgift är främst att utöva en allmän tillsyn över skolorna, samt att förvalta och utdela premier och stipendier. Direktionen har dessutom vissa begränsade uppgifter av förvaltningskaraktär. Föreskrifterna om rektors ämbete liknar vad beträffar beskrivningen av rektors allmänna åligganden motsvarande bestämmelser i stadgor för skolor inom det allmänna skolväsendet.

Kostnaderna för skolornas verksamhet bestrides i huvudsak av staten. Kommunernas skyldigheter beträffande skolorna hänför sig till åtaganden att tillhandahålla erforderliga undervisningslokaler samt bostad åt rektor. För närvarande har ingen av rektorerna tjänstebostad och städerna utbetalar därför till staten hyresersättning, som bokföres som särskilda uppbördsmedel under omkostnadsstaten för sjöbefälsskolorna.

I sin motivering för sitt förslag rörande en omläggning av den lokala ledningen av sjöbefälsskolorna gör kommittén inledningsvis vissa jämförelser med de förhållanden som låg till grund för överförandet av de tekniska gymnasierna till den

kommunala skolstyrelsen. Liksom fallet var med de tekniska gymnasierna före den 1 juli 1962 finns för sjöbefälsskolorna lokala organ med få förvaltande uppgifter men med stark ställning som forum för kontakterna mellan den näringsgren, för vilken skolorna utbildar personal, och skolorna. Såväl de särskilda styrelserna för de tekniska gymnasierna som direktionerna för sjöbefälsskolorna har tillmätts stort värde som organ genom vilka näringslivets intresse för yrkesutbildningen kunnat göras fruktbarande i olika avseenden.

Kommittén finner de skäl, som till slut föranledde att de tekniska gymnasierna ställdes under skolstyrelserna, i väsentliga delar tillämpliga även på sjöbefälsskolorna. Detta gäller angelägenheten av gynnsamma förutsättningar för att de lokal- och personalresurser, som finns på skolorten, skall på bästa sätt kunna bli utnyttjade genom samverkan mellan olika skolformer. Kommittén anser det för den tekniskt inriktade utbildningen synnerligen önskvärt att laboratorier med kostsam utrustning blir maximalt utnyttjade, vilket kommit till uttryck i att samarbete redan nu förekommer mellan sjöbefälsskolor och tekniska gymnasier. Beträffande lärarbehovet framhålles att detta åtminstone till en del är gemensamt för sjöbefälsskolorna och andra skolor med teknisk utbildning. Förutsättningarna för en effektiv decentralisering skulle enligt kommitténs mening bli avsevärt gynnsammare om skolorna ställdes under de kommunala skolstyrelserna, vilka i skolförvaltningarna har effektiva organ till sitt förfogande.

Den omständigheten att skolorna är riksskolor anser kommittén inte utgöra hinder för att de inordnas i skolstyrelserna.

Kommittén anser det klart, att de nuvarande direktionerna inte bör finnas jämsides med de kommunala skolstyrelserna. *Anknytningen till sjöfartsnäringen* och i den verksamma företagare och anställda föreslås i stället ske genom det tekniska rådet vid länskolnämnderna samt yrkesråden vid skolstyrelserna. Det tekniska rådet består i allmänhet av ordförande och ytterligare två ledamöter. Råden har sålunda ej sådan sammansättning att direkt representation för var och en av de olika grenarna av näringslivet i länet föreligger. Kommittén har emellertid övervägt, om inte särskild representation likväl bör finnas just för sjöfartsintressena. På grund av denna utbildnings speciella karaktär och behovet av särskild sakkunskap på området och då frågan endast berör fyra länskolnämnder har kommittén stannat för att föreslå att de tekniska råden vid länskolnämnderna i Kalmar, Malmöhus, Göteborgs och Bohus län och Västernorrlands län utökas med en ledamot med speciell inriktning på sjöfartsfrågor. Några ändringar i skollagens och skolstadgans bestämmelser rörande yrkesråden anser kommittén ej vara erforderliga i detta sammanhang. Kommittén utgår ifrån att skolstyrelserna skall finna angeläget att i samband med att de blir styrelse för sjöbefälsskolan se till att ett yrkesråd blir effektivt organ för samarbete både med företagare och anställda på sjöfartens område i staden.

För kontakter på det centrala planet mellan avnämare och organisationer å ena sidan samt utbildningen å andra sidan anser kommittén det önskvärt att

ett centralt utbildningsråd bildas. Initiativ i denna fråga bör dock komma från näringslivet och personalorganisationerna.

Då det gäller *formerna för sjöbefälsskolans ställande under skolstyrelsen* hänvisar kommittén till skollagen enligt vilken Kungl. Maj:t på framställning av kommunens fullmäktige må besluta, att skolstyrelsen skall vara styrelse även för annan skola än grundskola, kommunal yrkesskola, fackskola samt statligt och kommunalt gymnasium. Med hänsyn till att sjöbefälsskolorna har karaktären av riksskolor anses det ej lämpligt att dessa skolor utan vidare jämföras med de i 1 kap. 2 § b) skollagen angivna skolorna — kommunal yrkesskola, fackskola samt statligt och kommunalt gymnasium — och införes i detta lagrum. Därav skulle nämligen, om icke särskilda undantag göres i lagstiftningen, följa att vissa bestämmelser, som ej är helt förenliga med sjöbefälsskolornas karaktär — bl. a. föreskrifterna om elevområden och den därtill knutna regleringen av ersättningar i samband med interkommunal samverkan — skulle bli tillämpliga. Detsamma gäller vidare i viss mån bestämmelserna om kommunens skyldigheter. Med avseende å städernas särskilda skyldigheter i förhållande till sjöbefälsskolorna bör i princip ingen ändring ske på grund av att skolstyrelsen blir styrelse.

Vid beslut enligt 2 kap. 7 § tredje stycket skollagen blir endast lagens allmänna bestämmelser tillämpliga. De stadgemässiga föreskrifterna bör fortfarande finnas i en särskild stadga för sjöbefälsskolorna. I denna bör skolstyrelsens befattning med skolornas förvaltning regleras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller i fråga om skolstyrelsens förvaltning av statligt gymnasium. Skolstyrelsen bör ha att för statsverkets räkning ombesörja sjöbefälsskolas ekonomiska förvaltning i huvudsak enligt vad som gäller för statliga gymnasier. Den ekonomiska förvaltningen innefattar bl. a. skyldigheten att beräkna och av statsmedel utbetala löner till skolornas personal. Kommunen bör vidare ha att anordna skolhälsovård för eleverna på samma sätt som vid andra statliga skolor under skolstyrelsen. Decentralisering av beslutanderätt i olika avseenden till skolstyrelsen bör genomföras i likhet med vad som föreslagits för övriga statliga skolor under skolstyrelsen.

För de nya uppgifter som kommer att åvila skolkommunerna, främst den ekonomiska förvaltningen, bör dessa erhålla kompensation. Detta föreslås ske på samma sätt som vid skolstyrelsernas övertagande av förvaltningen av de högre tekniska läroverken. Kommunerna bör således befrias från dem enligt åtaganden åvilande skyldigheter i fråga om bostad åt rektor. Vidare bör ersättningar för upplåtelse av tomt och lokaler tillfalla kommunen. Hyror och hyresersättningar bör därför ej inlevereras till statsverket. Det belopp, som härigenom tillföres kommunerna, beräknas till inemot 20 000 kr. För anordnande av skolhälsovården bör ersättning utgå med 0,5 % av kostnaden för lärarlöner vid vederbörande skola i enlighet med vad som nu gäller vid tekniskt gymnasium.

Reformen föreslås bli genomförd den 1 juli 1964.

8. Anslagsäskanden för de centrala och regionala skolmyndigheterna 1964/65

a. Skolöverstyrelsen: Avlöningar

Anslag 1963/64

skolöverstyrelsen	7 818 000
överstyrelsen för yrkesutbildning	6 005 000
verksamhet som bekostats med medel ur olika andra anslag ...	427 000
	Summa kr. 14 250 000

Anslag 1964/65 (förslag)	14 520 000
	Förändring + 270 000

I sina förslag till anslagsäskanden förutsätter organisationskommittén att NSÖ skall börja sin verksamhet den 1 oktober 1964.

Vid uppgörande av dessa förslag har kommittén samrått med skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen. Det har därvid överenskommits, att kommitténs förslag även skall omfatta anslagsberäkningar för de båda verken för tiden 1 juli—30 september 1964. Kommittén anser lämpligt, att kostnaderna för båda verken under detta kvartal och för NSÖ för övrig del av budgetåret 1964/65 bestrides från samma anslag, nämligen förslagsanslagen Skolöverstyrelsen: Avlöningar och Skolöverstyrelsen: Omkostnader. Härigenom undviks att på riksstaten behöver uppföras ett avlöningsanslag och ett omkostnadsanslag för vart och ett av de tre verken. Vid beräkningen av medelsbehovet under olika poster har således inräknats dels 25 % av innevarande års motsvarande anslagsposter för skolöverstyrelsen (SÖ) och yrkesöverstyrelsen (KÖY) dels 75 % av de för NSÖ för helt budgetår beräknade posterna.

Kommitténs beräkning av medelsbehovet för NSÖ grundar sig på det förslag till personalorganisation som redovisats i det föregående. Kommittén framhåller, att löneställningen för åtskilliga tjänster och befattningar ej kunnat fixeras och att anslagsberäkningarna därför är i viss utsträckning schablonmässiga.

Kommitténs beräkning av avlöningsstaten för budgetåret 1964/65 framgår av följande sammanställning. Hänsyn har härvid tagits till den minskning med sammanlagt 105 000 kr., som föranledes av kommitténs förslag rörande gemensam mellaninstans för Stockholms stad och län.

Anslagspost	SÖ 1/7—30/9 64	KÖY 1/7—30/9 64	NSÖ 1/10 64— 30/7 65	Summa 1964/65
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	493 000	248 000	3 027 000	3 768 000
Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	195 000	4 000	20 000	219 000
Arvoden till experter och tillfällig per- sonal m. m., <i>förslagsvis</i>	87 000	456 000	928 000	1 471 000
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	673 000	473 000	4 054 000	5 200 000
Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	525 000	324 000	2 399 000	3 248 000
Summa	1 973 000	1 505 000	10 428 000	13 906 000

Beträffande avlöningsanslagets olika poster framgår av kommitténs förslag bl. a. följande:

1) Kostnaderna för konsulentbefattningarna i NSÖ föreslås belasta icke-ordinarie posten och inte posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

2) I personalförteckningen för yrkesöverstyrelsen är för närvarande upptagna fyra ordinarie adjunkter och sex extra ordinarie lektorer. Kungl. Maj:t har föreskrivit, att en av lektorstjänsterna, med placering i Umeå, tills vidare ej skall tillsättas eller uppehållas med vikarie. En universitetslektor i pedagogik vid universitetet i Umeå skall i stället medverka vid lärarutbildningen. Kommittén finner, efter samråd med yrkesöverstyrelsen, en förstärkning erforderlig för det yrkespedagogiska institutet i Umeå och föreslår att en adjunktstjänst inrättas för placering där, och i den förut redovisade personalförteckningen har alltså 5 sådana tjänster upptagits. På adjunkten föreslås ankomma även de administrativa uppgifterna rörande institutet, vilka ej ansetts kunna läggas på universitetslektorn.

3) Kommittén föreslår, att posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal budgetåret 1964/65 betecknas förslagsvis med rätt för Kungl. Maj:t att besluta om överskridande, varigenom ämbetsverket skulle få möjlighet att, om så finnes erforderligt, under en övergångstid behålla övertalig personal från de nuvarande verken eller att, i den mån så skulle visa sig behövt, tillfälligt anställa ytterligare personal.

4) Från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t föreslås utgå bl. a. arvoden till ledamöter och suppleanter i NSÖ:s styrelse. I övrigt föreslås under anslagsposten att medel beräknas för vissa kostnader, som nu bestrides från motsvarande poster under avlöningsstaterna för

skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen, nämligen vad det förra verket beträffar, arvoden till vissa ledamöter i folkbildningsnämnden och till ledamöterna i nämnden för pedagogiskt utvecklingsarbete och försöksverksamhet m. m. samt vad det senare verket beträffar, bl. a. arvoden till ledamöter och suppleanter i delegationen för särskilda påbyggnadskurser vid högre tekniska läroverk samt till ledamöter, suppleanter och sekreterare i samarbetsdelegationen för omskolningskurser m. m.

5) Beträffande anslagsposten till arvoden till experter och tillfällig personal m. m. beräknas för helt år ett belopp motsvarande summan av de belopp, som för budgetåret 1963/64 är anvisat under expertposterna för skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen ($348\,000 + 1\,823\,000 = 2\,171\,000$) minskat med den del av expertposten för det senare verket, som är avsett för ersättning till personal för omskolningsverksamheten, dvs. med 900 000 kr. Anslagsposten skulle alltså för helt år uppgå till ($2\,171\,000 - 900\,000 =$) avrundat 1 270 000 kr. I likhet med vad som anförs beträffande övriga anslagsposter föreslås, att anslagsposten till arvoden till experter och tillfällig personal m. m. uppföres med 75 % av $1\,270\,000 + 25\%$ av expertposterna under avlöningsstaterna för budgetåret 1963/64 för skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen, 2 171 000, dvs. ($952\,500 + 542\,750 =$) avrundat 1 496 000 kr. Med hänsyn till det förut redovisade förslaget rörande mellaninstansen för Stockholmsregionen skall av detta belopp 25 000 kr. överföras till länsskolnämndernas avlöningsanslag, varför den här avsedda anslagspostens slutliga storlek blir 1 471 000 kr.

b. Skolöverstyrelsen: Omkostnader

Anslag 1963/64

skolöverstyrelsen	1 052 000
överstyrelsen för yrkesutbildning	639 000
	Summa 1 691 000

Anslag 1964/65 (förslag)	1 866 000
	Förändring + 175 000

I likhet med vad som föreslagits beträffande avlöningsstaten föreslår kommittén att i omkostnadsstaten för 1964/65 i första hand inräknas 25 % av de i omkostnadsstaterna för skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen för budgetåret 1963/64 under respektive delpost anvisade medlen. Vid beräkningen av medelsbehovet för NSÖ för tiden 1 oktober 1964—30 juni 1965 har kommittén likaledes utgått från omkostnadsstaterna för de båda överstyrelserna för budgetåret 1963/64. Beträffande beräkningen för NSÖ framhåller kommittén att medelsbehovet för NSÖ trots den föreslagna minskningen i antalet befattningshavare icke kan beräknas bli mindre än för de båda överstyrelserna beroende dels på

lokalsplittringen, dels på att personalminskningen inte kan genomföras omedelbart.

Kommittén grundar således sin anslagsberäkning för 1964/65 på förutsättningen att medelsbehovet är i huvudsak oförändrat. Därjämte beräknas en viss ökning uppkomma på grund av dels automatiskt verkande faktorer, dels vissa kostnadsökningar för den nya organisationen. Kommitténs beräkning av omkostnadsanslaget framgår av följande sammanställning.

Anslagspost	Anvisat för SÖ och KÖY 1963/64	Förslag 1964/65	Ändring
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	29 000	29 000	—
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	491 000	592 000	+101 000
3. Tjänstgöringstraktamenten åt vikarierande undervisningsråd/byråchef, <i>förslagsvis</i>	35 000	41 000	+ 6 000
4. Expenser			
a. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	79 000	79 000	—
b. Övriga expenser	904 000	972 000	+ 68 000
5. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	228 000	228 000	—
Summa kr.	1 766 000	1 941 000	+175 000
<i>Särskilda uppbördsmedel</i>			
Prenumerationsavgifter m. m. avseende tidskriften »Aktuellt från skolöverstyrelsen»	75 000	75 000	—
Nettoutgift kr.	1 691 000	1 866 000	+175 000

Av kommitténs motivering för höjningarna under olika poster framgår bl. a. följande.

1. Kommittén föreslår en viss uppräknig av delposten till *reseersättningar* med hänsyn till att den nya konsulentorganisationen kan beräknas medföra ökade kostnader för tjänstgöringstraktamenten. Därjämte bör räknas med en ökad resefrekvens för verkets befattningshavare. Detta bör motivera en uppräknig med förslagsvis 55 000 kr. för helt år och 42 000 kr. för tiden 1 oktober 1964—30 juli 1965. Vidare medför de höjda traktamentsbeloppen automatiska kostnadsökningar. Med utgångspunkt i att traktamentskostnaderna, enligt vad som brukar antagas, motsvarar två tredjedelar av de totala resekostnaderna och att traktamentena höjts med omkring 18 % beräknas den automatiska höjningen till 59 000 kr. Av anslagsposten föreslås 17 000 kr. få utgå för internordiska tjänsteresor.

3. Den anslagspost som avser *tjänstgöringstraktamenten åt vikarierande undervisningsråd/byråchef* bör med hänsyn till höjda traktamentskostnader höjas med 6 000 kr.

4 b. Vid omorganisationen den 1 oktober 1964 måste omfattande omflyttningar företagas av personal och utrustning mellan de olika lokalerna. Den engångsansvisning för flyttningkostnader, som härför fordras, uppskattas till

60 000 kr. under posten till *övriga expenser*. Den stora lokalsplittringen under det första verksamhetsåret kommer vidare att medföra ökade kostnader under denna post för interna transporter. Härför beräknas en engångsanvisning av 10 000 kr.

I sitt särskilda förslag om gemensam mellaninstans för Stockholms stad och län föreslår kommittén en minskning av delposten *Övriga expenser* under detta anslag med 2 000 kr., vilket belopp i stället skall tillföras den nya mellaninstansen. Med hänsyn tagen härtill utgör således medelsbehovet under detta anslag 1 866 000 kr., vilket jämfört med innevarande budgetårs anslag för de båda överstyrelserna innebär en ökning med 175 000 kr.

c. Skolöverstyrelsen: Inredning och utrustning av ny ämbetsbyggnad

Nytt anslag 1964/65 (förslag) 1 880 000

För NSÖ har påbörjats en nybyggnad i kvarteret Murmästaren Hantverkargatan 25—27 intill det ämbetshus, i vilket huvuddelen av nuvarande skolöverstyrelsen är inrymd. Den nya byggnaden kommer ej helt att täcka NSÖ:s lokalbehov och det är avsett att NSÖ även skall utnyttja vissa lokaler i skolöverstyrelsens nuvarande ämbetshus samt i Hantverkargatan 21, samtliga lokaler i direkt anknytning till nybyggnaden. Denna kommer dock ej att vara färdig att tagas i bruk förrän under början av budgetåret 1965/66.

Under tiden fr. o. m. den 1 oktober 1964 intill dess inflyttningen kan ske i den nya ämbetsbyggnaden måste NSÖ sålunda förläggas till de båda nuvarande överstyrelsernas lokaler. Detta innebär en stark lokalsplittring. Skolöverstyrelsen har nu lokaler på tio olika ställen med huvuddelen av verket i ämbetshuset Hantverkargatan 29 medan yrkesöverstyrelsen har tre olika lokaler med huvuddelen i Valhallavägen 191. Med hänsyn till begränsningen av personalorganisationen beräknas dock ej samtliga nu utnyttjade lokaler behöva komma att användas.

För inredning och utrustning av den nya ämbetsbyggnaden och övriga nyanskaffningar som föranledes av omorganisationen föreslår kommittén, att ett särskilt reservationsanslag uppföres budgetåret 1964/65.

För beräkningen av kostnaderna för inredning och utrustning har kommittén hemställt om statskontorets medverkan. I skrivelse till kommittén den 26 september 1963 har statskontoret framlagt sådan beräkning. Kommittén finner ej anledning att för sin del föreslå avvikelse från statskontorets förslag, vilket uppjorts efter samråd med kommittén i fråga om behovet av *möbler, kontorsmaskiner och annan utrustning*.

Sammanfattningsvis upptar statskontorets förslag följande kostnader:

Möbler m. m.	488 300
(därav 302 600 för möbler och 185 700 för hyllor i arkiv, bibliotek och materialförråd)	
Mattor	145 900
Gardiner	35 700
Kontorsmaskiner	360 000
Övriga utgifter	73 800
(bl. a. anvisningstavlor, projektorer, epidiascope)	
	Summa kr. 1 103 700

Med tillägg för varuskatt, i den mån sådan ej ingår i de angivna beloppen, samt visst belopp för oförutsedda utgifter upptages ett medelsbehov för nämnda ändamål av 1 220 000 kr.

I statskontorets förslag ingår ej kostnader för belysningsarmatur, tele- och andra elektriska kommunikationshjälpmedel eller utsmyckning av lokalerna.

På grundval av utredning utförd av en konsulterande ingenjörbyrå föreslår kommittén, att under förevarande anslag beräknas medel till kostnader för *tele-signalanläggningar m. m.* enligt följande sammanställning.

Snabbtelefonanläggning	354 000
Kallelsesignalanläggning	2 500
Upptagetsignalanläggning	36 000
Uranläggning (centralur och sekundärur)	7 000
Närvaromarkering	9 000
Optisk personsökare	55 000
Postsignalanläggning	41 000
Fördunklingsapparater	6 000
	Summa kr. 510 500

Med tillägg för oförutsedda utgifter samt prisstegringar beräknas för nämnda ändamål 575 000 kr.

I nybyggnaden skall installeras ny *televäxel*, gemensam för byggnadsstyrelsen och skolöverstyrelsen. På överstyrelsen ankommande utgift härför beräknas till 165 000 kr.

För armatur (glödljusbelysning) beräknas 90 000 kr.

Slutligen förordar kommittén — med hänsyn till svårigheterna för nationalmuseet eller konstrådet att medverka till en så omfattande deposition av *konstnärlig utsmyckning* — att ett särskilt belopp anslås till anskaffning av dylik utsmyckning (grafiska blad o. d.) i de tjänsterum, där deposition i vanlig ordning ej kan ordnas eller eventuell utsmyckning genom konstrådets försorg ej kan påräknas. Beloppet föreslås till i runt tal 60 000 kr., motsvarande i genomsnitt 150 kr. per rum. Inköpen bör ske i samråd med vederbörande avdelning vid nationalmuseet.

Beträffande sistnämnda förslag har *ledamoten Rudhe* i ett särskilt yttrande

motsatt sig särskild medelsanvisning och i stället föreslagit utnyttjande av anslaget till konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader.

Sammanlagt skulle således för inredning och utrustning m. m. av nybyggnaden fordras (1 220 000 + 575 000 + 165 000 + 90 000 + 60 000 =) 2 110 000 kr. Enligt förslag i promemorian om gemensam mellaninstans för Stockholms stad och län skall detta belopp minskas med 8 000 kr. och motsvarande belopp tillföras den nya mellaninstansen. Det slutligt äskade beloppet under detta anslag utgör således 2 102 000 kr.

d. Länskolnämnderna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	4 732 000	4 633 394
1962/63	5 255 000	5 513 247
1963/64	7 979 000	
1964/65 (förslag)	7 424 000	

Anslagsäskandena för länskolnämnderna grundar sig på förslag av organisationskommittén. I sitt huvudbetänkande räknade kommittén med ett ökat medelsbehov under detta anslag av 1 064 000 kr. Kommitténs senare avlämnade förslag rörande gemensam mellaninstans för Stockholms stad och län innebär därutöver bl. a., att vissa tjänster skulle flyttas över från skolöverstyrelsen till den nya mellaninstansen. På grund härav föreslås att ytterligare 105 000 kr. tillföres anslaget, vilket härigenom skulle ökas med sammanlagt 1 169 000 kr.

I anslaget för innevarande budgetår ingår även medel till kostnaderna för fortbildningskonsulentorganisationen med ett belopp av 2 050 000 kr. Medelsbehovet för detta ändamål har inte närmare behandlats av kommittén, som i frågan hänvisat till särskilda förslag från skolöverstyrelsen. Sedermera har i 1964 års statsverksproposition (bilaga 10, p. 293) föreslagits att kostnaderna för fortbildningsledare och fortbildningskonsulenter i fortsättningen helt skall bestridas ur anslaget Lärares fortbildning m. m. Nästa budgetår skall således förevarande anslag reduceras med hänsyn härtill. Efter beaktande jämväl av organisationskommitténs förslag om medelsökningar kan anslaget som helhet minskas med (2 050 000 — 1 169 000 =) 881 000 kr.

De av kommittén föreslagna medelsökningarna framgår av följande sammanställning.

1. Inrättande av en skolinspektörstjänst i Bo 1 vid envar av länskolnämnderna i Uppsala, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Blekinge, Kristianstads, Hallands, Skaraborgs, Örebro och Västmanlands län (jfr avsnittet II: 5) + 503 382
2. Inrättande av 2 länskolpsykologtjänster i Ae 25 + 68 730
3. Inrättande av en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång vid envar av länskolnämnderna i Stockholms, Gotlands, Blekinge, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län (jfr II: 5) + 88 631

4. Anvisande av medel till ökad biträdespersonal (jfr II: 5) motsvarande kostnaden för	
a) 8 kansliskrivartjänster	+ 129 038
b) 11 kontoristtjänster	+ 159 819
c) 8 kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång	+ 94 517
5. Anvisande av medel motsvarande kostnaden för två kontorsbiträdestjänster med halvtidstjänstgöring i reglerad befordringsgång hos länskskolpsykologerna	+ 11 815
6. Anvisande av medel till ersättning åt kanslipersonal hos nomadskolinspektören, motsvarande kostnaden för en kanslibiträdestjänst	+ 13 137
7. Bortfall av ersättning till kanslipersonal åt skolinspektör som ej är stationerad på länskskolnämnds kansliort	— 5 000
8. Personalförstärkning vid mellaninstansen för Stockholms stad och län enligt i det föregående under avsnittet II:6 redovisat förslag	+ 105 000
	<hr/>
	Summa ökning kr. (avrundat) 1 169 000

Av kommitténs motivering för de olika förslagen framgår bl. a. följande.

2. För närvarande finns inrättade sju länskskolpsykologtjänster, varav två nya från 1963/64. Tjänsterna har av skolöverstyrelsen placerats vid länskskolnämnderna i Uppsala, Kalmar, Kristianstads, Skaraborgs, Västmanlands, Jämtlands och Västerbottens län. Som ett led i den successiva utbyggnaden av länskskolpsykologorganisationen föreslås att ytterligare två tjänster inrättas fr. o. m. budgetåret 1964/65. Liksom tidigare bör det ankomma på skolöverstyrelsen att bestämma till vilka nämnder tjänsterna skall knytas.

5. Den under punkt 2 föreslagna utbyggnaden av länskskolpsykologorganisationen bör liksom föregående år även medföra en ökning med två kontorsbiträdestjänster med halvtidstjänstgöring.

6. Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar till experter och tillfällig personal m. m. är för innevarande budgetår för ersättning till kanslipersonal för nomadskolinspektören beräknat 8 500 kr. Då behov föreligger av utökad biträdeshjälp åt nomadskolinspektören föreslås, att under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknas medel motsvarande kostnaden för en kanslibiträdestjänst. Det bör ankomma på skolöverstyrelsen att bestämma, huruvida sådan tjänst skall inrättas eller om medlen bör användas på annat sätt. Kommittén räknar ej med någon förändring av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar till experter och tillfällig personal m. m. Skolöverstyrelsen bör äga att vid fördelning av de under denna post beräknade medlen till ersättningar till experter och arvodesanställd kanslipersonal även beakta behov, som kan föreligga av ytterligare biträdeshjälp åt nomadskolinspektören.

7. Då budgetåret 1964/65 ej kommer att finnas någon inspektör, som ej är stationerad på länskskolnämnds kansliort, bortfaller behovet av ifrågakvarande ersättning.

e. Länskolnämnderna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	994 000	939 561
1962/63	1 284 000	1 176 660
1963/64	1 497 000	
1964/65 (förslag)	1 690 000	

I sitt betänkande föreslår organisationskommittén, att anslaget höjes med 303 000 kr. Kommitténs förslag rörande mellaninstans för Stockholms stad och län innebär bl. a. att ifrågavarande mellaninstans skall erhålla en ökad tilldelning av expensmedel med 10 000 kr., varför ökningen av medelsbehovet under detta anslag bör beräknas till 313 000 kr.

I anslaget ingår innevarande budgetår ett belopp av 120 000 kr. till reseersättningar till fortbildningsledare och fortbildningskonsulenter. Med hänsyn till den under länskolnämndernas avlöningsanslag omnämnda överflyttningen av kostnaderna för denna konsulentorganisation till fortbildningsanslaget kan detta belopp här frånräknas. Den totala medelsökningen på grund av kommitténs förslag begränsas härigenom till (313 000 — 120 000 =) 193 000 kr.

Hur förändringarna av medelsbehovet fördelar sig på olika anslagsposter framgår av följande sammanställning.

Anslagspost	Förslag 1964/65	Ändring
1. Sjukvård m. m.	12 000	+ 2 000
2. Reseersättningar till länskolnämndernas ledamöter	125 000	of.
3. Reseersättningar till skolinspektörerna och nomadskolin- spektören	480 000	+ 70 000
4. Reseersättningar till fortbildningsledare och fortbildnings- konsulenter	0	—120 000
5. Reseersättningar i övrigt	307 000	+ 14 000
6. Expenser	641 000	+187 000
7. Kostnader för kurser inom den skolpsykologiska verksam- heten samt för till länskolpsykologverksamheten tillfälligt knuten personal	125 000	+ 40 000
Summa kr.	1 690 000	+193 000

Av kommitténs motivering för de olika anslagshöjningarna framgår bl. a. följande.

3. Ökningen sammanhänger med förslaget om inrättande av 10 nya inspektörstjänster.

5. Av ökningen för reseersättningar har 2 000 kr. beräknats med hänsyn till ökningen av antalet skolinspektörstjänster och 12 000 kr. på grund av tillkomsten av två nya länskolpsykologer.

6. Den föreslagna ökningen av expensmedlen fördelar sig på följande ändamål.

a) Ersättning till skolinspektör, som ej är stationerad på länskolnämnds kansliort och till nomadskolinspektören för tillhandahållande av tjänstelokal m. m. Bortfall av behov av medel till lokal inspektör	—	1 500
b) Testmateriel och apparatur för länskolpsykologerna	+	3 000
c) Utrustning för de föreslagna nya länskolpsykologernas verksamhet	+	1 500
d) Telefon	+	30 000
e) Belysning	+	2 000
f) Övriga expenser	+	62 000
g) Engångsanvisning för utrustning i anledning av föreslagen personalökning	+	90 000
	Summa kr.	+ 187 000

I expensmedlen har liksom innevarande budgetår inräknats ett belopp av 3 000 kr. för upprustning av nomadskolinspektörens expedition.

III. Yttranden

De remissmyndigheter, som gör allmänna uttalanden rörande organisationskommitténs arbete, är genomgående positivt inställda till den föreslagna utformningen av skolväsendets centrala ledning. I åtskilliga detaljfrågor framföres emellertid avvikande eller kompletterande synpunkter. I det följande redovisas i första hand sådana delar av yttrandena.

I de yttranden där frågor om ä m b e t s o m r å d e t för NSÖ beröres förordas genomgående en utvidgning av detta. Det mest väsentliga förslaget framlägges av 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen, vilken avser att inom kort framlägga förslag angående sjuksköterskeutbildningens utformning och innehåll för framtiden. I frågan om tillsynen över utbildningen har utredningen i tidigare sammanhang ställt sig avvaktande men anser nu, att frågan kommit i ett annat läge genom 1963 års riksdagsbeslut om att på längre sikt inordna även sjukvårdsutbildningen i NSÖ.

Med hänsyn till den nära förestående omorganisationen av sjuksköterskeutbildningen ifrågasätter utredningen, om icke de tillkommande nya uppgifterna på sjukvårdsutbildningens område redan från början bör påverka NSÖ:s organisation.

Utredningen framhåller i frågan bl. a. följande.

Det torde stå klart, att under omläggningsskedet för sjuksköterskeutbildningen, vilket i stort sett kan antas spänna över perioden 1965—1970, ett skifte av tillsynsmyndighet inte bör äga rum. Man har då att ta ställning till huruvida skiftet bör ske 1965 eller vid en avlägsen tidpunkt (omkring 1970). Enligt utredningens mening synes den myndighet, som för framtiden skall svara för utbildningen, böra ges möjlighet att redan från början medverka vid den nya utbildningens uppbyggande. Dessutom förelåg vid riksdagsbehandlingen en utbredd mening, att inordnandet av utbildning på sjukvårdens, jordbrukets och skogsbrukets områden i det gemensamma skolverkets ansvarsområde icke borde skjutas långt på framtiden. Det synes under sådana förhållanden föreligga risk för att medicinalstyrelsen under övergångsskedet icke erhåller tillräckliga förstärkningar, eftersom det torde anses olämpligt att för en begränsad tid utvidga en organisation som inom kort skall avvecklas.

Vad gäller mentalsjukvårdsutbildningen framhåller utredningen att denna år 1965 automatiskt i allt väsentligt torde ha inordnats i skolverket och att något särskilt beslut angående överflyttning av tillsynen över mentalsjukvårdsutbildningen således inte skulle erfordras.

Utredningen beräknar att beslut angående den nya sjuksköterskeutbildningen kommer att fattas av vårriksdagen 1965. Man har att räkna med att sjukskö-

terskeskolorna i viss utsträckning kommer att gå över till den nya studieplanen redan fr. o. m. den termin, som börjar i augusti 1965. Omläggningen kommer emellertid att kräva förberedelser under våren och sommaren. Utredningen anser lämpligt datum för överflyttningen av tillsynsuppgifterna vara den 1 juli 1965 men att skolöverstyrelsen senast från andra kvartalet 1965 bör ha erforderlig personal för att i samråd med medicinalstyrelsen delta i förberedelsearbetet.

Utredningen framhåller, att det anförda grundar sig på nya förutsättningar, vilka organisationskommittén icke kunnat beakta. Detta leder till att man redan från början bör överväga att inrätta byråorganisationen inom avdelningen UY för total tillsyn av sjukvårdsutbildning av alla slag.

Svenska landstingsförbundet framhåller, att det med hänsyn till den aktivitet som nu föreligger inom vissa landsting att skapa sjukvårdsskolor är angeläget, att den vid dessa skolor bedrivna utbildningen får en och samma tillsynsmyndighet.

SACO uppehåller sig vid frågan om gränsdragningen för NSÖ:s verksamhetsområde i förhållande till den centrala ledningen för universitet och högskolor och anser att lärarhögskolorna inte skall ingå i det nya ämbetsverkets arbetsområde, liksom inte heller lärarutbildningen för civil- och gymnasieingenjörer samt civil- och gymnasieekonomer, den decentraliserade akademiska lärarutbildningen, teknologie magisterutbildningen eller vidareutbildningen av folkskollärare. Denna utbildning bör i stället läggas under kanslersämbetet. Även *TCO* tar upp denna fråga och anser, att lärarutbildningens inordnande under NSÖ bör betraktas som ett provisorium i avvaktan på lärarutbildningssakkunnigas förslag.

Familjeberedningen finner det naturligt, att hemvårdarinneutbildning överföres till nya skolöverstyrelsen och delar också kommitténs uppfattning att en omläggning av utbildningens administration därvid måste komma till stånd.

Enligt familjeberedningens mening bör en överföring till nya skolverket av nuvarande hemvårdarinne- och hemsamaritutbildning i socialstyrelsens respektive arbetsmarknadsstyrelsens regi kompletteras med en samtidig reformering av utbildningssystemet för hemhjälppersonalen i enlighet med förslagen i en av beredningen avlämnad promemoria.

Frågan om *samarbete mellan NSÖ och andra myndigheter* behandlas i vissa remissvar. Sålunda understryker *socialstyrelsen* vikten av att styrelsen kontaktas vid varje ifrågasatt större omläggning av hittillsvarande utbildning på socialvårdsområdet. I samband härmed understryker styrelsen angelägenheten av att fackämbetsverken i sitt samarbete med NSÖ får möjlighet till kontakt med ett enda för ämbetsområdet enhetligt och ansvarigt organ. En splittring av de administrativa uppgifterna på flera avdelningar inom NSÖ skulle enligt styrelsens mening i hög grad försvåra samarbetet.

Arbetsmarknadsstyrelsen uttalar, att de beräkningar i fråga om framtida behov av yrkesutbildad arbetskraft, som göres inom arbetsmarknadsstyrelsens

prognosinstitut, bör vara riktningsgivande för skolämbetsverkets ställningstagande i fråga om yrkesskolornas dimensionering och inriktning.

I detta sammanhang framhålles bl. a. följande.

Styrelsen anser det vara en brist att arbetsmarknadsmässig bedömning av utbildningsbehov för landet i dess helhet hittills endast förekommer om lokalbehov samtidigt skall prövas. Styrelsen vill för framtiden förordna ett system, som innefattar kontinuerlig gemensam bedömning av arbetsmarknadsmyndigheten och skolmyndigheten i fråga om planeringen för yrkesutbildning. En del av denna planering bör ske på det centrala planet. På länsplanet kan samverkan ske dels genom att länsarbetsnämnden får representation i länskolnämnden, ett förslag som styrelsen tidigare framfört, dels därigenom att kommun till länsarbetsnämnd förhandsanmäler sina planer beträffande förändringar i yrkesskolväsendet. Styrelsen anser att det bör ankomma på de centrala skol- och arbetsmarknadsverken att närmare utreda formerna för ifrågavarande samarbete.

Gentemot kommitténs uppfattning att det i stort sett inte är nödvändigt att skapa institutionella former för samarbetet mellan olika berörda myndigheter hävdar TCO, att det är synnerligen angeläget att riktlinjer för samarbete med fackämbetsverk och arbetsmarknadsorganisationer redan från början fastställas och att organ härför inrättas. Därtill bör i enlighet med kommitténs förslag respektive verks instruktioner innehålla föreskrifter beträffande organisationen av samarbete dem emellan.

Lantbruksstyrelsen framhåller behovet av samarbete med NSÖ i vad avser bl. a. pedagogisk grundutbildning samt fortbildning av lärarpersonalen vid lantbrukets yrkesskolor. Vidare framhåller styrelsen behovet av samarbete i pedagogiska frågor samt vid utformningen av bestämmelser för skolverksamheten.

I detta sammanhang torde också få redovisas vissa förslag om rådgivande organ som skulle knytas till NSÖ.

Från blind- och dövskoleutredningens sida framlägges således förslag om att till den pedagogiska ledningen av specialskolorna och specialundervisningen knyta en lekmananämnd.

Utredningen uttalar i frågan bl. a. följande.

Omsorgen om skolväsendet för handikappade har en djup förankring i lekmanakretsar och tar sig uttryck i värdefulla aktiva insatser av enskilda, intresseorganisationer och landsting. Om den pedagogiska ledningen för skolväsendet för handikappade i likhet med vad som skett för det pedagogiska utvecklingsarbetet, förstärkes med en lekmananämnd, förordnad av Kungl. Maj:t, torde detta kunna bidra till att kartlägga behoven i olika delar av landet och åstadkomma lämpliga lösningar av aktuella problem.

Utredningen angående översyn av lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna anser också, att en lekmananämnd borde knytas till NSÖ med uppgift att deltaga i handläggningen av sådana frågor rörande specialskolorna, som i länskolnämnd handläggs under medverkan av lekmän.

Som ett alternativ till den sålunda förordade lösningen kunde enligt utred-

ningens mening övervägas, att inspektionen av särskolorna och handläggningen av vissa ärenden flyttades över på en fristående specialskolnämnd med lekmanrepresentation som gentemot NSÖ skulle fungera som en länsskolnämnd. Nämndens ämbetsbefattning borde omfatta inseendet över alla specialskolor.

Svenska kommunförbundet och *Svenska stadsförbundet* anser att en rådgivande nämnd borde inrättas för utvecklingsarbetet på skolbyggnadsområdet. Nämnden skulle ha företrädare bl. a. för kommunförbunden och dess uppgift skulle vara att bestämma objekten för utvecklingsarbetet.

Uttalandena rörande kommitténs behandling av frågorna om NSÖ:s arbetsuppgifter är genomgående positiva. I vissa frågor betonas eller kompletteras kommitténs redovisning.

Svenska kommunförbundet och *Svenska stadsförbundet* uttalar båda sin tillfredsställelse med de av kommittén angivna riktlinjerna för NSÖ:s verksamhet. Samma grundsyn bör enligt de båda förbundens mening bli vägledande även för den allmänt administrativa och organisatoriska verksamhet som tar sig uttryck i utfärdandet av anvisningar o. d. Förbunden framhåller, att cirkulär och tillämpningsbestämmelser ej får ges en sådan omfattning att de medför en detaljreglering, som på ett olyckligt sätt begränsar de lokala skolmyndigheternas möjligheter att efter eget bedömande utöva ett reellt beslutsfattande.

Länsskolnämnden i *Göteborgs och Bohus län* betonar däremot värdet av anvisningar från den centrala myndigheten. Nämnden anser det ej önskvärt, att NSÖ så hårt som de två nuvarande ämbetsverken bindes vid restriktivitet beträffande anvisningar.

Frågan om decentralisering av ärenden från den centrala skolmyndigheten har diskuterats livligt i remissvaren. I allmänhet tillstyrkes organisationskommitténs förslag. Således noterar *skoladministrativa utredningen* med tillfredsställelse att kommitténs behandling av decentraliseringsfrågan konsekvent skett utifrån den av även utredningen omfattade principen att ärendena bör avgöras på ur praktisk synpunkt lägsta möjliga nivå. Utredningen anför vidare bl. a. följande.

Handläggningen av ärenden rörande bildande av skolenheter av olika skolor bör ses som en del av de regionala skolorganens planeringsfunktion. Utredningen finner det därför naturligt att fråga om bildande av skolenhet av olika skolor avgörs regionalt, ej centralt.

Då frågan om samorganisation av olika skolformer emellertid ej kan anses principiellt löst förrän statsmakterna fattat beslut om åtgärder i anledning av gymnasieutredningens och fackskoleutredningens förslag, biträder utredningen nu organisationskommitténs förslag om NSÖ som beslutinstans för berörda ärenden. Så snart frågan om samorganisation av olika skolformer fått sin principiella lösning och generella direktiv därom kunnat utarbetas, bör dock beslutanderätten i samorganisationsfrågor definitivt förläggas till länsskolnämnderna.

Enligt vad som kommit till utredningens kännedom vållar tillämpningen av

bestämmelserna om lönegrads- och löneklassplacering av lärare stundom skolledare vissa problem. Detta gäller främst skolchefer i mindre kommuner med jämförelsevis ofullständigt organiserade skolkanslier.

Då det enligt utredningens mening ej kan anses vara skäligen, att skolledares behov av service i fråga om tolkning av lärarlöneförfattningar — främst bestämmelser om lönegrads- och löneklassplacering av lärare — nästan helt skall täckas genom skolledar- och lärarorganisationers eller speciella mellankommunala organs försorg, föreslår utredningen att denna servicefunktion åläggs länskolnämnderna. Speciell bestämmelse därom bör intagas i instruktion för länskolnämnder.

TCO framhåller, att tolkningen av bestämmelserna rörande löne- och anställningsvillkoren självfallet inte kan helt överlämnas till den verkställande myndigheten på det lokala planet. Erforderliga anvisningar från det centrala skolverket måste enligt TCO:s uppfattning garantera en likformig tillämpning av dessa bestämmelser intill den tidpunkt då de offentliganställda tjänstemännen får förhandlingsrätt och tolkningsfrågorna skall avgöras av parterna i särskild ordning.

Svenska kommunförbundet och Svenska stadsförbundet uttalar sin tillfredsställelse med de föreslagna decentraliseringsåtgärderna. Förbunden framhåller i detta sammanhang även behovet av enkla och klara författningsbestämmelser samt av att det bör ingå i länskolnämndernas uppgifter att vid förfrågan från kommunerna tillhandagå dessa med råd och upplysningar i ärenden rörande lärares löneklassplacering.

De båda kommunförbunden ansluter sig vidare till de framlagda förslagen rörande *skolbyggnadsfrågorna*.

Stadsförbundet framhåller bl. a. följande.

Styrelsen finner det mycket tillfredsställande att kommittén som princip fastslår, att NSÖ:s befattning med skolbyggnadsfrågorna i första hand bör ske genom utvecklingsarbete, rådgivning och service innefattande lokalprogram, typ- och uppställningsritningar etc. och att en sådan mera konstruktiv verksamhet bör ersätta den nuvarande detaljkontrollen av varje särskild skolbyggnad i samband med statsbidragsproceduren. Förslaget att ritningsgranskningen skall upphöra för byggnader avsedda enbart för grundskolan — samtidigt som lokalbehovsprövningen för sådana byggnader förlägges till länskolnämnden — utgör enligt styrelsens åsikt ett värdefullt steg i riktning mot ett ökat kommunalt inflytande i fråga om skolbyggnadsärendena, vilket framstår som ett angeläget önskemål.

Svenska kommunförbundet uttalar samma uppfattning.

De båda kommunförbunden anser att möjligheten att på begäran få ritningar granskade hos NSÖ blir värdefull. Förbunden understryker att ritningsgranskningen hos NSÖ i de fall den förekommer — vare sig såsom obligatorium eller ej — bör avse de väsentliga dragen i den pedagogiska funktionsdugligheten och byggnadsekonomin, ej den mera detaljerade utformningen av skolbyggets enskildheter.

Både kommunförbundet och stadsförbundet anser, att genom tillkomsten av NSÖ bortfaller till väsentlig del den motivering som tidigare kunde anföras för

ett i förhållande till skolöverstyrelsen sidoordnat skolbyggnadsorgan. Den tidigare splittringen i skolbyggnadsärendenas handläggning på olika centrala myndigheter kommer att i huvudsak helt upphöra och det starkaste praktisk-administrativa skälet för ett separat organ anser förbunden därigenom mista sin tyngd.

Byggnadsstyrelsen tillstyrker kommitténs förslag att skolbyggnadsärendena i viss omfattning decentraliseras men finner det likväl något tveksamt, att helt slopa ritningsgranskningen beträffande byggnad för grundskolan. Frånvaron av ritningsgranskning kan enligt styrelsens uppfattning föra med sig att en kommun på egen bekostnad ger en skolbyggnad andra proportioner än lokalbehovsprövningen medger och därigenom till förfång för skolbyggnadsverksamheten i övrigt tar en större del av tillgängliga resurser främst i form av arbetskraft i anspråk för byggnadsföretaget än som eljest borde ha skett.

Byggnadsstyrelsen anser att det skulle bli alltför kostnadskrävande att till varje länskolnämnd knyta arkitekter med specialisering på skolbyggen. Den lämpligaste lösningen av frågan om arkitektmedverkan anser styrelsen vara att anlita vederbörande länsarkitekt eller någon av honom utsedd representant vid behandling av skolbyggnadsfrågor i nämnden. Någon detaljgranskning av ritningarna liknande den som nu äger rum i skolöverstyrelsen skulle därvid ej ske, utan granskningen skulle inskränka sig till en kontroll av att de ritade lokalerna i huvudsak ej avviker från de lokalbehovsprövade. Samtidigt kunde en bedömning göras av skolanläggningens lokalisering. Styrelsen förutsätter att en viss medverkan sker från länsarkitekternas sida beträffande skolornas lokalisering och skoltomternas belägenhet.

Ungefär hälften av *länskolnämnderna* uttalar sig för ett bibehållande av ritningsgranskningen genom länskolnämnd eller överstyrelse i vad avser byggnader för grundskolan.

SACO avstyrker den föreslagna decentraliseringen beträffande skolbyggnadsverksamheten. I motsatt riktning uttalar sig *TCO*, som anser att även skolbyggnadsfrågorna för skolformerna ovanför grundskolan bör kunna decentraliseras.

Utöver uttalandena rörande skolbyggnadsärendena förekommer på olika punkter vissa önskemål om centraliserad handläggning.

SACO ifrågasätter länskolnämndernas möjligheter av att genomföra inspektionen av samtliga under nämnden stående skolor. Med hänsyn dessutom till fackskolans införande och gymnasiets reformerande finner *SACO* det lämpligare att ämnesinspektionen överlåtes åt särskilda experter, som är verksamma på rikspanet.

SACO föreslår i övrigt att lärartillsättningsfrågor i största möjliga utsträckning skall ombesörjas av NSÖ, där icke Kungl. Maj:t förbehåller sig utnämningrätten. Organisationen motsätter sig bestämt ett avskaffande av möjligheten att få länskolnämndens beslut om avsättning underställt överstyrelsen för prövning och fastställelse. Vidare avstyrkes, att beslut om antagning och uppflytt-

ning i reglerad befordringsgång skall fattas av skolstyrelse eller rektor i stället för av överstyrelsen under hänvisning till att detta skulle medföra ändringar i de rättsverkningar, som följer beslutet och som anses kunna vara av stor betydelse för den enskilde läraren. Fastställandet av ämneskombinationer bör enligt SACO:s uppfattning inte heller decentraliseras.

Arbetsmarknadsstyrelsen vänder sig mot, att bl. a. beslut om inrättande av icke centrala yrkesskolor, skall ankomma på länskolnämnd. Styrelsen är av den meningen, att spörsmål som rör yrkesskolväsendets dimensionering och inriktning är en planeringsfråga, som kräver medverkan även från centralt håll, och anser det vara en bristande överensstämmelse mellan å ena sidan kommitténs principiella ställningstagande rörande NSÖ:s planerande uppgifter och de förslag kommittén framlagt rörande beslutanderätten i fråga om nya yrkesskolors inrättande.

Utredningen angående översyn av lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna uttalar sig för att ärenden motsvarande sådana som inom det allmänna skolväsendet handlägges av länskolnämnderna bör handläggas inom en särskild arbetsenhet för specialskolor i NSÖ.

I fråga om *omskolningsärendena* erinrar *arbetsmarknadsstyrelsen* om att en genomgripande decentralisering genomfördes fr. o. m. den 1 januari 1962. Styrelsen finner det mindre sannolikt att ytterligare effektivitetsvinster kan göras i detta sammanhang. Styrelsen förutsätter att en mera ingående prövning än den kommittén föreslagit sker innan beslut fattas om en ytterligare decentralisering. Förslaget beträffande ytterligare decentralisering av lokalfrågorna till kursstyrelsen tillstyrkes dock. Styrelsen finner förslaget om ett lämpligt antal s. k. regionskonsulenter välbetänkt och tillstyrker att sådana tjänster inrättas.

Kommitténs förslag, att NSÖ skall utrustas med en särskild fullmakt att medge förmånligare bidragsvillkor till kommunerna vid akut behov, finner styrelsen vara ett nödvändigt instrument för snabb omställning i ett läge då eljest arbetsmarknadspolitiska medel måste tillgripas.

Arbetsmarknadsutredningen framhåller, att den har för avsikt att i sitt betänkande ta upp en rad frågor som har samband med omskolnings- och fortbildningskurserna. De förslag, som därvid framlägges, kommer vid ett genomförande att ställa anspråk på ökade insatser från utbildningsverkets sida. Arbetsmarknadsutredningen uttalar, att hänsyn till dessa förhållanden måste tas i samband med utformningen av omskolningsverksamhetens blivande organisation och vid dimensioneringen av dess personella resurser.

Utredningen är positiv till en ytterligare decentralisering av handläggningen av ärenden rörande omskolningsverksamheten till kursstyrelser, länsarbetsnämnder och kursföreståndare. Arbetsmarknadsutredningen finner detta välbetänkt och ägnat att tillgodose de framträdande kraven på snabbhet och effektivitet i kursverksamhetens anpassning till förändringarna på arbetsmarknaden. Utredningen ansluter sig även till förslagen att en skolinspektör skall ingå i kurs-

styrelsen för omskolningsverksamheten och att konsulenter skall tillsättas för rationaliseringsarbete av teknisk och företagsekonomisk karaktär inom kursverksamheten.

Svenska kommunförbundet och *Svenska stadsförbundet* finner den principella syn på *centralupphandlingen* av undervisningsmateriel och utrustning, som redovisas i betänkandet, riktig.

Statskontoret delar kommitténs förslag att sektionen för centralupphandling provisoriskt införlivas med skolöverstyrelsen och anknytes till byrå A 2.

Remissmyndigheterna godtar i huvudsak den av kommittén förordade *kansliorganisationen* för NSÖ. De avvikande förslag, som framföres, karaktäriseras främst av önskemål att oberoende av den för NSÖ i dess helhet godtagna avdelningsprincipen koncentrera ledningen av vissa specialområden till en och samma arbetsenhet.

Förslag i denna riktning framföres i första hand när det gäller omskolningsverksamheten, beträffande vilken i vissa fall ledamoten Öhmans organisationsförslag tillstyrkes.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller således, att en långt driven decentralisering till regionala organ och en handlingskraftig central arbetsenhet med kortast möjliga sambandslinje till beslutande instans inom den yrkesutbildande myndigheten i principiellt viktiga frågor bör vara utmärkande för administrationen av omskolningsverksamheten. Då omskolningsfrågorna enligt styrelsens uppfattning företer alltför stora principiella olikheter i funktion och huvudmannskap jämfört med den reguljära yrkesutbildningen bör därför dessa sammanhållas i den utsträckning som för närvarande är förhållandet i den fristående sektionen inom yrkesöverstyrelsen. Styrelsen uttalar i övrigt bl. a. följande.

Frågor rörande kursplanearbete och löpande kontakter med branschorganisationernas utbildningsavdelningar vid utformningen av kursinnehållet måste med hänsyn till vuxenpedagogiska aspekter, lokalinredning och utrustning med maskiner och undervisningsmateriel nära samordnas under gemensam arbetsledning för att en koncentration av arbetsinsatserna skall kunna ske och tidsvinande arbetsrutiner skall kunna utvecklas. En mångårig erfarenhet visar att den nuvarande organisation är den lämpligaste. Styrelsen fäster stor vikt vid att kursplanefrågorna i fortsättningen i än högre grad beaktas. Förutsättningarna härför torde bäst kunna skapas genom att dessa frågor sammanhållas inom den speciella arbetsenheten för omskolningsverksamheten. Riskerna för dubbelarbete med övriga avdelningar som sysslar med kursplanearbete och metodfrågor för nybörjarutbildningen torde utan svårigheter kunna elimineras genom erforderligt samråd och information mellan avdelningarna. En uppdelning av omskolningsärendena på olika instanser inom NSÖ skulle däremot enligt styrelsens mening medföra allvarliga risker för en diffus ansvarsfördelning och komplicerade sambandslinjer.

Arbetsmarknadsstyrelsens förslag innebär, att den nuvarande fristående sektionen i yrkesöverstyrelsen bör överföras till NSÖ och i samband därmed bli

föremål för en nödvändig personell upprustning. Denna arbetsenhet inom NSÖ bör förläggas helt fristående i likhet med vad fallet är beträffande folkbildningsfrågorna.

Arbetsmarknadsutredningen betonar, att omskolningsverksamhetens betydelse och särart nödvändiggör inrättandet av en *särskild byrå* inom planeringsavdelningen för planering och organisation av omskolningskurser samt för bevakning av handläggningen av därmed sammanhängande frågor inom verket.

I det gemensamma yttrandet från *Svenska arbetsgivareföreningen* och *Sveriges industriförbund* framhålles med skärpa nödvändigheten av att omskolningsverksamhet så långt möjligt sammanhålles till en fristående arbetsenhet inom NSÖ. Organisationerna förordar, att omskolningsverksamheten — i likhet med folkbildningen — organiseras som en fristående rotel.

De båda organisationerna anför i övrigt bl. a. följande synpunkter i frågan.

Denna långtgående uppsplittring av omskolningsverksamhetens centrala ledning kan allvarligt försvåra ett fullföljande av arbetsmarknadspolitiken med dess nuvarande målsättning. För att effektivt kunna utnyttjas som ett av arbetsmarknadspolitikens främsta hjälpmedel måste omskolningen kunna sättas in snabbt även i oväntade situationer. Det är också nödvändigt att den till omfattning, inriktning och utformning kan anpassas till skiftande förhållanden. Det sistnämnda kravet innebär att ett stort antal ärenden måste avgöras på verksamhetsnivå. Till samma resultat torde också bidra, att omskolningsärendena på det regionala planet till vissa delar skall handläggas av länsskolnämnderna och till vissa delar av kursstyrelserna. Även länsarbetsnämnderna bör beaktas i sammanhanget. En sådan uppdelning på skilda regionala organ kommer otvivelaktigt att för omskolningsverksamhetens del ställa särskilda krav på skolambetsverket när det gäller att bidra till och övervaka samordning.

Med hänsyn till omskolningens arbetsmarknadsmässiga aspekter blir den centrala planeringen av största betydelse. Möjligheterna att praktiskt genomföra den gemensamma planeringen torde komma att äventyras om handläggningen av omskolningsärendena inom NSÖ blir alltför uppsplittrad på skilda avdelningar, byråer och underordnade enheter. Organisationerna befarar att ett genomförande av organisationskommitténs förslag skulle leda till stora svårigheter att upprätthålla en tillfredsställande kommunikation mellan de skilda enheterna inbördes liksom mellan dessa och samarbetsdelegationen samt arbetsmarknadsstyrelsen.

Landsorganisationen uttalar, att den föreslagna inplaceringen av arbetsenheten för omskolningsfrågor jämfört med dess hittillsvarande ställning i KÖY, innebär en markant nedplacering i organisationen. Landsorganisationen anser att denna obefogade nedplacering kan bli ett allvarligt avbräck för den omskolningsverksamhet, som vunnit såväl inhemskt som internationellt erkännande som ett framstående arbetsmarknadspolitiskt instrument.

Även *TCO* anser, att det för omskolningsverksamheten och den övriga direkt yrkesinriktade vuxenutbildningen bör inrättas en särskild byrå.

1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen anser vårdyrkena bör tillmätas sådan vikt, att de sammanhålles i och företrädes av en särskild byrå inom avdelningen UY. Inrättandet av en på vårdyrkena speciellt inriktad byrå

anser utredningen bör ske omedelbart från det nya skolverkets start, så att vårdirkesbyrån får möjligheter att i samråd med medicinalstyrelsen förbereda sig att pedagogiskt och organisatoriskt leda omläggningen av sjuksköterskeutbildningen m. m.

Blind- och dövskolutredningen biträder vad kommittén anför beträffande värdet av att specialskolornas verksamhet samordnas med skolväsendet i övrigt och understryker, att någon markerad gränsdragning knappast kan och ej heller bör göras mellan specialskolorna, specialundervisningen och det övriga skolväsendet. Undervisningen i specialskolor bör, liksom är fallet med specialundervisningen, organiskt ingå i det allmänna skolväsendet och ses som en lämplig undervisningsform för elever, som är i behov av sådan undervisning. Detta krav finner utredningen tillgodosett genom inlemmandet av Sr-rotelns uppgifter i U-avdelningen i NSÖ.

Samtidigt betonar emellertid utredningen, att skolväsendet för handikappade genom sin särskilda problematik bildar en naturlig arbetsenhet, som är beroende inte endast av integrering med det övriga skolväsendet utan även av en viss integritet, dvs. en sådan oberoende ställning, som ger utrymme för utvecklingsarbete och samordnande initiativ.

I fortsättningen framhåller utredningen olika motiv för en enhetlig ledning av särskolorna samt skolorna för blinda och döva med anslutande former av specialundervisning. Skäl kan enligt utredningen anföras för ett bibehållande av en motsvarighet till den nuvarande särskilda ledningen för denna verksamhet även inom NSÖ. Enligt utredningens mening bör det därför allvarligt övervägas, att sektionen för specialundervisning och specialskolor placeras som en fristående sektion *direkt* under chefen för undervisningsavdelningen med hänsyn till den samordning, som är nödvändig mellan byråerna och även mellan avdelningarna i flertalet handikappärenden.

Länsskolnämnderna i Uppsala, Södermanlands och Gävleborgs län uttalar sig för att skolsociala roteln även framdeles skall utgöra en fristående arbetsenhet.

Svenska kommunförbundet och Svenska stadsförbundet ifrågasätter om inte det utvecklingsarbete, som skall avse planeringsmetodik, lokalprogramstudier, planlösningsfrågor samt byggnadsteknik på skolområdet och som skall resultera i konkreta råd och anvisningar till tjänst för kommunernas skolbyggnadsprojektering, hade bort motivera en självständig byrå inom planeringsavdelningen.

Sveriges hantverks- och industriorganisation anser det önskvärt att speciell uppmärksamhet ägnas lärlingsutbildningsfrågorna under de fortsatta övervägandena beträffande den nya skolöverstyrelsens uppbyggnad samt framhåller att handläggningen av frågor rörande statsbidrag till lärlingsutbildningen bör placeras centralt och om möjligt i en fristående arbetsenhet.

TCO ansluter sig i huvudsak till kommitténs förslag till kansliorganisation och ärendefördelning inom NSÖ. *TCO* anser dock att det skulle vara synnerligen olyckligt om inte samtliga ämnen inom respektive skolformer finge en sam-

ordnad pedagogisk handläggning. TCO avstyrker sålunda förslaget om övningsämnenas förläggning till UY och föreslår i stället att samtliga övningsämnen inordnas under UA. Vidare bör enligt TCO:s uppfattning lärarutbildningen av övningslärare överflyttas från byrå L 2 till byrå L 1.

I fråga om yrkesvägledningen framhåller *arbetsmarknadsstyrelsen* att det kunde synas naturligt, att denna förlades till den för elevvården gemensamma servicebyrån UA 3 i stället för byrå UA 1, bl. a. därför att samtliga skolformer under skolverket avses.

SACO anser, att organisationsförslaget innebär att ledningen av den gymnasiala tekniska utbildningen splittras på olika avdelningar och föreslår, att undervisningsfrågorna för respektive teknisk och ekonomisk utbildning sammanföres till två särskilda byråer eller — i andra hand — två särskilda sektioner inom UA 2. Enligt organisationens mening bör den nuvarande bibliotekssektionen bli en självständig rotel.

Riksrevisionsverket uttalar, att de ekonomiska och kamerala ärenden, som icke kan delegeras till lägre organ, bör sammanföras till *en* ekonomibyrå eller kameralbyrå. Ärenden av ekonomisk natur eller ärenden, som eljest kan få mera betydande ekonomiska konsekvenser bör vidare inte få avgöras, utan att ekonomisk och administrativ expertis deltagit i handläggningen.

Statstjänstemännens riksförbund anser att kommittén genom begränsningen av antalet byråer gått klart längre än vad som statsmakterna avsett och att byråerna i NSÖ i vissa fall därför blir alltför stora, vilket gör det omöjligt för cheferna att förvärva önskvärd grad av förtrogenhet med de olika inom deras arbetsenheter förekommande ärendetyperna. Förbundet anser att frågan om den slutliga byråindelningen för bli föremål för fortsatta överväganden. I motsatt riktning uttalar sig *statskontoret* som anser det tillfredsställande att organisationskommittén funnit möjlighet att begränsa byråernas antal till blott 16. Enligt statskontorets mening är det vidare tänkbart, att vid en kommande översyn av organisationen — när denna hunnit verka någon tid och tillräckliga erfarenheter samlats — möjlighet eventuellt skall yppa sig att till förmån för ett helintegrerat verk sammanslå de båda undervisningsavdelningarna till en enhet.

Skoladministrativa utredningen noterar med tillfredsställelse förslaget om inrättande av ett permanent skoladministrativt rationaliseringsorgan i form av en direkt under verksledningen stående utrednings- och organisationssektion.

Utredningen understryker, att den föreslagna sektionens viktigaste uppgift bör vara, att fortlöpande bedriva rationaliseringsverksamhet ej blott inom verket utan även inom skoladministrationen i övrigt. Största vikt måste vid uppbyggandet av skoladministrativa rutiner ägnas frågan, hur dessa kommer att påverka ej blott centralorganets utan även lokala och regionala skolorgans arbetsförhållanden. Utredningen utgår i detta sammanhang ifrån att utrednings- och organisationssektionen blir den samlande instans, som har att behandla av

befattningshavare i lokal och regional skoladministration framförd kritik över liksom framförda förslag till förbättring av föreskrivna rutiner inom skoladministrationen.

Svenska stadsförbundet understryker vikten av den föreslagna organisations- och utredningssektionen. Förbundet anser det för skoladministrationen i stort och även för den kommunala skolförvaltningen värdefullt om det rationaliseringsarbete, som nu pågår inom skoladministrativa utredningen, följes upp av denna sektion och leder till en kontinuerligt bedriven översyn och rationalisering på det skoladministrativa området.

Utredningens uttalanden och förslag i frågor rörande personalbehov m. m. har kommenterats av flertalet remissmyndigheter.

Utredningen angående sjuksköterskeutbildningen förutsätter att till chef för den i utredningens remissyttrande föreslagna vårdyrkesbyrån skall utses en väl kvalificerad sjuksköterska med pedagogisk utbildning.

Utredningen uttalar dessutom att på byrån bör finnas en ordinarie byrådirektör, de tre konsulenttjänster, som organisationskommittén föreslagit fr. o. m. 1 oktober 1964, ytterligare en konsulenttjänst fr. o. m. 1 april 1965, samt två extra konsulenttjänster fr. o. m. 1 april 1965 för uppföljningsarbete på fältet i samband med de förestående utbildningsreformerna. Konsulenterna för sjukvårdsutbildning bör vara erfarna lärare med erkänd skicklighet inom sitt utbildningsområde.

Med hänsyn till sjukvårdsutbildningens behov föreslår utredningen dessutom att byrån P 2 förstärkes med en tjänst som förste byråsekreterare utöver organisationskommitténs förslag.

Familjeberedningen understryker angelägenheten av att tillräckliga personalresurser redan från början sättes in i ledningen av utbildningen inom vårdyrkena. Beredningen räknar med att enbart frågor avseende hemsamarit- och hemvårdarinnepersonalens utbildning kommer att i det närmaste helt sysselsätta en av de tre föreslagna skolkonsulenterna på vårdsektionen.

Blind- och dövskoleutredningen utgår ifrån att den egentliga tillsynen över specialskolorna även i fortsättningen kommer att få utövas av det centrala verket, och att det där bör finnas befattningshavare för sådana uppgifter. Utredningen föreslår därför att — utöver de 10 nya inspektörstjänster, som kommittén föreslår inrättade på det regionala planet — 2 nya sådana tjänster inrättas på det centrala planet, en för tillsynen över specialskolor och en för specialundervisning.

Utredningen anför bl. a. följande motiv för förslaget.

Det synes inte lämpligt, att konsulenterna, som enligt kommitténs förslag endast skall erhålla korttidsförordnande inom NSÖ, skall förena sina pedagogiska uppgifter med tillsyn och inspektion. Det bör i detta sammanhang påpekas, att döv- och synkonsulenternas uppgifter att bl. a. ge service, handledning och information åt enskilda elever och deras klasslärare och föräldrar samt åt regionalt och lokalt fungerande medicinska organ är av annan art än vad

som tydligt planeras för NSÖ:s konsulentorganisation i dess helhet. För dessa konsulenter är det nödvändigt med en fastare anställningsform än vad som föreslagits för övriga konsulenter.

Sjöfartsstyrelsen anser att kommittén icke har redovisat på vad sätt det centrala verkets tillsyn över sjöbefälsskolorna skall utövas. Styrelsen förutsätter, att det skall ankomma på den nya skolöverstyrelsen att uppdraga de närmare riktlinjerna i berörda avseende och att ämbetsverket därvid kommer att söka erforderligt samarbete med sjöfartsstyrelsen. Ändamålsenligheten av den föreslagna konsulentorganisationen för maskintekniska och nautiska ämnesområden vid sjöbefälsskolorna ställer sig styrelsen tveksam till.

Sveriges redareförening ansluter sig i huvudsak till sjöfartsstyrelsens synpunkter. Dessutom föreslår föreningen, att minst en av de konsulenter som avses bli knutna till byrå UY 1 skall äga praktisk kännedom om sjöfartsnäringen och förhållandena ombord i fartyg.

Svenska kommunförbundet och *Svenska stadsförbundet* menar, att den föreslagna anställningsformen för konsulenter torde komma att medföra speciella problem beträffande de konsulenter på folkbildningsbyrån, vilka rekryteras från det kommunala biblioteksväsendet. Det kan inte utan vidare förutsättas att kommunerna är villiga att för sex à nio år bevilja tjänstledighet åt en bibliotekstjänsteman, som kanske innehar en ledande ställning i den kommunala biblioteksverksamheten och vars ordinarie tjänst under alla dessa år skulle komma att beklädas med en icke ordinarie innehavare.

Statens personalvårdsnämnd anser den av kommittén förordade metoden för anlåtande av personalkonsulent vara den bästa lösningen för ett verk av den nya skolöverstyrelsens storlek. Nämnden är beredd att, i den mån nämndens resurser tillåter, avdela personalkonsulent för den nya skolöverstyrelsen.

Inrättande av tjänst som blankettekniker förordas av *Svenska stadsförbundet* som framhåller, att blankettarbetet bör bedrivas i nära samarbete med kommunförbunden.

Personalorganisationerna har utförligt redovisat sina synpunkter på det nya ämbetsverkets *personalorganisation*.

SACO anför i detta hänseende i huvudsak följande.

1. Amanuenser bör ej utnyttjas för mer rutinbetonade arbetsuppgifter och antalet amanuens tjänster bör ej vara större än att det tillgodoser verkets normala rekryteringsbehov för kvalificerade tjänster. Vissa amanuens tjänster kan därför ersättas av förste byråsekreterartjänster.

2. Den kvalificerade administrativa personalen, byrådirektörer och förste byråsekreterare, bör ökas i betydlig utsträckning i förhållande till vad utredningen föreslagit.

3. Då personalbehovet kan komma att bli större än vad kommittén beräknat, bör fler ordinarie tjänster kunna inrättas.

4. Undervisningsrådstjänsterna bör inrättas som Bp-tjänster, dock att de administrativa chefstjänstemännen, dvs. avdelningschefen och byråcheferna på administrativa avdelningen, bör erhålla ordinarie tjänster.

5. Lägre tjänsteställning än byrådirektör bör inte ifrågakomma för fackbyrås ledande administratör.

6. Fördelningen mellan antalet byrådirektörer och förste byråsekreterare på administrativa avdelningen bör bli en annan än vad kommittén föreslagit.

7. Sektionscheferna bör ges en stark ställning och avdelningsdirektörstjänster bör inrättas i större omfattning än vad som tidigare varit vanligt i statsförvaltningen.

8. Skolkonsulenterna bör ej förordnas för mer än 2 år. En attraktiv lönesättning för denna är väsentlig.

9. För att bevara kontinuiteten i det pedagogiska arbetet erfordras fasta tjänster för pedagoger som avdelningsdirektörer eller byrådirektörer.

10. Eftersom arbetsuppgifterna för bibliotekskonsulenterna avsevärt skiljer sig från uppgifterna för de pedagogiska konsulenterna bör de förstnämnda konsulenternas anställningsform vara ordinarie.

11. Skolöverläkaren bör beredas en helt självständig ställning, parallellställd med byråchef.

12. Med hänsyn till SACO:s förslag om teknisk byrå inom UA bör fler tjänster för kvalificerade tekniker inrättas.

SACO betonar slutligen vikten av att åtgärder vidtages för att eliminera övergångssvårigheterna för den personal, som kan bli övertalig eller genom rationaliseringen får sämre anställnings- eller lönevillkor. Det bör inte i något läge komma i fråga att personal utan vidare friställs. Det framhålls vidare som angeläget att erforderliga övergångsåtgärder utformas i nära samarbete med personalorganisationerna.

TCO anser, att beräkningen av personalbehovet med hänsyn till omställningsproblem, lokalförhållanden och den kraftiga utvecklingen av undervisningssektorn i samhället tilltagits allt för snävt. I varje fall anses under en icke oväsentlig övergångsperiod den reella personalstyrkan behöva uppgå till betydligt större antal än av kommittén beräknat antal tjänster.

I fråga om vissa speciella tjänstetyper framhåller TCO följande.

1. TCO delar reservanternas betänkligheter i fråga om undervisningsrådets anställningsform och anser, att en form, som innebär helt annan anställningstrygghet, bör väljas för dessa tjänster. Motsvarande anföres även för vissa andra tjänster, bl. a. tjänsten som folkhögskoleinspektör.

2. Behovet av antalet tjänster som skolkonsulent bedömer TCO motsvara ett betydligt större antal tjänster än kommittén föreslagit. Detta anses gälla exempelvis pedagogiskt utvecklingsarbete, textila verksamheten och folkbildningsområdet.

3. TCO anser, att den föreslagna anställningsformen för skolkonsulenter innebär påtagliga svårigheter för en riktig rekrytering. Även här bör väljas en anställningsform med annan grad av anställningstrygghet utan att därmed bortses från behovet av rörlighet mellan dessa tjänster och det direkta undervisningsarbetet på fältet.

4. Personal som är sysselsatt inom förlagsverksamheten och som delvis är anställd mot arvode bör ges fasta tjänster i vanlig ordning.

5. För verksamheten inom folkhögskoleväsendet anser TCO en förstärkning nödvändig, vilket bör ske genom att folkbildningsbyrån tillföres en tjänst som biträdande folkhögskoleinspektör.

6. TCO ifrågasätter, om icke verket redan från början bör tillföras en särskild befattning som kurator.

Statstjänstemännens riksförbund uttalar bl. a. följande.

SlopanDET av de båda nuvarande verken och tillkomsten av NSÖ kommer för vissa av medlemmarna i till SR anslutna Undervisningsrådets Förening att betyda mer eller mindre radikala förändringar i fråga om arbetsuppgifter m. m. Genom särskilda anordningar bör tillses att dessa befattningshavare i största möjliga utsträckning får behålla den tjänsteställning och de löneförmåner som får antagas ha kommit dem till del vid oförändrad organisation. Undervisningsrådets och de pedagogiska byråchefernas lönefråga skulle nämligen, enligt vad som tidigare ställts i utsikt, lösas i positiv anda utan inväntande av den definitiva utformningen av det nya skolverket. En tidsfrist för personalorganisationens fullständiga genomförande kan underlätta infriandet av denna utfästelse.

Remissmyndigheternas synpunkter och förslag rörande läns skolnämndernas arbetsuppgifter och organisation karaktäriseras av önskemål om utvidgning av kompetensområdet, av förslag om annan sammansättning än den föreslagna av läns skolnämnden samt av krav på ökade personella och andra resurser.

Frågorna om nämndernas *tillsynsområde och arbetsuppgifter* diskuteras företrädesvis i läns skolnämndernas remissvar. Genomgående ansluter man sig till organisationskommitténs uppfattning att nämnds tillsynsområde i princip skall sammanfalla med det centrala skolämbetsverkets.

Flera nämnder anser att större enhetlighet och samordning är önskvärd i ledningen av utbildningsväsendet på det regionala planet. *Läns skolnämnden i Göteborgs och Bohus län*, som menar, att läns skolnämnderna bör vara de enda regionala skolmyndigheterna på länsplanet, nämner som exempel på verksamhet, som i större eller mindre utsträckning ställts under central ledning, skolpsykologverksamheten, länscentralerna för pedagogiska hjälpmedel samt fortbildningsinstitutet. Nämnden vänder sig även mot förekomsten av särskilda regionala kursstyrelser för omskolningsverksamheten och föreslår att denna utbildningsverksamhet lägges under läns skolnämnderna. Nämnden avvisar även bestämt tanken på nya regionala organ för omskolningsverksamheten.

Även *läns skolnämnden i Skaraborgs län* betonar att varje län bör ha endast en regional skolmyndighet och förordar att hjälpmedelscentralerna administrativt sett inordnas i läns skolnämnderna.

Läns skolnämnden i Örebro län finner det nödvändigt att nämnden får hela det regionala ansvaret för planeringen av omskolningsverksamheten medan *läns skolnämnden i Norrbottens län* ansluter sig till kommitténs förslag rörande den regionala ledningen av omskolningsverksamheten.

Flera nämnder diskuterar närmare läns skolnämndernas pedagogiska uppgifter och ansluter sig genomgående till uppfattningen att denna verksamhet ej bör begränsas till inspektion i trängre mening utan bör ha karaktären av rådgivning och service. En utbredd uppfattning bland läns skolnämnderna är, att administra-

tiva och planerande uppgifter under senare år växt ut och minskat inspektörernas möjligheter till pedagogisk rådgivnings- och inspektionsverksamhet. *Länsskolnämnden i Kopparbergs län* redovisar siffermässigt hur antalet inspektionsdagar fortlöpande sjunkit sedan början av 1950-talet. Genom skolväsendets omorganisation har annan verksamhet, främst den planerande, blivit alltmer tidskrävande. Nämnden framhåller, att om den redovisade tendensen fortsätter kommer länsskolnämndernas pedagogiska verksamhet att krympa i sådan grad att en omprövning av formerna för denna verksamhet blir önskvärd och nämnden förordar en förutsättningslös utredning av detta problem.

Åtskilliga nämnder uppehåller sig vid den föreslagna decentraliseringen och dennas inverkan på nämndernas arbetssituation. Nämnderna godtar i huvudsak de föreslagna decentraliseringsåtgärderna. En stor del av nämnderna förordar dock, att granskningen av byggnadsritningar för grundskolan skall ha större omfattning än vad kommittén avsett.

En annan decentraliseringsfråga, i vilken flera länsskolnämnders uppfattning avviker från kommitténs, avser statsbidrag till skolskjutsar. *Länsskolnämnden i Kopparbergs län* framhåller, att en utvidgning av kommunernas beslutanderätt i detta hänseende är betänkelig, med tanke på att kommunerna är utsatta för ett starkt tryck från föräldrarna att utvidga skjutsningen. *Länsskolnämnden i Skaraborgs län* anser att förslaget beträffande skolskjutsar bör förbindas med starkt schabloniserade bestämmelser om statsbidragsgivningen.

Länsskolnämnden i Göteborgs och Bohus län uttalar beträffande decentraliseringens effekt på arbetsbelastningen att denna inte alltid leder till arbetslätnad därigenom att avgivande av utlåtande skulle vara mindre arbetskrävande än ett beslut. I talrika fall är förhållandet enligt nämndens erfarenhet det motsatta.

Länsskolnämnden i Värmlands och Västernorrlands län förordar organisationsundersökningar för att analysera arbetssituationen vid nämnderna och för rationalisering och förenkling av arbetet på länsskolnämndernas kanslier.

Frågorna om länsskolnämndernas uppgifter beröres även av *blind- och dövskoleutredningen*, som tillstyrker förslaget att specialskolorna skall kunna ställas under länsskolnämndernas inseende, vilket förutses bli till gagn inte endast för undervisningen av handikappade utan även för det övriga skolväsendet.

Kommitténs förslag rörande *länsskolnämndernas sammansättning* har föranlett i hög grad divergerande uttalanden. Av särskilt intresse är länsskolnämndernas åsikt i frågan. Av remissyttrandena från dessa framgår att 9 av nämnderna godtar kommitténs förslag om ändrad sammansättning. Av de övriga uttalar sig 8 för oförändrad sammansättning. Dessutom föreslår 4 nämnder att utöver två av NSÖ utsedda ledamöter ytterligare två utses som skulle representera arbetsgivare och arbetstagare. Härigenom skulle antalet ledamöter öka till 9. I 2 fall föreslås att sammansättningen ändras på sådant sätt att med oförändrat antal ledamöter en av dessa utses av NSÖ och en av arbetsmarknadsmyndigheterna.

Både de nämnder som godtar och de som avstyrker kommitténs förslag ut-

talar i stor utsträckning sin uppskattning av insatserna av de ledamöter med pedagogisk bakgrund som utsetts av de båda skolämbetsverken.

I sitt avstyrkande uttalande i denna fråga förordar *länskolnämnden i Kristianstads län* att formerna för näringslivets representation närmare utreds. Nämnden betonar den betydelsefulla roll i nämndens arbete de av ämbetsverken utsedda ledamöterna spelat och anser att de ej kan ersättas med representanter för näringslivet. Länskolnämnden hänvisar i detta sammanhang till skolstyrelseutredningens motivering för nämndens sammansättning.

Länskolnämnden i Örebro län finner det nödvändigt att såväl representanter för näringslivet som pedagoger med omedelbar erfarenhet av reformernas verkningar är ledamöter i länskolnämnderna. *Länskolnämnden i Västmanlands län* har inget att erinra mot den ändrade sammansättningen. Nämnden uttalar att den förlust i pedagogiskt avseende som nämnden gör i viss utsträckning kompenseras av tillkomsten av ytterligare en skolinspektör samt av fortbildningsledare och konsulenter.

LO tillstyrker förslaget om två representanter från näringslivet men finner ej skäl för att de båda nuvarande verksrepresentanterna skall utgå. En liknande uppfattning har *Svenska stadsförbundet*, som tillstyrker att näringslivet i länet får särskild representation i länskolnämnden. Enligt förbundets mening bör detta emellertid åstadkommas genom att den nuvarande nämnden på sju ledamöter utökas med en företrädare för arbetsgivare och en företrädare för arbetstagare inom länet, båda utsedda av landstinget. *Svenska kommunförbundet* förordar för sin del inte någon utökning av ledamotsantalet. Enligt förbundets uppfattning bör landstinget — utan bundenhet till speciella kvalifikationsvillkor — utse sex av nämndens sju ledamöter.

Båda kommunförbunden ansluter sig till uppfattningen att behov ej föreligger att bibehålla den nuvarande föreskriften om att två av de landstingsvalda ledamöterna skall äga särskild kännedom om landsbygdens skolväsen.

Svenska arbetsgivareföreningen och *Sveriges industriförbund* förordar, att länskolnämnderna utökas med två arbetstagar- och två arbetsgivarrepresentanter. Gentemot organisationskommittén framhålles önskvärdheten av att arbetstagar- och arbetsgivarrepresentanterna utses efter förslag av arbetstagar- respektive arbetsgivarorganisationerna.

Organisationerna anser dessutom, att NSÖ borde få utse en ledamot, som företrädesvis skulle representera länets yrkesskolväsen. De erinrar därvid om att länskolnämndernas kanslier — även med de föreslagna personalförstärkningarna — i huvudsak saknar tjänstemän med närmare anknytning till yrkesskolesidan. Även en utökning av ledamotsantalet till tio skulle enligt organisationerna inte inskränka nämndernas arbetsduglighet.

Även *TCO* förordar en representation om fyra ledamöter företrädande arbetsgivar- och arbetstagarintressena, dock utan att i övrigt ingå på frågan om totalantalet ledamöter. Det anses vidare naturligt att ledamöterna utses av Kungl. Maj:t efter direkta förslag från de större arbetsmarknadsorganisationerna.

Sveriges hantverks- och industriorganisation föreslår, att de företagsammanslutningar, som arbetar inom respektive län, skall beredas tillfälle att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till ledamöter, representerande arbetsgivar- eller företagsarsidan.

I fråga om *personalbehovet vid länskolnämnderna* understryker flertalet länskolnämnder att detta är större än vad organisationskommittén räknat med. Särskilt framhålles detta behov av de större nämnderna.

Till önskemål som flera länskolnämnder framhåller hör bättre möjligheter att anställa experter samt bättre tilldelning av expensmedel.

I samtliga remissvar över promemorian om gemensam mellaninstans för Stockholms stad och län tillstyrkes inrättandet av en gemensam skolnämnd för regionen.

Överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län erinrar om att liknande regionala organ för staden och länet tillkommit på andra områden av samhällslivet. *Stockholms stad* tillstyrker förslaget under förutsättning *dels* att en decentralisering av beslutsfunktionerna från högre till lägre instanser samt från statliga till kommunala organ genomföres i minst den utsträckning, som föreslagits av organisationskommittén, *dels* att inrättandet av den föreslagna skolnämnden icke rubbar den nuvarande ordning, enligt vilken allmän tillsyn och inspektion, rådgivning och pedagogisk service samt den lokala skolplaneringen i vad avser skolorna inom Stockholms stad väsentligen ankommer på skoldirektionen i Stockholm.

Länskolnämnden i Stockholms län vänder sig emot den föreslagna begränsningen av skolnämndens uppgifter beträffande Stockholms stad och anser att staden inte bör intaga någon särställning i vad gäller den statliga myndighetens insyn i kommunens skolväsen.

Kommitténs förslag i fråga om skolnämndens sammansättning godtages av det övervägande antalet remissmyndigheter, däribland *Stockholms stad*. Av stadens remissvar framgår, att den föreslagna sammansättningen överensstämmer med den praxis man följt i samarbetet inom Stor-Stockholm i vissa andra fall.

I andra svar förordas en annan sammansättning av nämnden än den föreslagna. Yrkande på utökning till 11 ledamöter genom komplettering med två av Kungl. Maj:t utsedda representanter för arbetsgivare och arbetstagare göres således av *länsstyrelsen* och *länskolnämnden i Stockholms län*. *TCO* anser, att representanter för näringslivet bör utses på sätt som föreslagits för övriga nämnder.

SACO anser, att pedagogiska fackmän bör ingå som ledamöter i nämnden. I det gemensamma yttrandet från *Svenska arbetsgivareföreningen* och *Sveriges industriförbund* anses den bästa lösningen av förevarande fråga vara att stadsfullmäktige, landsting, arbetstagare och arbetsgivare vardera få utse två ledamöter.

I fråga om skolnämndens personal förordas i flera fall en förstärkning. Således anser *länsstyrelsen* och *länsskolnämnden i Stockholms län* samt *Statstjänstemännens riksförbund* en utökning med 2 inspektörstjänster erforderlig. *SACO* och *TCO* förordar en utökning med 1 inspektörstjänst.

Utöver förslaget om ytterligare inspektörstjänster anmäler *länsskolnämnden i Stockholms län* behov av en expeditionsvakt, av engångsbelopp för maskinell utrustning åt expeditionen samt av nya lokaler.

Kommittéförslaget rörande den lokala och regionala ledningen av sjöbefälsskolorna har i huvudsak godtagits av de myndigheter och organisationer, som avgivit yttrande.

Sjöfartsstyrelsen framhåller behovet av samordning mellan de av skolärenden direkt ansvariga organen samt sjöfartsstyrelsen, sjöfartsnäringsen och de ombordanställdas organisationer. I detta syfte bör enligt styrelsens mening finnas en central fackbetonad inspektionsverksamhet samt ett centralt utbildningsråd för samarbete i utbildningsfrågor mellan skolöverstyrelsen, sjöfartsstyrelsen och sjöfartsnäringsen. Därest dessa centrala samordningsfunktioner kommer till stånd anser sjöfartsstyrelsen att samordningsproblemen mellan skolorgan och sjöfartsorgan på det regionala och lokala planet kan lösas på i huvudsak det sätt som angivits av organisationskommittén.

Av de städer i vilka sjöbefälsskolor är belägna har *Stockholm*, *Malmö*, *Kalmar* och *Härnösand* förklarat sig beredda att på föreslaget sätt överta den lokala ledningen av sjöbefälsskolorna.

Göteborgs stad ställer sig tveksam till den föreslagna omläggningen bl. a. på grund av att kontakten mellan sjöbefälsskolan och sjöfartsnäringsen anses bli försämrad. Staden är vidare av principella skäl tveksam i frågan om sjöbefälsskolorna bör höra till den kommunalt administrerade utbildningssektorn och kan inte godtaga, att skolorna undantages från skolstadgans regler om elevsättning. Med hänsyn till de invändningarna mot organisationskommitténs förslag, är *Göteborgs stad* inte beredd att på det av kommittén föreslagna sättet på eget initiativ åtaga sig huvudmannaskapet för sjöbefälsskolan i Göteborg. Staden anser, att vissa sidor av frågan bör ytterligare utredas men är under förutsättning av att ett särskilt lokalt yrkesråd bildas i Göteborg beredd att tillstyrka förslaget. Reformen bör genomföras genom särskild lagstiftning.

Av remissbehandlingen i övrigt kan nämnas, att *sjöfartsstyrelsen* befarar att svårigheter kommer att föreligga att i de tekniska råden utse endast en representant för såväl den nautiska som tekniska utbildningen. Särskilt yrkesråd för sjömansutbildningen bör vidare enligt styrelsens mening föreskrivas som skyldighet.

Rörande det tekniska rådets sammansättning och betydelse förekommer i viss utsträckning avvikande meningar. Således ansluter sig *Sveriges redareförening* och *Sveriges fartygsbefälsoförening* närmast till sjöfartsstyrelsens uppfattning och förordar komplettering av råden med två särskilda ledamöter med avseende

på utbildningen vid sjöbefälsskolorna. Länsskolnämnderna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län ifrågasätter däremot om över huvud taget anledning finns att utöka de tekniska råden.

Svenska stadsförbundet tillstyrker förslaget att sjöbefälsskolorna skall ställas under skolstyrelsens förvaltning men framhåller bl. a. följande önskemål rörande skolornas ställning i ekonomiskt hänseende.

Om schabloniserade ersättningsbelopp per elev småningom kan fastställas även för tekniska gymnasier, torde så också kunna ske för sjöbefälsskolorna. I så fall kan styrelsen inte finna att vare sig principiella eller praktiska skäl talar för att sjöbefälsskolorna särbehandlas när det gäller det interkommunala samarbetet. Därest genom dylika schablonbelopp ett ändrat läge inträder i fråga om de praktiska möjligheterna att tillämpa skollagens ersättningsregler, bör dessa liksom lagens övriga bestämmelser i princip bli tillämpliga även på sjöbefälsskolorna, varav skulle följa att dessa skolor bör införas i 2 § punkt b) skollagen.

Av kommitténs resonemang bör vidare följa, att — därest statsbidrag till gymnasiebyggen genomföres i enlighet med gymnasieutredningens förslag — samma statsbidrag bör utgå vid ny-, till- eller ombyggnad av sjöbefälsskola.

Krav på möjligheter att erhålla ersättningar för elever från andra kommuner framföres även i yttrandena från Stockholm, Göteborg och Härnösand.

I anslutning till anslagsfrågorna har byggnadsstyrelsen uttalat, att beloppet 60 000 kr. för konstnärlig utsmyckning ej bör belasta anslaget för inredning och utrustning av den nya ämbetsbyggnaden utan det anslag som disponeras av statens konstråd för utsmykningsändamål. Byggnadsstyrelsen anser vidare att indragningskostnaden för den nya telefonväxeln bör helt bekostas av byggnadsstyrelsen. Kostnaden härför har beräknats till 300 000 kr. sedan viss rabatt erhållits för den tidigare telefonväxeln. Härtill har beräknats 50 000 kr. för installation av olika anknytningar.

På grund av det anförda anser styrelsen, att kostnaderna för inredning och utrustning kan reduceras till 1 900 000 kr.

Med hänsyn till kraven på anslagskontroll och redovisning anser riksrevisionsverket att yrkesöverstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag bör kvarstå i riksstaten övergångsvis under nästa budgetår och att alltså särskilda medel, belöpande på den avsedda tidsperioden beräknas och anvisas för denna myndighet.

IV. Departementschefen

Det starkt ökade behovet av utbildning har sedan början av 1950-talet medfört en omfattande expansion av skolväsendet. I första hand har utvecklingen präglats av införande av 9-årig skolplikt. Denna är nu genomförd i större delen av landet. Samtidigt har elevantalet på det gymnasiala åldersstadiet ökat kraftigt och en fortsatt utbyggnad av skolväsendet får förutsättas ske. Till de kvantitativa behoven kommer de kvalitativa med innebörden att ur tillgängliga resurser och utifrån målsättningen för utbildningens allmänna inriktning utvinna bästa möjliga resultat genom planerings- och utvecklingsarbete.

Skolväsendets utveckling har medfört behov att successivt anpassa även den administrativa och organisatoriska ledningen till de ändrade förhållandena. Genom inrättande av länskolnämnderna och genom decentralisering av beslutanderätt till dessa samt till skolstyrelser och rektorer har de centrala myndigheterna kunnat avlastas, varigenom de fått ökat utrymme för nya uppgifter. Utvecklingen på skolområdet har emellertid efter hand aktualiserat en mera genomgripande reformering av skolväsendets centrala ledning. Genom beslut i denna fråga vid 1963 års riksdag (Prop 144; SU 146; Rskr 334) har statsmakterna angivit de närmare riktlinjerna för en omorganisation av skolväsendets centrala ledning. Beslutet innebär främst att ledningen av såväl det allmänna skolväsendet som yrkesskolväsendet samlas till ett gemensamt nytt ämbetsverk, som skall benämnas skolöverstyrelsen. (För enkelhets skull användes i detta sammanhang benämningen nya skolöverstyrelsen, förkortat NSÖ.)

Beslutet innebär vidare, att det nya ämbetsverket i stor utsträckning skall befrias från rutinbetonade ärenden för att kunna koncentrera sina insatser på utvecklings- och planeringsuppgifter. En annan väsentlig del av fjolårets principbeslut var de riktlinjer som angavs för kansliorganisationen. Enligt dessa skall likartade arbetsuppgifter, oavsett skolform, sammanhållas inom samma arbetsenhet. Genom fjolårets beslut fastställdes också principerna för det nya skolämbetsverkets ledning.

Enligt de sålunda uppdragna riktlinjerna har en särskild organisationskommitté utformat NSÖ:s organisation i detalj samt i anslutning härtill framlagt erforderliga anslagsäskanden. Kommittén har dock inte framlagt slutliga förslag i vissa lönefrågor, som aktualiserats genom omorganisationsförslaget. I detta hänseende förutsattes att överläggningar skulle äga rum med personalorganisationerna i vederbörlig ordning.

De förslag som framlagts av organisationskommittén har vid den remissbehandling som redovisats i det föregående i sina huvuddrag i regel fått ett positivt mottagande.

För egen del finner jag, att det framlagda organisationsförslaget mycket väl

överensstämmer med de av statsmakterna uppdragna riktlinjerna för NSÖ:s organisation och jag kan sålunda i allt väsentligt ansluta mig till detta. I det följande skall jag närmare beröra vissa av de huvudfrågor kommittén tagit upp samt framlägga närmare förslag i vissa lönefrågor. För sammanhangets skull kommer jag därvid att redovisa åtskilligt som inte är av den karaktär, att det i och för sig bör underställas riksdagens prövning.

I fråga om ämbetsområdet för NSÖ har organisationskommittén i första hand närmare preciserat NSÖ:s uppgifter på sjöfartens och socialvårdens områden, vilka genom 1963 års principbeslut skall ingå i NSÖ:s verksamhetsområde. Sedan organisationskommittén framlade sitt betänkande har vissa förslag framlagts i 1964 års statsverksproposition (bilaga 10, punkterna 139 och 149) rörande utformningen av utbildningen av radiotelegrafister samt beträffande hemvårdarinneutbildning. Det direkta handhavandet av de s. k. prov- och kompletteringskurserna för hemvårdarinnor skall enligt det framlagda förslaget i statsverkspropositionen avlastas socialstyrelsen och fr. o. m. nästa budgetår inordnas i den reguljära, kommunalt ledda yrkesutbildningen. Därmed kommer denna utbildning också att inordnas i NSÖ:s verksamhetsområde.

I propositionen 1963:144 uttalade jag mig för att någon ändring av den centrala ledningen av yrkesutbildningen på jordbrukets, skogsbrukets och sjukvårdens områden icke borde genomföras i anslutning till den nu aktuella omorganisationen. Enligt statsutskottets uttalande (SU 146) borde ett inordnande av dessa tillsynsområden kunna ske fr. o. m. den 1 juli 1966. Ett antal reservanter ansåg att utskottet ej bort uttala sig om tidpunkten för inordnandet. Vid behandlingen i kamrarna bifölls utskottets hemställan av första kammaren, medan andra kammaren anslöt sig till den angivna reservationen.

Frågan om tillsynen av utbildningen på sjukvårdsområdet har ånyo aktualiserats vid remissbehandlingen. 1962 års utredning angående sjuksköterskeutbildningen, som nu närmare övervägt tillsynsfrågorna mot bakgrund av den nyss berörda behandlingen av dessa frågor i riksdagen, anser att utbildningen på området bör inordnas i NSÖ fr. o. m. budgetåret 1965/66. Överflyttningen av tillsynsuppgifterna från medicinalstyrelsen skulle härigenom komma att nära sammanfalla med tidpunkten för den omläggning av den berörda utbildningen som sjuksköterskekommittén avser att föreslå. För egen del finner jag det icke möjligt att ta ställning i denna fråga, innan sjuksköterskekommitténs samlade förslag föreligger och blivit föremål för prövning. Därast det av sjuksköterskekommittén nu redovisade förslaget i tillsynsfrågan därvid kommer att godtagas, bör under nästa budgetår eventuellt uppkommande behov av förberedelseåtgärder i NSÖ för verksamheten på det nya utbildningsområdet kunna tillgodoses genom personal, som avlönas med medel ur expertposten.

Organisationskommittén har i en i det föregående redovisad förteckning närmare angivit de utbildningsområden, skolor och utbildningsanstalter, som skall ingå i NSÖ:s ämbetsområde. Förteckningen synes väl ägnad att ligga till grund för den närmare regleringen av ämbetsverkets arbetsområde. Beträffande den i

förteckningen angivna lärarutbildningen vill jag emellertid framhålla, att avgränsningen på detta område i förhållande till den centrala ledningen för universitet och högskolor torde få övervägas närmare, då lärarutbildningssakkunnigas förslag i berörda hänseende föreligger. I nuvarande läge bör NSÖ:s uppgifter på detta område i huvudsak motsvara dem som för närvarande åvilar de båda skolämbetsverken, sedan viss decentralisering genomförts. Den teknologie magisterutbildningen, som upptagits i den förutnämnda förteckningen, bör således inte ställas under överinseende av NSÖ utan tills vidare genomföras i de former som redan skapats för denna utbildning.

Koncentration av utbildningsfrågorna till ett gemensamt skolämbetsverk medför bl. a. väsentligt ökade möjligheter att likformigt bevaka de pedagogiska frågorna. En avvägning av tillgängliga resurser mellan olika områden ställer sig vidare avgjort lättare, då en samlad överblick kan erhållas. För sitt arbete är emellertid den centrala skolmyndigheten i hög grad beroende av informationer från andra ämbetsverk, organisationer m. fl. Detta behov torde föreligga beträffande hela utbildningsfältet men är särskilt markant och av mest omedelbar betydelse när det gäller yrkesutbildningen. Organisationskommittén har särskilt framhållit detta och jag vill med anledning av gjorda remissuttalanden i frågan ytterligare understryka betydelsen av att NSÖ håller en nära kontakt med utvecklingen på samhällslivets olika områden och ständigt beaktar de därav föranledda behoven av ändringar i utbildningens inriktning och omfattning. I likhet med organisationskommittén finner jag det inte erforderligt att olika behov av kontakter och samarbete organiseras i bestämda former genom särskilda samarbetsorgan, rådgivande kommittéer eller dylikt. Genom sammansättningen av NSÖ:s styrelse beredes företrädare för olika samhällsområden möjlighet att hålla kontakt med och påverka de centrala frågorna inom skolväsendet. Dessutom kan det förväntas att den centrala skolledningen i sin nya utformning kommer att fungera på ett sådant sätt att belysning av uppkommande frågeställningar genom utåtriktade kontakter kommer att utgöra ett naturligt led i verksamheten på alla beslutsnivåer. Behovet av institutionella former — utöver de redan förefintliga — för kontakter bör det i första hand ankomma på NSÖ att själv bedöma.

Det nya ämbetsverkets arbetsuppgifter inom det verksamhetsområde, som närmare redovisats i det föregående, skall enligt organisationskommitténs formulering bestå i *utveckling, planering, samordning, rationalisering* och *service*. I detta sammanhang betonar kommittén särskilt behovet att kontinuerligt förändra innehållet i undervisningen i takt med förändringarna inom samhälle och näringsliv samt värdet av utåtriktad informations- och rådgivningsverksamhet.

Jag vill för egen del understryka organisationskommitténs synpunkter i det här berörda hänseendet. För att den centrala ledningen på skolväsendets område skall kunna på ett riktigt sätt fylla sin uppgift i nuvarande utvecklingsskede måste dess verksamhet koncentreras till centrala uppgifter av angivet slag. För

att möjliggöra en sådan omläggning erfordras att behandling och beslut i ärenden, som föranledes av gällande allmänna bestämmelser, i största möjliga utsträckning anförtros åt lokala och regionala myndigheter. Kommittén har i detta hänseende konsekvent fullföljt de i fjolårets principproposition uppdragna riktlinjerna och i sitt betänkande redovisat en omfattande förteckning över decentraliseringsåtgärder. Kommitténs förslag möjliggör den strukturella omvandling av den centrala myndighetens verksamhet som omorganisationen syftar till. Någon närmare redogörelse för de i betänkandet redovisade decentraliseringsförslagen torde inte erfordras i föreliggande sammanhang. En betydande del av dessa är av sådan art att de kan vidtagas av de centrala myndigheterna redan före genomförandet av omorganisationen. I övrigt ankommer det på Kungl. Maj:t att vidtaga av de framlagda förslagen betingade åtgärder. Dessa decentraliseringsåtgärder bör, om riksdagen inte har någon erinran däremot, även kunna omfatta ändringar av beslutsförfaranden, beträffande vilkas utformning riksdagen i skilda sammanhang kan ha medverkat.

På ett par punkter har jag emellertid funnit anledning att närmare uppehålla mig vid kommitténs decentraliseringsförslag och redovisa mina synpunkter. Således torde rektorsutnämningarna vid gymnasier och lärarutbildningsanstalter alltjämt böra förbehållas Kungl. Maj:t. Med hänsyn till erinringar från arbetsmarknadsstyrelsens sida och till pågående utredning om yrkesskolväsendets utformning är jag inte beredd att nu taga ställning till organisationskommitténs förslag om decentralisering av vissa frågor rörande yrkesskolväsendets dimensionering.

Vissa remissmyndigheter har vidare framhållit behovet av service åt de lokala skolmyndigheterna i fråga om tolkning av avlöningsförfattningarna. Det ingår i arbetsuppgifterna för länskolnämnderna och NSÖ att beakta detta behov och genom anvisningar och rådgivning medverka till att handläggningen av löneärenden underlättas.

Även i fråga om skolbyggnadsärendenas handläggning bör enligt organisationskommitténs mening NSÖ:s uppgifter inriktas mot planering, utveckling och service. Liksom på andra områden av den centrala ledningens arbetsfält förutsättes således en sådan omläggning att överstyrelsens befattning med enskilda ärenden reduceras. Bakgrunden till förslaget är främst skolbyggnadsverksamhetens ökade omfattning, vilken medfört en ständigt stegrad arbetsbelastning hos den centrala myndigheten. Till följd av utvecklingen på det gymnasiala skolstadiet kan denna belastning antagas komma att öka ytterligare. I praktiken innebär förslaget i första hand, att den obligatoriska centrala ritningsgranskningen skulle slopas för byggnader, som enbart avser grundskolans behov. För samma slag av byggnader avses vidare lokalbehovsprövningen bli decentraliserad till länskolnämnderna. Vissa remissmyndigheter, bl. a. byggnadsstyrelsen, SACO och vissa länskolnämnder har rest invändningar mot att helt slopa ifrågavarande ritningsgranskning. Särskilt har erinrats om de svårig-

heter som därigenom skulle uppkomma för de mindre kommunerna. Med hänsyn såväl till dessa invändningar som till det ytterligare utredningsarbete jag i det följande förordar bör någon förändring i fråga om den centrala ritningsgranskningen inte nu ske.

Det utvecklingsarbete på skolbyggnadsområdet som hittills bedrivits inom skolöverstyrelsen har främst varit inriktat på planering, uppgörande av lokalprogram och planlösningstudier. Därvid har genom nära samarbete med ämbetsverkets pedagogiska expertis en fortgående anpassning kunnat ske till de ändrade krav på skolbyggnadernas funktion som den allmänna skolutvecklingen ställt.

Oaktat de insatser som gjorts för att förbättra förutsättningarna för ett ekonomiskt skolbyggande, har under senare år en stark tendens mot ökade skolbyggnadskostnader gjort sig gällande. Motsvarande utveckling har varit märkbar även på andra sektorer av det statsunderstödda byggandet. Om man bortser från faktorer, som sammanhänger med den allmänna kostnadsutvecklingen, finns det anledning att anta att fördyringar i det tekniska utförandet av byggnadsföretagen spelar en avsevärd roll. Ifrågavarande problem har beaktats i olika sammanhang. Bl. a. diskuterades frågan i propositionen 1962: 79 angående organisationen av centrala sjukvårdsberedningen m. m. I anslutning till ett uttalande av föredragande departementschefen i det sammanhanget (s. 53 och 54) rörande en enhetlig form för byggnadsteknisk och byggnadsekonomisk granskning inom hela området för det statsunderstödda byggandet uppdrog Kungl. Maj:t den 28 juni 1962 åt statskontoret att i samråd med olika intressenter närmare utreda möjligheterna att åstadkomma en samordning och rationalisering av verksamheten från, bl. a., byggnadstekniska och byggnadsekonomiska synpunkter.

I samband med beredningen av föreliggande förslag om skolväsendets centrala ledning har statskontoret redovisat vissa delar av sitt utredningsarbete och därvid starkt ifrågasatt, om inte problemen på föreliggande område är av den omfattningen att ritningsgranskningen i skolöverstyrelsen borde föras över till ett särskilt statligt organ för att där bilda underlag för en företrädesvis teknisk-ekonomisk bedömning. För egen del ansluter jag mig till uppfattningen att ett sådant organ bör inrättas. Vissa praktiska problem behöver ytterligare utredas. För att närmare klarlägga och föreslå lösningar av de problem som sammanhänger med ett tillgodoseende av det ifrågavarande granskningsbehovet bör en utredning genom särskilda sakkunniga komma till stånd.

I avvaktan på resultatet härav bör byrån för handläggning av skolbyggnadsärenden i NSÖ inte nu få en slutlig utformning i personalhänseende. Det antal tjänster i NSÖ, som motsvarar det av kommittén beräknade personalbehovet för nämnda byrå, bör därför tills vidare inrättas som extra, dock att detta inte bör gälla tjänsterna i reglerad befordringsgång och i assistent- och biträdeskarriären.

Med hänsyn till vad jag här förordar bör, förutom ritningsgranskningen, såväl

lokalbehovsprövningen som statsbidragsprövningen tills vidare förläggas till skolöverstyrelsen. Jag vill i detta sammanhang dessutom erinra om gymnasi-utredningens förslag om byggnadsbidrag till gymnasierna, vilket, om förslaget genomföres, får stor betydelse för överstyrelsens arbete med skolbyggnadsärenden och för bedömningen av personalbehov m. m.

Beträffande omskolningsverksamheten beslöts i anslutning till propositionen 1963: 144 att denna inte skall avse ungdom under 21 år. Yrkesutbildning för ungdom under denna åldersgräns skall i stället i princip anordnas inom det reguljära yrkesutbildningsväsendet. Den beslutade omläggningen medför behov av vissa övergångsanordningar. Kommittén har i detta hänseende föreslagit, att NSÖ skall erhålla fullmakt att, om så visar sig erforderligt för att i kommunernas regi anordna yrkesutbildning i erforderlig omfattning, medge förmånligare statsbidrag än vad som är möjligt enligt gällande bestämmelser för centrala och lokala yrkesskolor. För egen del kan jag ansluta mig till uppfattningen att möjligheter av detta slag bör finnas. Såsom kommittén framhållit bör denna särskilda bidragsmöjlighet utnyttjas med stor restriktivitet. Det särskilda bidraget bör således endast medges, då en akut krissituation uppkommit på viss ort bland ungdom under 21 år och huvudsakligen endast då fråga är om yrkesutbildning inom områdena för industri och hantverk. Innan bidrag beslutas, måste vidare konstateras att det på den avsedda orten eller närliggande orter inte finns erforderliga utbildningsresurser. I den mån den vanliga bidragsgivningen i ett sådant läge inte skulle utgöra tillräckligt incitament för igångsättande av ytterligare utbildning, bör NSÖ — under tredje kvartalet 1964 överstyrelsen för yrkesutbildning — efter prövning i varje särskilt fall ha befogenhet att medge förhöjt bidrag. Bidraget bör i sådant fall med utgångspunkt i gällande bestämmelser om statsbidrag för yrkesskolor bestämmas i första hand genom förhöjning av procenttalet för det allmänna driftbidraget och för bidraget till ersättning åt föreläsare. I speciella fall bör bidragsgivningen kunna motsvara samtliga kostnader för den särskilt anordnade utbildningen. Bemyndigandet bör endast avse kostnader under budgetåret 1964/65, dock bör medgiven gynnsammare bidragsgivning kunna avse även följande budgetår, då den igångsatta utbildningen är tvåårig.

Organisationskommitténs förslag rörande omskolningsverksamheten i vad avser samverkan mellan olika myndigheter på det centrala och regionala planet föranleder ingen erinran från min sida. Frågan om decentralisering av ärenden inom omskolningsverksamheten torde få prövas enligt de riktlinjer som angivits av organisationskommittén. I anslutning till decentraliseringsfrågorna har kommittén övervägt ett uppslag att för omskolningsverksamheten inrätta särskilda regionala organ med uppgifter av rådgivande, initiativtagande och kontrollerande natur. I likhet med kommittén anser jag, att ifrågasättande uppslag bör närmare övervägas, vilket bör uppdragas åt NSÖ och arbetsmarknadsstyrelsen.

Organisationskommittén har som sin principiella uppfattning uttalat att centralupphandling inte är verksamhet av sådan art, som naturligen bör ombesörjas av ett centralt skolämbetsverk. Med hänsyn bl. a. till värdet av den inom överstyrelsen för yrkesutbildning för närvarande bedrivna centralupphandlingen har organisationskommittén emellertid inte velat föreslå någon omedelbar förändring utan förordat viss ytterligare utredning för att det skall bli klarlagt i vilka andra former verksamheten eventuellt skall fortsätta.

Jag delar för egen del den principiella uppfattning som kommittén givit uttryck åt. Enligt min mening bör emellertid redan i detta sammanhang bestämd ställning kunna tagas i ett väsentligt avseende. I anslutning till beredningen av denna fråga har nämligen huvudmännen för de båda kommunala upphandlingsorganen Kommunaktiebolaget och Landstingens inköpscentral förklarat sig beredda att efter viss övergångstid överta den upphandlingsverksamhet, som för närvarande ombesörjes för kommunala huvudmäns räkning. Härigenom skulle den övervägande delen av den inom yrkesöverstyrelsen nu bedrivna centralupphandlingen kunna avvecklas. Efter överläggningar med företrädare för den kommunala upphandlingsverksamheten har jag funnit det lämpligt att ifrågavarande omläggning sker den 1 juli 1965. Intill denna tidpunkt bör således verksamheten bedrivas såsom organisationskommittén förutsatt. Det bör uppdragas åt organisationskommittén och NSÖ att under denna tid närmare överväga behovet av centralupphandling för statliga skolor samt att föreslå former och personalorganisation härför. I avvaktan på ett slutligt ställningstagande i dessa frågor bör i fråga om tjänster vid ifrågavarande enhet gälla vad jag nyss anfört rörande byrån för handläggning av skolbyggnadsärendena.

Huvuddragen av kansliorganisationen har fastställts genom beslut i anslutning till propositionen 1963:144. Beslutet innebär att i spetsen för ämbetsverket ställes en generaldirektör med en överdirektör som närmaste man. Verket organiseras på fem avdelningar. I organisationskommitténs uppgifter har ingått att utarbeta en detaljerad organisationsplan och att fördela NSÖ:s arbetsuppgifter på olika enheter inom organisationen. Det framlagda förslaget på denna punkt innebär att avdelningarna uppdelas på sammanlagt 15 byråer, vartill kommer den fristående folkbildningsbyrån. De nya byråerna blir således arbetsenheter av helt annan storlek och karaktär än de nuvarande enheterna av motsvarande slag. På grund härav förutsättes att byråerna i viss utsträckning indelas i sektioner.

Jag ansluter mig i det väsentliga till kommitténs förslag om kansliorganisation men anser mig med hänsyn till vid remissbehandlingen framförda synpunkter och till vad jag förut uttalat böra förorda vissa ändringar i vad avser handläggningen av omskolnings- och byggnadsärenden. Till dessa frågor återkommer jag i det följande.

En ledande princip vid utformandet av kansliorganisationen har varit att åstadkomma ett integrerat ämbetsverk. Detta innebär, att det i huvudsak är den sakliga innebörden av olika ärendetyper som blir avgörande för organisa-

tionens uppbyggnad. Hänsyn har med denna utgångspunkt endast i begränsad omfattning eller i andra hand kunnat tas till olika ärendetypers samhörighet med avseende på skolor och verksamhetsområden. I vissa remissvar framhålles att denna senare indelningsgrund bort tillmätas större betydelse och i konsekvens därmed har föreslagits att från organisationen i övrigt mer eller mindre fristående arbetsenheter skulle skapas för vissa speciella verksamhetsområden. För egen del utgår jag ifrån att den funktionsuppdelning som föreslagits av kommittén skall öka möjligheterna att främja utvecklingen såväl inom hela skolområdet som inom skolväsendets delområden. Självfallet bör i arbetsrutinen erforderliga horisontella kontaktvägar utvecklas mellan arbetsenheter, som handlägger skilda slag av ärenden. Begränsningen av antalet byråer och skolrådets ställning som chefer med uppgift att samordna verksamheten ovanför byråerna torde innebära tillräcklig garanti för att olika utbildningspolitiska aspekter blir bevakade. Från dessa utgångspunkter ter det sig helt osannolikt att t. ex. särskolornas eller specialskolornas intressen skulle bli sämre tillgodosedda inom det nya skolämbetsverket än för närvarande. Enligt min mening skapas i stället förutsättningar för ökade insatser även på dessa områden.

Det bör i detta sammanhang påpekas, att verksorganisationen har utformats på sätt som skett för att garantera bästa möjliga *samlade* arbetsresultat. Den valda indelningsgrunden kan följaktligen inte splittras genom komplettering med olika fristående enheter utan att detta medför risker för en minskning av effektiviteten i dess helhet.

Det bör ankomma på NSÖ att med de resurser som ställes till förfogande närmare fördela arbetsuppgifterna mellan olika byråer. Verksledningen bör också efter hand kunna vidtaga sådana förändringar som påkallas av de erfarenheter som göres såväl av den nya verksorganisationens sätt att fungera som av uppkommande nya behov av arbetsinsatser på olika områden. Genom den föreslagna anställningsformen för konsulenter samt med de expertmedel som kommer att stå till NSÖ:s förfogande kommer rörligheten i arbetsinsatserna att i hög grad underlättas.

Som jag nyss anförde, anser jag mig böra föreslå vissa avvikelser från organisationskommitténs förslag i vad gäller handläggningen av omskolnings- och byggnadsärenden.

Beträffande ärenden rörande omskolning har organisationskommittén i enlighet med huvudprinciperna för kansliorganisationen föreslagit, att dessa ärenden skall fördelas mellan verkets olika arbetsenheter. Då en väsentlig del av arbetsuppgifterna rörande omskolningen utgöres av planeringsfrågor, vilka föreslås bli hänfödda till byrå P 2, har tyngdpunkten i omskolningsverksamheten förlagts till denna byrå, inom vilken dessa frågor skulle handhavas av en särskild arbetsenhet med, enligt organisationskommitténs beräkningar, 26 befattningshavare.

Mot detta av organisationskommitténs majoritet förordade förslag har en av

ledamöterna, överdirektören Öhman, anmält en avvikande uppfattning och föreslagit, att en särskild byrå skulle inrättas inom planeringsavdelningen för omskolningsärenden.

I flera remissyttranden har tanken på en mera självständig arbetsenhet för omskolningsärenden fått ett starkt stöd. Uttalanden i denna riktning göres i första hand av arbetsmarknadsstyrelsen, Landsorganisationen, Svenska arbetsgivareföreningen och Sveriges industriförbund.

För egen del bedömer jag det som i och för sig möjligt att inom den av kommittén föreslagna organisatoriska ramen skapa effektiva verksamhetsformer för omskolningsverksamheten, men anser mig dock med hänsyn till vad som vid remissbehandlingen anförts böra förorda att en självständig byrå för omskolningsärenden inrättas. Den bör skapas på sådant sätt, att den av kommittén föreslagna arbetsenheten för omskolningsärenden brytes ut ur byrå P 2 och bildar en särskild byrå med beteckningen P 3. I personalhänseende innebär vad jag här förordar den förändringen, att den föreslagna tjänsten som chef för arbetsenheten på avdelningsdirektörsnivå utbytes mot en undervisningsrådstjänst.

Den i organisationskommitténs förslag som P 3 betecknade byrån för byggnadsärenden skulle, vid bifall till vad jag nyss förordat, komma att betecknas P 4. Som jag i ett tidigare sammanhang uttalat bör denna byrå, i avvaktan på resultatet av viss ytterligare utredning, erhålla en provisorisk organisation.

Vid bifall till vad jag nu förordat skulle NSÖ komma att omfatta 17 byråer i stället för av organisationskommittén föreslagna 16.

Organisationskommitténs förslag till *personalorganisation* för NSÖ har närmare redovisats i det föregående. Sammanlagt har kommittén räknat med ett behov av 478 tjänster, varav 11 tjänster avser lärare vid de yrkespedagogiska instituten, vilka i sin verksamhet inte är knutna till den centrala skolmyndigheten. I den angivna förteckningen har tjänsterna redovisats efter tjänstebestämmningar. Kommittén har däremot inte haft till uppgift att taga ställning till lönegradsplaceringar.

I fråga om de högsta tjänsterna i NSÖ:s ledning träffades vissa avgöranden i anslutning till propositionen 1963: 144. Därvid bestämdes, att generaldirektören skulle placeras i Bp 7, överdirektören i Bp 5 samt cheferna för NSÖ:s fem avdelningar i Br 4. I likhet med organisationskommittén anser jag att avdelningscheferna bör benämnas skolråd.

Cheferna för NSÖ:s byråer, som i enlighet med det framlagda förslaget genomgående bör benämnas undervisningsråd, skall i enlighet med beslut i anslutning till propositionen 1963: 144 vara placerade i lönegrad B 3. Frågan om undervisningsrådets anställningsform löstes däremot inte i det sammanhanget. Organisationskommitténs majoritet har föreslagit anställningsformen Br, innebärande förordnande tills vidare. I en reservation har tre av kommitténs ledamöter föreslagit, att undervisningsråden skulle erhålla samma slag av Bp-förordnande som

nu tillämpas för gymnasiernas rektorer, vilket förslag även understötts av vissa remissmyndigheter. För egen del kan jag ansluta mig till uppfattningen att undervisningsråden bör erhålla en annan anställningsform än vad kommitténs majoritet ansett. Jag förordar extra ordinarie anställning i sådan form att anställningen sker tills vidare för högst 6 år i sänder. Med hänsyn till vad jag i det föregående förordat angående en provisorisk personalorganisation för den byrå, som handlägger byggnadsärenden, bör chefen för nämnda byrå ej anställas på nyss angivet sätt utan förordnas att bestrida göromål som ankommer på undervisningsråd med ersättning motsvarande lönegrad B 3. Antalet undervisningsråd i Be 3 skulle således uppgå till 16, vartill skulle komma innehavaren av nyssnämnda förordnande.

Den av organisationskommittén föreslagna personaluppsättningen innebär en minskning med ett hundratal befattningshavare i förhållande till den nuvarande personalen vid skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning. Av remissmyndigheterna har åtskilliga uttalat farhågor för att beräkningen av personalbehovet är alltför snävt tilltagen. Erinringar har därjämte riktats mot fördelningen på olika personalkategorier.

Med den väsentliga förändring i den centrala skolledningens arbetsuppgifter, som eftersträvas med omorganisationen, och den därefter anpassade strukturen hos det nya ämbetsverket är det inte möjligt att bedöma personalbehovet med ledning av de nuvarande myndigheternas verksamhet. Med den inriktning NSÖ:s arbete kommer att få efter den förutsatta starka reduktionen av antalet löpande ärenden, uppkommer ökade förutsättningar att anpassa arbetets kvantitet till personaltillgången. Detta förhållande liksom de ökade, förut berörda möjligheterna till rörlighet i arbetsinsatsernas inriktning innebär enligt min uppfattning att organisationskommitténs bedömning av personalbehovets storlek och huvudsakliga fördelning på olika kategorier får betraktas som den mest realistiska som nu kan göras.

I det följande avser jag att närmare behandla de olika personalkategoriernas storlek och löneställning.

Såsom berörts i ett tidigare sammanhang blir ämbetsverkets organisatoriska uppbyggnad sådan, att byråerna i viss utsträckning bör uppdelas på sektioner. Som chefer för dessa har organisationskommittén tänkt sig avdelningsdirektörer eller byrådirektörer. Jag föreslår att 11 tjänster som avdelningsdirektör inrättas. Vidare förordar jag inrättande av 18 tjänster som byrådirektör i A 27 och 22 i A 25.

Vad jag här förordat innebär avsevärt förbättrade befordringsmöjligheter i den administrativa karriären inom den centrala skolledningen. I fortsättningen anser jag det därför inte nödvändigt att närmare fixera antalet tjänster som förste byråsekreterare. Inte heller bör sådana tjänster inrättas som ordinarie. I stället förordar jag övergång till s. k. högstlönegradssystem för tjänstegruppen förste byråsekreterare, byråsekreterare eller amanuenser. För NSÖ i dess helhet förordar jag inrättande av 42 sådana tjänster i högst A 23.

Stor principiell vikt har organisationskommittén lagt vid att NSÖ får en nära kontakt med den pedagogiska utvecklingen på fältet och därmed också goda förutsättningar för att påverka denna utveckling. För att tillgodose detta behov har kommittén föreslagit att ett betydande antal konsulentbefattningar inrättas med sådana anställningsvillkor, att en förhållandevis snabb omsättning kan ske. Enligt kommitténs mening borde dessa befattningar konstrueras som arvodesbefattningar, på vilka förordnande meddelades för sex år med möjlighet för verket att meddela förlängt förordnande för högst en treårsperiod. Jag delar kommitténs uppfattning rörande betydelsen av den avsedda personalkategorien. För att säkerställa en god rekrytering till dessa befattningar under den avsedda förhållandevis korta tjänstgöringsperioden är en gynnsam lönesättning väsentlig. Jag förordar i enlighet med organisationskommitténs förslag inrättande av 67 konsulentbefattningar, varav 61 skall benämnas skolkonsulenter och ha sin verksamhet knuten till olika områden av skolväsendet. De övriga sex konsulenterna bör få sin verksamhet förlagd till folkbildningsbyrån med uppgifter som folkbildningskonsulenter och bibliotekskonsulenter. Konsulenterna bör anställas på det sätt som föreslagits av organisationskommittén. De bör således erhålla ersättning för mistade avlöningsförmåner i statlig eller kommunal lönegradsplacerad tjänst utanför skolöverstyrelsen jämte ett arvode. Detta skall utgöra skillnaden mellan den löneklass på löneplan A, i vilken vederbörande i sin tjänst är placerad och en lön, som med fem löneklassenheter överstiger förstnämnda löneklass, dock lägst 10 000 kr. Konsulent, som ej innehar eller uppehåller statlig eller kommunal lönegradsplacerad tjänst, bör uppbära arvode enligt den löneklass på löneplan A som skolöverstyrelsen bestämmer. Därest särskilda skäl föreligger för en annan arvodesberäkning torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma arvodet.

Det torde vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa sådana villkor beträffande pension, semester, flyttningskostnadsersättning och förmåner i övrigt som på lämpligt sätt motsvarar de förmåner som gäller för extra tjänstemän på den nominella lönenivå som konsulenterna med beaktande av arvodet kommer att uppnå.

I fråga om vissa speciella befattningar i ledande ställning förordar jag inrättande av en tjänst som skolöverläkare i Bp 3 och en arvodesbefattning som biträdande skolöverläkare. PR-sektionen bör ledas av en informationschef i Ae 27. För denna sektion beräknar jag vidare medel för en redaktör i Ae 23. Med hänsyn till den provisoriska organisation som byrån för byggnadsärenden tills vidare kommer att erhålla bör tjänsten som chefsarkitekt upptagas som extra i Bg 1 med ett arvode av 4 140 kr. För denna byrå beräknar jag vidare medel för arvodesanställning av fyra arkitekter på halvtid. Tjänsten som folkhögskolinspektör bör i förhållande till nuläget höjas och placeras i Be 1. I anslutning till det framlagda förslaget till personalorganisation anser jag vidare att en tjänst som särskolinspektör i Ae 27 och en biträdande särskolinspektör i Ae 25 skall upptagas. Den föreslagna tjänsten som skolpsykolog bör placeras i Ae 27.

De å personalförteckningen för yrkesöverstyrelsen upptagna adjunkts- och

lektorstjänsterna vid de yrkespedagogiska instituten bör i fortsättningen upptagas i NSÖ:s motsvarande förteckning. Utöver nuvarande tjänster bör med hänsyn till vad som anförts om behovet av förstärkning för det yrkespedagogiska institutet i Umeå ytterligare en adjunktstjänst inrättas. På denna adjunkt bör, om så visar sig erforderligt, ankomma även de administrativa uppgifterna rörande institutet. Med hänsyn till det anförda bör således på NSÖ:s personalstat upptagas sex tjänster som lektor i Ae 27 eller Ae 25 och fem tjänster som adjunkt i Ao 23.

Vid en numerär begränsning av byråsekreterar-amanuenspersonalen som organisationskommittén räknat med har förutsatts, att vissa av denna personals uppgifter skulle övertas av kanslister. I enlighet med organisationskommitténs förslag förordar jag inrättande av 26 kanslisttjänster, varav halva antalet i reglerad befordringsgång och övriga i Ao 15.

För vissa speciella uppgifter, företrädesvis inom området för omskolningsverksamheten och centralupphandlingen, bör i personalorganisationen ingå fem förste byråingenjörer, varav tre i A 23 och två i A 21, en intendent i A 21, en kamretare i A 21, en byråassistent i A 21, tre byråingenjörer i A 19, två byråassistenter i A 19, nio assistenter, varav två i A 19, fem i A 17 och två i A 15, samt en bokhållare i A 15.

För att det skall bli möjligt att i erforderlig omfattning rekrytera välkvalificerad kontorspersonal föreslår jag att följande tjänster inrättas, nämligen nio tjänster som kontorsskrivare i A 13, 16 tjänster som kansliskrivare i A 11 och 43 tjänster som kontorist i A 9. För kanslibiträden i A 7 föreslår jag 65 tjänster och för kontorsbiträden i Ao 5 eller i reglerad befordringsgång sammanlagt 61 tjänster.

För materialtillsyn, expeditivaktsgöromål och arbetsuppgifter rörande duplicering, tryckning, kopiering etc. föreligger ett betydande arbetskraftsbehov inom en arbetsenhet av NSÖ:s storlek. Med utgångspunkt i de förhållanden som kommer att föreligga, då överstyrelsens verksamhet kunnat lokalmässigt koncentreras till den nya ämbetsbyggnad, som är under uppförande i kvarteret Murmästaren vid Hantverkargatan, beräknar jag behov föreligga av en tryckeriföreståndare i A 13, två materialförvaltare, varav en i A 13 och en i A 11, en uppsyningsman i A 11, fyra förste expeditivakter i A 9, tre tryckare i A 9, 11 expeditivakter i A 7 och fem tryckeribiträden i A 7.

För skötseln av verksbiblioteket förordar jag på grundval av kommitténs förslag inrättande av en tjänst som förste biblioteksassistent i A 13 och en som biblioteksbiträde i A 7. Till det nya biblioteket kommer nuvarande skolöverstyrelsens och yrkesöverstyrelsens bibliotek att sammanföras. Den del av sistnämnda bibliotek som har karaktär av yrkespedagogiskt bibliotek bör dock successivt inordnas i statens psykologisk-pedagogiska bibliotek.

I den nu redovisade personalorganisationen inneslutes ej personal för överstyrelsens publikations- och förlagsverksamhet. Kostnaderna för denna bör liksom nu är fallet bestridas av inkomsterna för verksamheten.

För personalvårdande uppgifter har kommittén närmast tänkt sig, att en lämplig kuratorsanordning skall utprövas och att samarbete i detta syfte skulle etableras med det särskilda personalvårdsorgan som skapats i anslutning till det av riksdagen godkända uttalandet i propositionen 1963: 160 (s. 20—21). Statens personalvårdsnämnd har i sitt remissyttrande förklarat sig beredd att medverka i detta samarbete. För egen del utgår jag ifrån, att personalvårdsfrågorna på detta sätt skall kunna få en lämplig lösning.

Beträffande de i det föregående föreslagna lönegradsplaceringarna av tjänsterna i NSÖ har överenskommelse träffats med vederbörande personalorganisationer.

En tablå över de av mig föreslagna tjänsterna i det nya ämbetsverket torde såsom *bilaga* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. Den därvid gjorda fördelningen av tjänster på olika arbetsenheter inom ämbetsverket skall ej betraktas som bindande, då det bör vara möjligt för verkets ledning att placera tjänsterna med hänsyn till vad som bedömes vara motiverat för att möta uppkommande behov av arbetsinsatser.

Av de föreslagna tjänsterna förordar jag, att följande uppföres på ordinarie stat, nämligen generaldirektören i Bp 7, överdirektören i Bp 5, fem skolråd i Br 4, skolöverläkaren i Bp 3, åtta avdelningsdirektörer i Bo 1, 12 byrådirektörer i Ao 27, 12 byrådirektörer i Ao 25, fem adjunkter i Ao 23, två förste byråingenjörer i Ao 23, en förste byråingenjör i Ao 21, en kamrerare i Ao 21, en assistent i Ao 19, två assistenter i Ao 17, 13 kanslisters i Ao 15, fyra kontorsskrivare i Ao 13, en tryckeriföreståndare i Ao 13, en materialförvaltare i Ao 13, 11 kansliskrivare i Ao 11, en materialförvaltare i Ao 11, en uppsyningsman i Ao 11, 28 kontorister i Ao 9, tre förste expeditionsvakter i Ao 9, 32 kanslibiträden i Ao 7, tio expeditionsvakter i Ao 7 och 30 kontorsbiträden i Ao 5.

Den personalorganisation som NSÖ skulle erhålla vid bifall till vad jag nu förordat omfattar sammanlagt 478 tjänster och befattningar, varav 187 ordinarie tjänster och 291 extra ordinarie tjänster, extra tjänster och arvodesbefattningar.

De framlagda förslagen rörande NSÖ:s organisation bör i enlighet med kommitténs förslag träda i kraft den 1 oktober 1964. Denna tidpunkt synes vara den lämpligaste med hänsyn dels till att den verksamhet som sammanhänger med det nya läsåret då till väsentlig del avslutats, dels till att de centrala ämbetsverkens anslagsäskanden för påföljande budgetårs riksstat då avlämnats. Likväl torde en omorganisation av den genomgripande natur det här är fråga om, inte kunna ske utan övergångssvårigheter. Väsentligt är att olika möjligheter att minska dessa beaktas. Detta kan bl. a. ske genom att de decentraliseringsåtgärder, som är en förutsättning för omorganisationen, i så stor utsträckning som möjligt genomföres i god tid före det nya verkets start. Likväl torde det vara ofrånkomligt att NSÖ:s verksamhet under inledningsskedet till följd av omställningen kommer att tyngas av arbete, som sammanhänger med avvecklingen av hittillsvarande uppgifter och igångsättningen av nya sådana. Härtill kommer, att

en stor lokalsplittring kommer att råda under det första verksamhetsåret, innan inflyttning kan ske i den nya ämbetsbyggnaden, vilken beräknas komma att rymma i huvudsak hela den nya verksamorganisationen. Inflyttningen i dessa lokaler har beräknats kunna ske omkring den 1 juli 1965. De angivna förhållandena kan antas medföra behov övergångsvis av åtskillig personal, som på grund av omorganisationen beräknats bli övertalig.

Såsom framgått av det föregående innebär omorganisationen att ett nytt ämbetsverk skall träda i stället för de två nuvarande centrala skolmyndigheterna. I princip skall alltså samtliga tjänster i den centrala skolledningen nybesättas. Med undantag för ett fåtal tjänstinchavare, vilka det kan föreligga särskilda skäl att direkt föra över till det nya verket, bör följaktligen anställning av all personal ske efter vederbörligt ledigförklarande. Det torde emellertid ligga i sakens natur, att de båda ämbetsverkens nuvarande personal som genom sin tjänstgöring har erfarenhet av ämbetsverkets arbetsområde i mycket betydande del återanställes och således kommer att rekrytera huvuddelen av de nya befattningarna. Bl. a. med hänsyn till minskningen av det totala personalbehovet kommer likväl ett antal tjänstemän att i samband med omorganisationen eller efter viss övergångstid bli övertaliga. Olika övergångsanordningar torde därför behöva vidtagas i enlighet med de riktlinjer för åtgärder av detta slag, som fastställts av 1963 års riksdag (prop. 1963: 1, bil. 2; SU 14; Rskr 14) och som innebär generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta om särskilda förmåner i samband med bl. a. omorganisation av statlig myndighet.

I fråga om anslagsberäkningarna för nästa budgetår uppkommer vissa särskilda problem till följd av att de båda nuvarande ämbetsverken kommer att vara i verksamhet under budgetårets första kvartal och det nya ämbetsverket under återstående tre kvartal. Organisationskommittén har i sin beräkning av medelsbehovet för avlöningskostnader utgått ifrån en medelsförbrukning under första kvartalet som motsvarar en fjärdedel av de för innevarande budgetår beräknade beloppen. Härtill har lagts tre fjärdedelar av det medelsbehov, som beräknats erforderligt för NSÖ under helt år.

Kommittén har funnit det ändamålsenligt att föra upp de sålunda beräknade anslagsbeloppen under gemensamma anslag för de tre berörda myndigheterna. Även om, såsom riksrevisionsverket framhållit, denna anordning medför vissa bokföringsmässiga problem anser jag liksom kommittén, att fördelarna med gemensamma anslag överväger. Inom de gemensamma anslagens ram torde medlen få fördelas mellan de olika myndigheterna med i huvudsak de belopp som beräknats vid anslagsavvägningen, dock utan bindning till fixerade bestämmelser i form av maximeringar eller dylikt.

Till följd av de närmare preciseringar av lönesättningen, som jag angivit i det föregående, ändras medelsbehovet under vissa av avlöningsanslagets poster och anslagets totalbelopp undergår en viss höjning i förhållande till kommitténs beräkning. Jag beräknar för egen del att till Skolöverstyrelsen: Avlöningar erforder-

ras ett sammanlagt belopp av 14 520 000 kr., vilket bör fördelas på olika poster på följande sätt:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän	3 103 000
Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	219 000
Arvoden till experter och tillfällig personal m. m.	1 471 000
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	6 401 000
Rörligt tillägg	3 326 000

Med hänsyn bl. a. till svårigheterna att exakt beräkna lönegrads- och löneklassplaceringen för nyanställd personal förordar jag, att även icke-ordinarie-posten anvisas förslagsvis. Anslagsposten bör dock ej utan Kungl. Maj:ts medgivande få belastas med högre belopp än det i staten angivna.

Kommitténs beräkning av skolöverstyrelsens omkostnadsanslag innebär, jämfört med det sammanlagda beloppet för innevarande budgetårs anslag till motsvarande ändamål för skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen, en ökning med 175 000 kr. Av kommitténs förslag framgår, att höjningen, förutom med vissa automatiska kostnadsökningar, sammanhänger med dels beräknade ökade resekostnader för den nya konsulentorganisationen (42 000 kr.), dels engångsanvisningar för flyttningskostnader (60 000 kr) och för tillfälligt ökade kostnader för interna transporter (10 000 kr.) på grund av den stora lokalsplittring som kommer att råda under nästa budgetår. Kommittén föreslår vidare, att av anslagsposten till reseersättningar ett belopp av 17 000 kr. skall få användas till internordiska tjänsteresor. För egen del kan jag tillstyrka kommitténs beräkningar och förslag. Jag beräknar således omkostnadsanslaget till 1 866 000 kr.

Som förut nämnts är en ny ämbetsbyggnad under uppförande för NSÖ:s räkning. Enligt föreliggande beräkningar av byggnadstiden kommer de nya lokalerna att vara inflyttningsklara den 1 juli 1965. För behovet av inredning och utrustning i den nya ämbetsbyggnaden har organisationskommittén beräknat ett medelsbehov av 2 110 000 kr. enligt en fördelning på olika ändamål, som redovisats i det föregående. Jag kan i huvudsak ansluta mig till det framlagda förslaget. Den ingående kostnaden av 165 000 kr. för televäxel kan dock från dragas, då medelsbehovet härför förordats bli täckt i sin helhet genom anvisning under byggnadsstyrelsens omkostnadsanslag (Prop. 1964:1, bilaga 8, s. 181). Även i ett annat avseende anser jag mig böra förorda en avvikelse från kommitténs beräkning. I anslaget har kommittén inräknat ett belopp av 60 000 kr. för konstnärlig utsmyckning av tjänsterummen med grafiska blad o. d. Jag anser det synnerligen angeläget att en sådan utsmyckning kommer till stånd, men finner det lämpligast att medel av nyssnämnda storlek i vanlig ordning tages i anspråk ur anslaget till konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader.

Av det ursprungligen beräknade anslagsbeloppet bör slutligen 8 000 kr. av dragas och över länskolnämndernas omkostnadsanslag tillföras den skolnämnd i Stockholms stad och län, som jag ämnar föreslå i det följande, för utrustningskostnader i samband med tillkomsten av denna nämnd. Med hänsyn till det an-

förda beräknar jag kostnaderna för den nya ämbetsbyggnadens inredning och utrustning till (2 110 000 — 165 000 — 60 000 — 8 000 =) avrundat 1 880 000 kr.

Såsom tidigare delvis berörts kommer omorganisationen av den centrala skolledningen i väsentlig mån att återverka på läns skolnämndernas verksamhet. Dessa återverkningar sammanhänger dels med utvidgningen av tillsynsområdet för NSÖ, dels med decentraliseringsåtgärderna.

I fråga om tillsynsområdet för läns skolnämnderna har i propositionen 1963: 144 angivits att detta, i vad avser yrkesutbildningen, skall sammanfalla med den centrala myndighetens.

Organisationskommittén uttalar i sitt betänkande att tillsynsområdet för läns skolnämnderna bör sammanfalla med NSÖ:s ämbetsområde, i den mån ej särskilda skäl kan föranleda undantag. Från denna utgångspunkt förordar kommittén, att skolor för blinda och skolor för döva, vissa privatskolor samt vissa enskilda yrkesskolor skall ställas under inseende av nämnderna. För särskolornas del finner kommittén att NSÖ bör bemyndigas decentralisera vissa tillsynsbefogenheter till nämnderna, dock inte i vidare mån än vad som är möjligt med hänsyn till gällande särskolelagstiftning.

För egen del kan jag ansluta mig till de riktlinjer i här berörda avseenden, som dragits upp av kommittén. I likhet med kommittén vill jag också poängtera, att läns skolnämndernas närmare befattning med olika skolformer bör bli beroende av tillgången på expertis vid nämnderna. Beträffande skolorna för blinda och döva samt sjöbefälsskolorna torde expertis från det centrala verket få svara för den egentliga tillsynen. Över huvud taget torde en samverkan mellan det centrala verket och läns skolnämnderna få förutsättas i fråga om mera speciella tillsynsuppgifter. Vid ett eventuellt genomförande av gymnasieutredningens förslag om centralt utövad fackinspektion för gymnasierna torde frågor om samverkan med läns skolnämndernas inspekterande verksamhet få ytterligare uppmärksammas. Bortsett från inspektionsverksamhet av specialiserad natur bör i enlighet med organisationskommitténs förslag den inspekterande verksamheten i princip förläggas till läns skolnämnderna, som i viss mån kommer att erhålla vidgade uppgifter på skolstadierna ovanför grundskolan. Liksom kommittén finner jag det väsentligt, att den här avsedda verksamheten alltmer får karaktär av rådgivning och service.

Decentralisering av ärenden från den centrala skolledningen medför bl. a. att läns skolnämnderna kommer att få avgöra åtskilliga ärenden, som hittills vidare befordrats till högre myndighet med yttrande från nämnden. Någon mera påtaglig ändring i nämndernas arbetsbelastning torde inte föranledas av sådana förändringar. Väsentligt är att nämnderna utövar en servicebetonad verksamhet i anslutning till den decentralisering som genomföres till lokala organ. I synnerhet mindre kommuner torde, inte minst i löne- och statsbidragsfrågor, komma att ha behov av råd och anvisningar rörande tillämpningen av gällande bestämmelser.

Som en följd av att länskolnämndernas uppgifter i viss mån förändras samt av den ändrade utformningen av den centrala ledningen har även frågan om länskolnämndernas sammansättning aktualiserats. Vid utformningen av sitt förslag i detta hänseende har organisationskommittén funnit det väsentligt att i likhet med den uppfattning som legat till grund för sammansättningen av NSÖ:s styrelse stärka kontakterna med samhälls- och näringsliv. Med hänsyn härtill föreslår kommittén att de två representanter för pedagogisk fackkunskap som nu utses av skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen skall ersättas med en företrädare för arbetsgivare och en företrädare för arbetstagare. Dessa ledamöter i nämnden liksom deras suppleanter föreslås bli utsedda av Kungl. Maj:t utan förslag. I övrigt föreslås ingen ändring av sammansättningen av nämnden, som alltså dessutom skulle bestå av en av länsstyrelsen och fyra av landstinget (stadsfullmäktige) utsedda ledamöter. Beträffande mellaninstansen i Stockholms stad och län har som tidigare redovisats framlagts ett särskilt förslag, till vilket jag återkommer i det följande.

Tanken att komplettera länskolnämnderna med representanter för näringslivet har i allmänhet accepterats av remissmyndigheterna. Frågan hur denna komplettering lämpligen bör ske har däremot föranlett olika meningar. En ganska allmän mening är att en utökning av nämndens ledamotsantal bör ske med de två företrädarna för näringslivet.

Kommitténs förslag på denna punkt är ett uttryck för samma grundsyn som föranlett beslutet om sammansättningen av NSÖ:s styrelse och föranleder ingen erinran från min sida.

Föreskriften att hänsyn skall tas till kännedom om landsbygdens skolväsen vid utseende av ledamöter och suppleanter i nämnden bör enligt min mening finnas kvar. Dock torde det vara tillfyllest, att föreskriften innebär, att en person skall äga ifrågavarande kännedom.

För Stockholm fungerar för närvarande skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen som mellaninstans. Omorganisationen av den centrala skolledningen och den därmed följande förskjutningen av dess verksamhet mot planerings- och utvecklingsuppgifter aktualiserar uppenbarligen även frågan, hur dessa mellaninstansuppgifter skall handläggas i fortsättningen. Organisationskommittén föreslår, att den centrala skolledningen skall avlastas mellaninstansuppgifterna och att dessa överföras till en gemensam mellaninstans för Stockholms stad och Stockholms län. Den nya myndigheten — kallad skolnämnd — föreslås bli inrättad från den 1 juli 1964.

Förslaget att inrätta en sådan nämnd har genomgående tillstyrkts av berörda remissmyndigheter och jag finner det för egen del nödvändigt att nu lösa frågan efter de riktlinjer kommittén angivit.

Enligt kommitténs förslag skall skolnämndens uppgifter i princip vara desamma som för länskolnämnderna i fråga om beslutsfunktionerna. I fråga om pedagogisk tillsyn och planering anser jag det däremot i likhet med kommittén

ej lämpligt att i någon större utsträckning ändra nuvarande förhållanden, som innebär att Stockholms stads skolförvaltning för stadens del själv i huvudsak svarar för denna verksamhet.

Sammansättningen av skolnämnden för Stockholms stad och län erbjuder särskilda problem och en från övriga nämnder avvikande lösning blir erforderlig. Jag ansluter mig i detta hänsende till kommitténs uppfattning att Stockholms läns landsting liksom hittills bör få utse fyra ledamöter och att samma antal bör utses av Stockholms stadsfullmäktige. Härjämte bör överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län gemensamt utse en ledamot. Skolnämnden skulle således komma att bestå av nio ledamöter. Med hänsyn till angelägenheten av att så långt möjligt begränsa ledamotsantalet finner jag det i likhet med kommittén ej lämpligt att ytterligare utöka nämnden med särskilda företrädare för näringslivet utan förordrar att föreskrifter skall meddelas, att de av landsting och stadsfullmäktige valda ledamöterna skall utses så, att arbetsgivar- och arbetstagarintressen kan anses bli representerade med vardera minst en ledamot.

Utökningen av nämndernas tillsynsuppgifter främst beträffande yrkesutbildningen samt decentraliseringsåtgärderna föranleder att *personalbehovet vid nämnderna* ökar. I vilken utsträckning de ökade arbetsuppgifterna bör föranleda *personalökning* är synnerligen vanskligt att på förhand avgöra. Kommittén har med en relativt försiktig bedömning av ökningsbehovet kommit fram till att förstärkning erfordras med tio skolinspektörstjänster med i det föregående närmare angiven fördelning på olika nämnder. Vidare bedömes en förstärkning med fem kanslister, åtta kansliskrivare, elva kontorister och åtta kontorsbiträden erforderlig. Amanuensbefattningen vid länskolnämnden i Malmöhus län föreslås vidare bli ersatt med en kanslisttjänst.

Jag tillstyrker kommitténs förslag beträffande ökningen av antalet skolinspektörstjänster och kanslisttjänster. I fråga om biträdestjänster bör förslaget ändras så, att sammanlagt 23 kansliskrivartjänster och en kontoristtjänst (Stockholm) inrättas. Några kontoristtjänster bör i övrigt inte tillkomma och antalet nya kontorsbiträdestjänster bör begränsas till tre. Dessutom anser jag, att för skolinspektör och nomadskolinspektören bör införas en avlöningsförstärkning med 2 760 kr. för år. Till skolinspektör, som är länskolinspektör, bör befattningsarvode utgå med det nuvarande beloppet, 4 140 kr. per år, varvid han skall avstå honom tillkommande avlöningsförstärkning, eller — vid förordnande som länskolinspektör i Stockholm, Göteborg eller Malmö — hälften av denna avlöningsförstärkning. Jag förordrar dessutom dels att tjänsterna som byrådirektör vid nämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö höjes till Ao 27, dels att en kanslisttjänst vid varje nämnd, sammanlagt 24 tjänster, ordinarie sättes i Ao 15. Vidare bör de nuvarande sju tjänsterna som länskolpsykolog flyttas upp till Ae 27.

I här redovisade lönefrågor har överenskommelse träffats med vederbörande personalorganisationer.

Förutom den nyssnämnda förstärkningen av nämndernas personal har kommittén i anslutning till sitt förslag rörande mellaninstans för Stockholms stad och län föreslagit att viss personal, motsvarande den som nu tas i anspråk för mellaninstansuppgifter i skolöverstyrelsen, skulle tillföras den nya skolnämnden. I enlighet med detta förslag räknar jag med att denna nämnd skall tillföras en förste byråsekreterare i Ae 23, en kanslist, en kansliskrivare och ett kanslibiträde i Ae 7. Då den förut angivna personalökningen för nämnderna som helhet kan antas resultera i att skolnämnden i Stockholm tilldelas ytterligare två befattningshavare, skulle alltså denna nämnd sammanlagt förstärkas med sex befattningshavare jämfört med det antal som redan finns vid den nuvarande nämnden för Stockholms län. I denna ökning ingår ej någon inspektörstjänst. Vissa remissmyndigheter har på denna punkt understrukit behovet av förstärkning. Jag delar inte denna bedömning, men räknar liksom organisationskommittén med att skolnämnden skall tillföras ett belopp av 25 000 kr. för anlitan­de av experter i sin verksamhet.

Anslagsbehovet för länsskolnämnderna påverkas, förutom av de nyss behandlade personalförstärkningarna till följd av omorganisationen, även av vissa andra förslag som framlagts av organisationskommittén efter samråd med skolöverstyrelsen. I enlighet med förslagen tillstyrker jag inrättande av ytterligare två länsskolpsykologtjänster, vilka, med hänsyn till vad jag nyss förordat, bör placeras i Ae 27. Dessutom beräknar jag medel för två kontorsbiträdestjänster med halvtidstjänstgöring hos dessa psykologer. Vidare förordar jag att medel till ersättning åt kanslipersonal hos nomadskolinspektören motsvarande kostnaden för en kanslibiträdestjänst beräknas under posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Behovet av ersättning till kanslipersonal åt skolinspektör, som är stationerad utanför länsskolnämndens kansliort, bortfaller helt nästa budgetår, vilket medför en anslagsminskning med 5 000 kr.

De personalförändringar för länsskolnämnderna jag i det föregående uppehållit mig vid innebär ett ökat medelsbehov av 1 495 000 kr. med hänsyn till ett i 1964 års statsverksproposition framlagt förslag rörande överföring av kostnaderna för fortbildningsledare och fortbildningskonsulenter till anslaget Lärares fortbildning m. m. bortfaller å andra sidan ett medelsbehov av 2 050 000 kr. Länsskolnämndernas avlöningsanslag bör således uppföras med $(7\,979\,000 + 1\,495\,000 - 2\,050\,000 =) 7\,424\,000$ kr. och fördelas på olika poster på följande sätt:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän	3 772 000
Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	323 000
Arvoden och särskilda ersättningar till experter och tillfällig personal m. m.	264 000
Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 016 000
Rörligt tillägg	2 049 000

Beträffande anslaget till länskolnämndernas omkostnader beräknar jag i enlighet med organisationskommitténs förslag öknings med 2 000 kr. till sjukvård, med 70 000 kr. till reseersättningar till skolinspektörerna och nomadskolinspektören, med 14 000 kr. till reseersättningar i övrigt, med 187 000 kr. till expenser, varav 98 000 kr. är engångsanvisning för utrustning i anledning av föreslagen personalökning, samt med 40 000 kr. för kostnader, som har samband med den skolpsykologiska verksamheten. Med hänsyn till att kostnaderna för fortbildningsledare och fortbildningskonsulenter beräknats under annat anslag bortfaller i detta sammanhang ett belopp av 120 000 kr. till reseersättningar till dessa befattningshavare. De förordade ändringarna i medelsbehovet för olika ändamål medför att omkostnadsanslaget för länskolnämnderna bör ökas med sammanlagt 193 000 kr. och således uppföras med $(1\,497\,000 + 193\,000 =) 1\,690\,000$ kr.

Beslutet att inordna sjöbefälsskolorna i NSÖ:s tillsynsområde har aktualiserat vissa frågor rörande den lokala och regionala ledningen av sjöbefälsskolorna. Organisationskommittén har särskilt undersökt dessa frågor och framlagt förslag om vissa ändringar.

Beträffande den lokala ledningen innebär förslaget att skolorna i de fem städer, där sådana skolor finns, skulle ställas under ledning av den kommunala skolstyrelsen. Huvudmannaskapet för skolorna eller skolornas ställning i utbildningsorganisationen har inte prövats i detta sammanhang. Skolorna skulle således alltså vara statliga. Skolstyrelsens befattning med sjöbefälsskolorna skulle motsvara den som skolstyrelsen har beträffande de statliga gymnasierna. I fråga om kostnaderna till skolorna har den föreslagna omläggningen inte förutsatts medföra andra ändringar än att kommunerna skall erhålla viss kompensation för övertagandet av förvaltningen av skolorna. Kommunerna skall således befrias från nuvarande skyldigheter i fråga om bostad åt rektor samt erhålla rätt att för egen del uppbära de ersättningar för lokaler som nu inlevereras till statsverket. För anordnande av skolhälsovård föreslås kommunen erhålla ersättning motsvarande 0,5 % av kostnaderna för lärarlöner vid vederbörande skola.

De hörda remissmyndigheterna har i huvudsak tillstyrkt kommitténs förslag i här berörda avseenden. Fyra av de fem av förslaget berörda städerna har även förklarat sig beredda att acceptera de av kommittén rekommenderade formerna för inordnandet av skolorna under skolstyrelsen. Dessa förutsätter att framställning inges från vederbörande kommun. Göteborgs stad har rest invändningar mot detta förfarande, bl. a. med hänsyn till att stadens skyldigheter beträffande skolorna inte ansetts tillfredsställande klarlagda. I detta sammanhang har frågor om interkommunala ersättningar samt om statsbidrag till byggnadsarbeten vid skolorna aktualiserats. Även Svenska stadsförbundet har behandlat dessa frågor i sitt remissyttrande.

Som bl. a. framgår av sistnämnda yttrande är de interkommunala ersättningsfrågorna ännu inte slutligt lösta för de tekniska gymnasiernas del. Jag finner det rimligt att vid ett närmare övervägande av dessa även motsvarande ersättnings-

fråga vad sjöbefälsskolorna beträffar tas upp till behandling. Frågan om statsbidrag till byggnadsarbeten vid sjöbefälsskolorna bör behandlas i anslutning till det av gymnasiutredningen framlagda förslaget om statsbidrag till gymnasiebyggnader.

Med utsikter till en närmare prövning framdeles av de berörda ersättnings- och statsbidragsfrågorna i riktning mot likformighet mellan gymnasierna och sjöbefälsskolorna har vid överläggningar med företrädare för Göteborgs stad förutsättningar bedömts föreligga för staden att övertaga ledningen av sjöbefälsskolan på det sätt som föreslagits av organisationskommittén. Jag anser mig i detta läge böra tillstyrka organisationskommitténs förslag i vad avser den lokala ledningen av sjöbefälsskolorna.

Vid genomförande av det av mig förordade förslaget kommer sjöbefälsskolornas avlöningsanslag i enlighet med vad jag tidigare preliminärt beräknat i statsverkspropositionen (bilaga 10, p. 139) att belastas med utgifter till ersättning för anordnande av skolhälsovård. Belastningen på skolornas omkostnadsanslag kommer vidare att öka genom bortfall av uppbördsmedel i form av ersättningar för upplåtelse av lokaler.

Anknytningen till sjöfartsnäringen anser jag böra ske genom yrkesråden vid de berörda skolstyrelserna och genom att föreskrifter meddelas om att de tekniska råden vid länskolnämnderna inom de län, där sjöbefälsskola är belägen, skall kompletteras med minst en ledamot som företräder sjöbefälsutbildningen.

De förordade åtgärderna bör genomföras fr. o. m. den 1 juli 1964.

Tillkomsten av ett nytt skolämbetsverk, som skall ersätta de båda nuvarande verken, och av en särskild skolnämnd för Stockholms stad och län fordrar att vissa ändringar vidtages i skollagen. Inom ecklesiastikdepartementet har därför, på grundval av ett av kommittén den 18 december 1963 avgivet förslag, utarbetats ett förslag till lag om ändring i skollagen. I anslutning till de av mig förut förordade organisationsändringarna bör sålunda 5, 52 och 54 §§ i lagen ändras till att avse enbart skolöverstyrelsen. Bestämmelserna i sistnämnda paragraf bör även ändras till att avse skolnämnden. Då det torde vara lämpligt att bestämmelserna om besvär över beslut i de ämnen som avses i lagen i dess helhet får ingå i lagen, bör för att nå detta syfte 54 § jämkas. I fråga om skolnämnden bör också bestämmelser av samma slag som redan finns rörande länskolnämnderna införas i 4 och 22 §§ i lagen. I 4 § bör fastslås att beträffande Stockholms stad och Stockholms län länskolnämnds uppgifter skall utövas av en för staden och länet gemensam skolnämnd. I 22 § bör i överensstämmelse med vad jag förut förordat införas de grundläggande reglerna rörande skolnämndens sammansättning samt den för länskolnämnderna föreslagna ändrade sammansättningen.

På en punkt föreslår kommittén en lagändring som närmast bygger på samma principer som de av kommittén framlagda förslagen om decentralisering av beslutanderätt. Enligt 59 § andra stycket skollagen i dess nuvarande lydelse skall

Kungl. Maj:t bestämma från vilken tidpunkt kommunal flickskola eller praktisk kommunal realskola, som finnes i kommun som anordnat grundskola, skall avvecklas. Kommitténs förslag till ändring av denna bestämmelse innebär, att såsom huvudregel för avveckling av sådan flickskola eller realskola kommer att gälla detsamma som enligt första stycket av samma paragraf hittills gällt för övriga realskolor, dvs. avvecklingen skall ske automatiskt i samma mån som grundskola införes. Samtidigt föreslår kommittén att en uttrycklig bestämmelse fogas till denna huvudregel, innebärande att annan tidpunkt för avvecklingen kan på framställning av vederbörande kommun bestämmas av Kungl. Maj:t. Såsom motiv för den föreslagna ändringen framhåller kommittén att erfarenheten visat, att beslut av Kungl. Maj:t inte är behövligt i varje särskilt fall.

Kommitténs förslag på förevarande punkt är ägnat att förenkla förfarandet i de fall, då kommunen inte finner anledning att tillämpa annan ordning för avveckling av flickskola och praktisk realskola än den som gäller för övriga realskolor, och jag vill fördenskull biträda detsamma. Erforderlig ändring föreslås därför i 59 § andra stycket.

De ändrade bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1964; dock att de ändringar som vidtages uteslutande med anledning av tillkomsten av den nya skolöverstyrelsen bör träda i kraft först den 1 oktober 1964.

Vid skollagens tillkomst inhämtades yttrande från lagrådet. De nu föreslagna lagändringarna synes vara av sådan beskaffenhet att lagrådet icke behöver höras över dem.

V. Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) besluta, att skolöverstyrelsen i sin nuvarande utformning samt överstyrelsen för yrkesutbildning skall upphöra med utgången av september 1964;

2) besluta, att ett nytt centralt ämbetsverk för skolväsendets ledning, benämnt skolöverstyrelsen, skall inrättas fr. o. m. den 1 oktober 1964;

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning för den nya skolöverstyrelsen i enlighet med vad jag i det föregående förordat;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångsanordningar och åtgärder i övrigt, som erfordras för förslagets genomförande;

5) godkänna följande, för den nuvarande skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning och den nya skolöverstyrelsen gemensamma avlöningsstat, att tillämpas under budgetåret 1964/65:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 103 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	219 000
3. Arvoden till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 471 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 401 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 326 000

Summa kr. 14 520 000

6) till *Skolöverstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 14 520 000 kr.;

7) till *Skolöverstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 866 000 kr.;

8) till *Skolöverstyrelsen: Inredning och utrustning av ny ämbetsbyggnad* för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 880 000 kr.;

9) besluta, att länskolnämndernas uppgifter och organisation skall ändras i enlighet med de riktlinjer jag angivit i det föregående;

10) besluta att för Stockholms stad och Stockholms län skall fr. o. m. den 1 juli 1964 inrättas en skolnämnd i enlighet med vad jag i det föregående förordat;

11) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länskolnämnderna, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

12) godkänna följande avlöningsstat för länskolnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 772 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	323 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	264 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 016 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 049 000
Summa kr.	7 424 000

13) till *Länsskolnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 424 000 kr.;

14) till *Länsskolnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 690 000 kr.;

15) godkänna av mig förordade grunder för sjöbefälsskolornas lokala och regionala ledning;

16) antaga förutnämnda, inom ecklesiastikdepartementet upprättade förslag till lag om ändring i skollagen den 6 juni 1962 (nr 319).

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Jan-Mats Lindahl

Tablå över föreslagna tjänster i nya skolöverstyrelsen

Antal och tjänstebenämning	Lönegrad m. m.	Antal och tjänstebenämning	Lönegrad m. m.
Verksledning		<i>Byrå UA 3</i> (Hjälpmedel, skolpsykologisk verksamhet m. m.)	
1 Generaldirektör	Bp 7	1 Undervisningsråd	Be 3
1 Överdirektör	Bp 5	1 Skolöverläkare	Bp 3
1 Kontorsskrivare	A 13	1 Bitr. skolöverläkare	arvode
1 Kansliskrivare	A 11	1 Avdelningsdirektör	B 1
<i>PR-sektion</i>		1 Skolpsykolog	Ae 27
1 Informationschef	Ae 27	2 Byrådirektörer	A 27
1 Redaktör	A 23	1 Byrådirektör	A 25
1 Kontorist	A 9	11 Skolkonsulenter	arvode
<i>Organisations- och utredningssektion</i>		1 Förste byråsekreterare	h. A 23
1 Avdelningsdirektör	B 1	2 Kanslister	r. b., Ao 15
1 Byrådirektör	A 25	1 Kontorsskrivare	A 13
1 Förste byråsekreterare	h. A 23	1 Kontorist	A 9
1 Kanslist	r. b., Ao 15	2 Kanslibiträden	A 7
1 Kanslibitråde	A 7	2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5
Avdelning UA (Allmänna skolfrågor)		Avdelning UY (Yrkesutbildningsfrågor)	
1 skolråd	Br 4	1 Skolråd	Br 4
1 kansliskrivare	A 11	1 Kansliskrivare	A 11
<i>Byrå UA 1</i> (Grundskolor m. m.)		<i>Byrå UY 1</i> (Industri, hantverk, kontor)	
1 Undervisningsråd	Be 3	1 Undervisningsråd	Be 3
1 Avdelningsdirektör	B 1	2 Avdelningsdirektörer	B 1
1 Särskolinspektör	Ae 27	1 Byrådirektör	A 25
1 Byrådirektör	A 27	7 Skolkonsulenter	arvode
1 Byrådirektör	A 25	3 Kanslister	r. b., Ao 15
1 Bitr. särskolinspektör	Ae 25	1 Kontorist	A 9
19 Skolkonsulenter	arvode	2 Kanslibiträden	A 7
1 Kanslist	r. b., Ao 15	2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5
1 Kansliskrivare	A 11	<i>Byrå UY 2</i> (Husligt arbete, vårdyrken)	
1 Kontorist	A 9	1 Undervisningsråd	Be 3
1 Kanslibitråde	A 7	2 Byrådirektörer	A 27
2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5	6 Skolkonsulenter	arvode
<i>Byrå UA 2</i> (Gymnasier, fackskolor m. m.)		1 Förste byråsekreterare	h. A 23
1 Undervisningsråd	Be 3	2 Kanslister	r. b., Ao 15
1 Byrådirektör	A 25	1 Kansliskrivare	A 11
10 Skolkonsulenter	arvode	1 Kontorist	A 9
1 Kanslist	r. b., Ao 15	1 Kanslibitråde	A 7
1 Kontorist	A 9	2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5
2 Kanslibiträden	A 7		
2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5		

Antal och tjänstebenenämning	Lönegrad m. m.	Antal och tjänstebenenämning	Lönegrad m. m.
Avdelning L (Läro- och pedagogiskt utvecklingsarbete)		Avdelning P (Planering)	
1 Skolråd	Br 4	1 Skolråd	Br 4
1 Kansliskrivare	A 11	1 Kansliskrivare	A 11
<i>Byrå L 1</i> (Klass- och ämneslärare)		<i>Byrå P 1</i> (Översiktlig planering)	
1 Undervisningsråd	Be 3	1 Undervisningsråd	Be 3
1 Byrådirektör	A 27	1 Avdelningsdirektör	B 1
1 Byrådirektör	A 25	2 Byrådirektörer	A 25
4 Skolkonsulenter	arvode	1 Förste byråsekreterare	h. A 23
1 Förste byråsekreterare	h. A 23	1 Kanslist	r. b., Ao 15
1 Kanslist	r. b., Ao 15	1 Kontorist	A 9
2 Kontorister	A 9	2 Kanslibiträden	A 7
2 Kanslibiträden	A 7	1 Kontorsbiträde	r. b., Ao 5
2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5	<i>Byrå P 2</i> (Regional och lokal planering)	
<i>Byrå L 2</i> (Lärare i yrkesämnen, övningslärare)		1 Undervisningsråd	Be 3
1 Undervisningsråd	Be 3	1 Avdelningsdirektör	B 1
1 Byrådirektör	A 27	1 Byrådirektör	A 27
1 Byrådirektör	A 25	1 Byrådirektör	A 25
4 Skolkonsulenter	arvode	5 Förste byråsekreterare	h. A 23
1 Förste byråsekreterare	h. A 23	1 Kanslist	r. b., Ao 15
1 Kanslist	r. b., Ao 15	2 Kontorister	A 9
2 Kontorister	A 9	3 Kanslibiträden	A 7
2 Kanslibiträden	A 7	3 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5
2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5	<i>Byrå P 3</i> (Omskolningsverksamhet)	
<i>Byrå L 3</i> (Fortbildning)		1 Undervisningsråd	Be 3
1 Undervisningsråd	Be 3	1 Byrådirektör	A 27
1 Avdelningsdirektör	B 1	1 Byrådirektör	A 25
1 Byrådirektör	A 27	3 Förste byråsekreterare	h. A 23
1 Byrådirektör	A 25	2 Förste byråingenjörer	A 23
1 Förste byråsekreterare	h. A 23	1 Byråassistent	A 21
2 Kanslist	r. b., Ao 15	2 Förste byråingenjörer	A 21
1 Kontorist	A 9	2 Byråingenjörer	A 19
2 Kanslibiträden	A 7	1 Assistent	A 19
1 Kontorsbiträde	r. b., Ao 5	1 Assistent	A 17
<i>Byrå L 4</i> (Pedagogiskt utvecklingsarbete)		2 Kanslist	r. b., Ao 15
1 Undervisningsråd	Be 3	1 Materialförvaltare	Ao 11
1 Byrådirektör	A 27	2 Kontorister	A 9
1 Förste byråsekreterare	h. A 23	3 Kanslibiträden	A 7
1 Kansliskrivare	A 11	3 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5
		<i>Byrå P 4</i> (Byggnadsfrågor)	
		1 Undervisningsråd	B 3
		1 Chefsarkitekt	B 1 + arv.
		4 Arkitekter (halvtid)	arvode

Antal och tjänstebenenämning	Lönegrad m. m.	Antal och tjänstebenenämning	Lönegrad m. m.
2 Byrådirektörer	A 27	<i>Sektion för centralupphand- ling</i>	
1 Byrådirektör	A 25	1 Byrådirektör	A 25
1 Förste byråingenjör	A 23	1 Intendent	A 21
5 Förste byråsekreterare	h. A 23	1 Byråingenjör	A 19
1 Assistent	A 17	2 Byråassistenter	A 19
1 Assistent	A 15	3 Assistenten	A 17
2 Kanslisten	r. b.	1 Assistent	A 15
1 Kontorist	A 9	4 Kontorsskrivare	A 13
2 Kanslibiträden	A 7	2 Kontorister	A 9
2 Kontorsbiträden	r. b.	4 Kanslibiträden	A 7
		4 Kontorsbiträden	r. b.
Avdelning A		<i>Byrå A 3</i>	
(Administrativa avd.)		(Frågor rörande NSÖ och länsskolnämnderna)	
1 Skolråd	Br 4	1 Undervisningsråd	Be 3
1 Kansliskrivare	A 11	1 Byrådirektör	A 27
		1 Byrådirektör	A 25
<i>Byrå A 1</i>		2 Förste byråsekreterare	h. A 23
(Lönefrågor m. m.)		1 Kanslist	r. b., Ao 15
1 Undervisningsråd	Be 3	1 Kontorist	A 9
2 Avdelningsdirektörer	B 1	1 Kanslibitråde	A 7
2 Byrådirektörer	A 27	1 Kontorsbiträde	r. b., Ao 5
3 Byrådirektörer	A 25		
8 Förste byråsekreterare	h. A 23	<i>Kassakontor</i>	
1 Assistent	A 19	1 Kamrerare	A 21
1 Kanslist	r. b., Ao 15	1 Bokhållare	A 15
4 Kansliskrivare	A 11	1 Kontorsskrivare	A 13
5 Kontorister	A 9	1 Kansliskrivare	A 11
7 Kanslibiträden	A 7	2 Kontorister	A 9
5 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5	5 Kanslibiträden	A 7
		4 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5
<i>Byrå A 2</i>		<i>Registratorsektion</i>	
(Petita och anslagsfrågor)		1 Kontorsskrivare	A 13
1 Undervisningsråd	Be 3	1 Kansliskrivare	A 11
2 Byrådirektörer	A 27	3 Kontorister	A 9
2 Byrådirektörer	A 25	1 Kanslibitråde	A 7
5 Förste byråsekreterare	h. A 23		
1 Kanslist	r. b., Ao 15	<i>Skrivcentral</i>	
1 Kansliskrivare	A 11	1 Kontorsskrivare	A 13
2 Kontorister	A 9	5 Kontorister	A 9
1 Kanslibitråde	A 7	15 Kanslibiträden	A 7
1 Kontorsbiträde	r. b., Ao 5	15 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5
		<i>Kameralsektion</i>	
1 Byrådirektör	A 25	1 Byrådirektör	A 25
4 Förste byråsekreterare	h. A 23	4 Förste byråsekreterare	h. A 23
1 Kanslist	r. b., Ao 15	1 Kanslist	r. b., Ao 15
1 Kontorist	A 9	1 Kontorist	A 9
1 Kanslibitråde	A 7	1 Kanslibitråde	A 7
		<i>Vaktjänst</i>	
		1 Uppsyningsman	Ao 11
		3 Förste expeditionsvakter	A 9
		10 Expeditionsvakter	A 7

Antal och tjänstebenämning	Lönegrad m. m.	Antal och tjänstebenämning	Lönegrad m. m.
<i>Materialförvaltning och arkiv</i>		<i>Byrå F</i>	
1 Materialförvaltare	Ao 13	(Folkbildning)	
1 Förste expeditionsvakt	A 9	1 Undervisningsråd	Be 3
1 Expeditionsvakt	A 7	1 Folkhögskolinspektör	Be 1
		1 Byrådirektör	A 25
<i>Bibliotek</i>		4 Folkbildningskonsulenter	arvode
1 Förste biblioteksassistent	A 13	1 Förste byråsekreterare	h. A 23
1 Biblioteksbiträde	A 7	1 Kanslist	r. b., Ao 15
		2 Kontorister	A 9
<i>Tryckeri</i>		2 Kanslibiträden	A 7
1 Tryckeriföreståndare	Ao 13	2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5
3 Tryckare	A 9	<i>Bibliotekssektionen</i>	
5 Tryckeribiträden	A 7	1 Avdelningsdirektör	B 1
		2 Bibliotekskonsulenter	arvode
<i>Telecentral</i>		1 Förste byråsekreterare	h. A 23
1 Kontorist	A 9	1 Kanslist	r. b., Ao 15
1 Kanslibiträde	A 7	2 Kontorister	A 9
3 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5	2 Kanslibiträden	A 7
		2 Kontorsbiträden	r. b., Ao 5

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
Lagförslag	3
I. Inledning	7
II. Kommitténs överväganden och förslag	10
1. Ämbetsområdet för nya skolöverstyrelsen (NSÖ)	10
2. Arbetsuppgifter	13
3. Kansliorganisationen	20
4. Personalbehov m. m.	27
5. Länsskolnämndernas arbetsuppgifter och organisation	32
6. Gemensam mellaninstans för skolväsendet i Stockholms stad och Stockholms län	35
7. Den lokala och regionala ledningen av sjöbefälsskolorna	39
8. Anslagsäskanden för de centrala och regionala skolmyndigheterna 1964/65	42
III. Yttranden	52
IV. Departementschefen	72
V. Hemställan	94
Bilaga	96